

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΗΣ
ΤΙΤΛΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΜΕ ΤΙΤΛΟ:
«Αναμόρφωση του κληρονομικού δικαίου και συναφείς διατάξεις»

Επισπεύδον Υπουργείο: Δικαιοσύνης

Στοιχεία επικοινωνίας: Σωκράτης Μεργανός, Νομικός Σύμβουλος Υπουργού Δικαιοσύνης,
Τηλ. 210 7709 660, Λεωφ. Μεσογείων 96, Τ.Κ.: 11527, Email: Grammateia@justice.gov.gr

Επιλέξατε από τον παρακάτω κατάλογο τον τομέα ή τους τομείς νομοθέτησης
στους οποίους αφορούν οι βασικές διατάξεις της αξιολογούμενης ρύθμισης:

ΤΟΜΕΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗΣ	(X)
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ¹	
ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ – ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ²	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ / ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ / ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ³	
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ⁴	
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ – ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ⁵	X
ΑΝΑΠΤΥΞΗ – ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ⁶	

¹ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και Υπουργείου Πολιτισμού.

² Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εξωτερικών και Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

³ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

⁴ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Υγείας, Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας.

⁵ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εσωτερικών, Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, Υπουργείου Δικαιοσύνης, Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

⁶ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείου Ανάπτυξης, Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Υπουργείου Τουρισμού και Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας.

Α. Αιτιολογική έκθεση

Η «ταυτότητα» της αξιολογούμενης ρύθμισης	
1.	<p>Ποιο ζήτημα αντιμετωπίζει η αξιολογούμενη ρύθμιση;</p> <p>Με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις του Μέρους Α' αντιμετωπίζονται προβλήματα όπως η έλλειψη ασφάλειας ως προς την πραγματική αποτύπωση της ιερότητας της τελευταίας βούλησης των προσώπων, λόγω της μη ύπαρξης επαρκών δικλίδων ασφαλείας όσον αφορά στην ύπαρξη ιδιόγραφων διαθηκών καθώς και η μη αποσαφήνιση ζητημάτων για το κληρονομικό δικαίωμα και την αποποίηση. Αντιμετωπίζονται, επίσης, η αδικαιολόγητη και παρακωλυτική για την οικονομία, εμπραγματοποίηση της νόμιμης μοίρας, όπως ισχύει μέχρι σήμερα, αλλά και ο μη διαχωρισμός της κληρονομιαίας περιουσίας από την ατομική περιουσία του κληρονόμου, ο οποίος οδηγούσε σε διαδοχικές και ατέρμονες αποποιήσεις, με αποτέλεσμα τη μη αποπληρωμή των χρεών και την αχρησία ή τη φθορά κληρονομιαίων περιουσιών. Τέλος, λαμβάνεται υπόψη ότι η μη τροποποίηση του Πέμπτου Βιβλίου του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 162) επί δεκαετίες είχε ως αποτέλεσμα το νομοθετικό πλαίσιο να μην ανταποκρίνεται σε πραγματικές συνθήκες και ανάγκες του κοινωνικού και οικονομικού βίου, όπως ενδεικτικά η παντελής έλλειψη προστασίας του συντρόφου σε ελεύθερη ένωση αλλά και η αδυναμία σύναψης κληρονομικών συμβάσεων αιτία θανάτου.</p> <p>Με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις του Μέρους Β' προσαρμόζονται συναφώς οι επιμέρους διατάξεις του Αστικού Κώδικα, του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα (α.ν. 2783/1941, Α' 29) και του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), ώστε να ευθυγραμμιστούν με τις προτεινόμενες αλλαγές του Μέρους Α'. Ειδικότερα, εισάγονται ρυθμίσεις για την ενίσχυση της προστασίας των συγγενών του κληρονομούμενου και των συνδεόμενων με αυτόν προσώπων, την καλύτερη διαχείριση της κληρονομιαίας περιουσίας, ιδίως όταν αφορά σε ανήλικους, καθώς και για την προσαρμογή και την εκσυγχρονισμό των σχετικών δικονομικών διαδικασιών.</p> <p>Το Μέρος Γ' αντιμετωπίζει το ζήτημα μετάβασης στο νέο σύστημα κληρονομικού δικαίου. Ειδικότερα, καθορίζεται το χρονικό σημείο από το οποίο εφαρμόζονται οι νέες ρυθμίσεις στις κληρονομικές σχέσεις, προβλέπεται η διατήρηση της εφαρμογής του προϊσχύοντος δικαίου σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως σε ήδη συντεταγμένες διαθήκες ή σε καταρτιθείσα νέμηση ανιόντος, ορίζεται η έναρξη εφαρμογής ειδικών διατάξεων του Αστικού Κώδικα και ρυθμίζονται ζητήματα εφαρμογής του άρθρου 118 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, καθώς και επιμέρους οργανωτικά θέματα για την εφαρμογή του νόμου.</p> <p>Με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις του Μέρους Δ' εισάγονται στοχευμένες παρεμβάσεις για την επιτάχυνση και αποσαφήνιση διαδικασιών της πολιτικής δικαιοσύνης, την ενίσχυση της ψηφιοποίησης πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης και την προσαρμογή της εθνικής έννομης τάξης σε ενωσιακές υποχρεώσεις προστασίας θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά τον έλεγχο διαλογής και τη διαδικασία ασύλου στα σύνορα. Ειδικώς ως προς το τελευταίο, σημειώνεται ότι επιδιώκεται η</p>

συμμόρφωση της χώρας προς την υποχρέωση δημιουργίας ανεξάρτητου μηχανισμού για την παρακολούθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων πολιτών τρίτων χωρών, οι οποίοι υποβάλλονται σε έλεγχο διαλογής (screening), σύμφωνα με το άρθρο 10 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1356 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση ελέγχου διαλογής υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 767/2008, (ΕΕ) 2017/2226, (ΕΕ) 2018/1240 και (ΕΕ) 2019/817 (L 22.05.2024), ή οι οποίοι υποβάλλουν αίτηση διεθνούς προστασίας στα σύνορα, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 43 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της Οδηγίας 2013/32/ΕΕ (L 22.05.2024).

Στο πλαίσιο αυτό, ως Ελληνικός Ανεξάρτητος Μηχανισμός ορίζεται η Εθνική Αρχή Διαφάνειας, στην οποία ανατίθεται η αρμοδιότητα παρακολούθησης της συμμόρφωσης των αρμόδιων εθνικών αρχών προς το εθνικό, ενωσιακό και διεθνές δίκαιο περί θεμελιωδών δικαιωμάτων, της πρόληψης παραβιάσεων και της αντιμετώπισης τεκμηριωμένων ισχυρισμών περί μη σεβασμού τους, ιδίως σε σχέση με την πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου, την αρχή της μη επαναπροώθησης, το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και τους κανόνες περί κράτησης [βλ. σημείο 27 του προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1356 και σημείο 71 του προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348]

2.

Γιατί αποτελεί πρόβλημα;

Οι διατάξεις του Πέμπτου Βιβλίου του Αστικού Κώδικα για το κληρονομικό δίκαιο, διαμορφώθηκαν σε ένα διαφορετικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, και έκτοτε παραμένουν σε μεγάλο βαθμό αμετάβλητες από την έναρξη ισχύος του, το 1946, πριν από περίπου ογδόντα (80) έτη. Η εξέλιξη των οικογενειακών σχέσεων, οι μεταβολές στις μορφές περιουσίας και οι πρακτικές δυσχέρειες που ανέκυπταν κατά την εφαρμογή ορισμένων παλαιών ρυθμίσεων ανέδειξαν την ανάγκη αναμόρφωσης του ισχύοντος πλαισίου. Παράλληλα, η ασάφεια ορισμένων

διατάξεων είχε οδηγήσει σε ερμηνευτικές αμφιβολίες και διχογνωμίες στη νομολογία, ενώ ορισμένοι θεσμοί του κληρονομικού δικαίου είχαν περιέλθει σε αχρησία.

Για την επίτευξη του σκοπούμενου εκσυγχρονισμού το προτεινόμενο σχέδιο νόμου κινήθηκε σε τέσσερις βασικούς άξονες:

Πρώτον, αναμορφώθηκαν οι περισσότερες ρυθμίσεις του κληρονομικού δικαίου, ώστε αυτές να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες οικονομικές και κοινωνικές ανάγκες (λ.χ. αναμορφώθηκαν οι διατάξεις της εξ αδιαθέτου κληρονομικής διαδοχής και της νόμιμης μοίρας, αναθεωρήθηκε το σύστημα για την ευθύνη του κληρονόμου για τις υποχρεώσεις της κληρονομιάς, αναβαθμίστηκε ο θεσμός της δικαστικής εκκαθάρισης κληρονομιάς, απλοποιήθηκε η διευθέτηση των σχέσεων των συγκληρονόμων).

Δεύτερον, εισήχθησαν νέοι θεσμοί κληρονομικού δικαίου, (λ.χ. οι κληρονομικές συμβάσεις αιτία θανάτου και κληρονομικές συμβάσεις παραίτησης από μελλοντικά δικαιώματα στην κληρονομία).

Τρίτον, επιλύθηκαν νομοθετικά ερμηνευτικά ζητήματα που δημιουργούνταν από την ασάφεια των ισχυουσών διατάξεων και ταλάνιζαν τη νομολογία (λ.χ. άρση της διχογνωμίας ως προς τον υπολογισμό της εξ αδιαθέτου μερίδας των ετεροθαλών αδελφών, καθορισμός συγκεκριμένων έννομων συνεπειών της συνεισφοράς στο πεδίο της εξ αδιαθέτου διαδοχής, διάκριση της κληροδοσίας από την εγκατάσταση κληρονόμου σε δήλο και διασαφήνιση της προθεσμίας για την αποποίηση δικαιοπρακτικώς ανίκανων προσώπων).

Τέταρτον, καταργήθηκαν θεσμοί του κληρονομικού δικαίου που είχαν περιπέσει σε αχρησία (λ.χ. νέμηση ανιόντος, εκποίηση κληρονομιάς).

Παράλληλα, στόχο αποτέλεσε η γραμματική και συντακτική ομοιομορφία όλων των διατάξεων του κληρονομικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που δεν αναθεωρούνται στην ουσία τους, ενώ επιδείχθηκε ιδιαίτερη επιμέλεια για αποφυγή τυχόν αντινομιών μεταξύ των αναθεωρούμενων και μη αναθεωρούμενων διατάξεων, ώστε το νέο κληρονομικό δίκαιο, όπως οι διατάξεις του αναριθμήθηκαν, να διακρίνεται από τελολογική και συστηματική συνοχή.

Ως προς το **Μέρος Β' και Γ'** οι αξιολογούμενες διατάξεις παρουσιάζονται αναγκαίες προκειμένου να προσαρμοστούν πλήρως στη νέα αρχιτεκτονική του κληρονομικού δικαίου, ιδίως ως προς την κληρονομική σύμβαση, τη βεβαίωση κληρονομικών δικαιωμάτων, τη σχολάζουσα κληρονομία και την εκκαθάριση κληρονομιάς. Η έλλειψη ειδικών ή επικαιροποιημένων διαδικαστικών κανόνων δημιουργεί ασάφειες, καθυστερήσεις και κίνδυνο ανομοιόμορφης εφαρμογής από τα αρμόδια όργανα. Παράλληλα, εισάγονται μεταβατικές ρυθμίσεις καθότι το επιβάλλουν λόγοι ασφάλειας δικαίου και ομαλής μετάβασης από το υφιστάμενο πλαίσιο κανόνων δικαίου στο νέο Πέμπτο Βιβλίο του Αστικού Κώδικα.

Αναφορικά με το **Μέρος Δ'** οι υφιστάμενες ρυθμίσεις δημιουργούν ερμηνευτικές ασάφειες, διαδικαστικές καθυστερήσεις και αποσπασματική οργάνωση κρίσιμων διαδικασιών στην απονομή της δικαιοσύνης, ενώ παράλληλα δεν διασφαλίζεται

	<p>πλήρως η αποτελεσματική λειτουργία ψηφιακών εργαλείων αναγκαστικής εκτέλεσης. Επιπλέον, σημειώνεται ότι οι ρυθμίσεις των προαναφερόμενων Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζονται ευθέως στα κράτη μέλη από τη 12η Ιουνίου του 2026 (βλ. παρ. 2 άρθρου 79 Κανονισμού 2024/1348 καθώς και άρθρο 25 Κανονισμού 2024/1356). Όμως, η ουσιαστική τους εφαρμογή, ιδίως σε περιπτώσεις όπου γεννώνται δικαιώματα και υποχρεώσεις για τους πολίτες τρίτων χωρών, προϋποθέτει ότι η χώρα μας έχει λάβει εγκαίρως τα κατάλληλα εφαρμοστικά μέτρα, η μη λήψη των οποίων αποτελεί λόγο εκκίνησης της διαδικασίας επί παραβάσει (άρθρο 258 ΣΛΕΕ). Σχετικά με την υποχρέωση της χώρας, κατ' άρθρο 10 του Κανονισμού 2024/1356 (που εφαρμόζεται αναλόγως και για τη διαδικασία ασύλου στα σύνορα σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 43 του Κανονισμού 2024/1348) να προβλέψει ανεξάρτητο μηχανισμό παρακολούθησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια του ελέγχου διαλογής και της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα και προκειμένου να καλυφθούν πλήρως οι απαιτήσεις που ορίζονται στο άρθρο 10 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1356, επιλέχθηκε να οριστεί η Εθνική Αρχή Διαφάνειας, ως ο μηχανισμός αυτός, διότι απολαύει λειτουργικής ανεξαρτησίας, διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας και δεν υπόκειται σε έλεγχο ή εποπτεία. Σημειώνεται ότι η αξιολογούμενη ρύθμιση κρίνεται αναγκαία στην παρούσα φάση, προκειμένου να ληφθούν, έγκαιρα, τα αναγκαία μέτρα για την ανάληψη, από πλευράς της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, των αρμοδιοτήτων που απορρέουν από τον νέο αυτό ρόλο που αναλαμβάνει (υποδομές, προσωπικό, κατανομή αρμοδιοτήτων κ.ο.κ.), έτσι ώστε με τη θέση σε ισχύ των παραπάνω Κανονισμών, τη 12η Ιουνίου του 2026, να είναι ο μηχανισμός σε πλήρη λειτουργία.</p>
3.	<p>Ποιους φορείς ή πληθυσμιακές ομάδες αφορά;</p>
	<p>Οι αξιολογούμενες ρυθμίσεις αφορούν σε όλους τους Έλληνες πολίτες, στους νομικούς επαγγελματίες και τον επιχειρηματικό κόσμο. Αφορούν ακόμη σε πολίτες τρίτων χωρών, οι οποίοι υπόκεινται σε έλεγχο διαλογής (screening) στα σύνορα, ανεξαρτήτως του αν έχουν υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας. Ακόμη, αφορά στους πολίτες τρίτων χωρών που έχουν υποβληθεί στον έλεγχο διαλογής, δεν έχουν λάβει ακόμη άδεια εισόδου στο ελληνικό έδαφος και υποβάλλουν αίτηση διεθνούς προστασίας στα σύνορα. Τέλος αφορά στην Ελληνική Αρχή Διαφάνειας και τις υπηρεσίες που είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή των διαδικασιών διαλογής και ασύλου στα σύνορα.</p>
	<p>Η αναγκαιότητα της αξιολογούμενης ρύθμισης</p>
4.	<p>Το εν λόγω ζήτημα έχει αντιμετωπιστεί με νομοθετική ρύθμιση στο παρελθόν;</p> <p>ΝΑΙ <input checked="" type="checkbox"/> ΟΧΙ <input type="checkbox"/></p> <p>Εάν ΝΑΙ, ποιο είναι το ισχύον νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει το ζήτημα;</p>

Μέρος Α': Το Πέμπτο Βιβλίο του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 162)

Μέρος Β':

- Τα άρθρα 57, 368, 612, 612Α, 1262, 1495, 1521, 1522, 1527, 1571, 1616, 1625 του Αστικού Κώδικα,
- το άρθρο 118 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα (α.ν. 2783/1941, Α' 29),
- τα άρθρα 483, 808Α, 812, 813, 814, 817 και 975 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182),
- Άρθρα 10 και 83 Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α' 58), η παρ. 3 του άρθρου 3 του Κώδικα κοινωφελών περιουσιών και σχολαζουσών κληρονομιών (ν. 4182/2013, Α' 185) και
- Άρθρο 92 και παρ. 4 άρθρου 93, 97, παρ. 2 άρθρου 98 ν. 5259/2025 (Α' 228) και

Μέρος Δ':

- Άρθρα 626, 636Α, 637, 640, 641, 985 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας

5.	Γιατί δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο της υφιστάμενης νομοθεσίας	
	i) με αλλαγή προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης;	Οι στόχοι που επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με αλλαγή προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης.
	ii) με αλλαγή διοικητικής πρακτικής συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας;	Οι στόχοι που επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με αλλαγή διοικητικής πρακτικής συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας.
	iii) με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων;	Οι στόχοι που επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων.

Συναφείς πρακτικές	
6.	Έχετε λάβει υπόψη συναφείς πρακτικές; ΝΑΙ <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> ΟΧΙ <input type="checkbox"/> Εάν ΝΑΙ, αναφέρατε συγκεκριμένα:
	i) σε άλλη/ες χώρα/ες της Ε.Ε. ή του ΟΟΣΑ:
	ii) σε όργανα της Ε.Ε.:
	iii) σε διεθνείς οργανισμούς:

Στόχοι αξιολογούμενης ρύθμισης	
7.	Σημειώστε ποιοι από τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση
	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>
8.	Ποιοι είναι οι στόχοι της αξιολογούμενης ρύθμισης;
	i) βραχυπρόθεσμοι: Οι αξιολογούμενες ρυθμίσεις αποσκοπούν, μεσοπρόθεσμα, στην αποσαφήνιση ασαφών ή αμφιλεγόμενων διατάξεων του ισχύοντος κληρονομικού δικαίου, στην άρση ερμηνευτικών αμφιβολιών που έχουν

	<p>ανακύψει στη θεωρία και τη νομολογία, καθώς και στην αντιμετώπιση πρακτικών δυσλειτουργιών που παρατηρούνται κατά την εφαρμογή τους. Παράλληλα, επιδιώκονται η απλοποίηση και συστηματική αναδιάρθρωση του υφιστάμενου κανονιστικού πλαισίου, καθώς και η κατάργηση θεσμών που έχουν περιέλθει σε αχρησία.</p>
ii) μακροπρόθεσμοι:	<p>Μακροπρόθεσμα, η μεταρρύθμιση που εισάγεται με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις αποβλέπει στον ουσιαστικό εκσυγχρονισμό του κληρονομικού δικαίου και στην προσαρμογή του στις σύγχρονες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες.</p> <p>Περαιτέρω, επιδιώκονται η ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου και της προβλεψιμότητας των κανόνων που διέπουν την κληρονομική διαδοχή, η διευκόλυνση της ορθολογικής διαχείρισης και αξιοποίησης της κληρονομιαίας περιουσίας, καθώς και η διαμόρφωση ενός συνεκτικού και λειτουργικού συστήματος κανόνων που να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας και οικονομίας.</p>

Κατ' άρθρο ανάλυση αξιολογούμενης ρύθμισης	
14.	Σύνοψη στόχων κάθε άρθρου
Άρθρο	Στόχος
1	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τίθεται ο σκοπός του παρόντος νόμου.
2	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τίθεται το αντικείμενο του παρόντος νόμου.
3	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το Πέμπτο Βιβλίο του Αστικού Κώδικα και επιδιώκεται ο εκσυγχρονισμός του κληρονομικού δικαίου του Αστικού Κώδικα, οι διατάξεις του οποίου παραμένουν σε μεγάλο βαθμό αμετάβλητες από την έναρξη ισχύος του. Στόχος της παρούσας μεταρρύθμισης είναι η προσαρμογή των κανόνων της κληρονομικής διαδοχής στις σύγχρονες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, η αντιμετώπιση ερμηνευτικών προβλημάτων που είχαν ανακύψει στη νομολογία και η απλούστευση της ρύθμισης των κληρονομικών σχέσεων. Παράλληλα επιδιώκεται η εισαγωγή νέων θεσμών, όπως οι κληρονομικές συμβάσεις και οι συμβάσεις παραίτησης από μελλοντικά κληρονομικά

	δικαιώματα, καθώς και η βελτίωση της λειτουργίας υφιστάμενων θεσμών, ώστε το κληρονομικό δίκαιο να ανταποκρίνεται αποτελεσματικότερα στις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας. Ειδικότερα παρατίθενται κατωτέρω οι επιμέρους αλλαγές.
<i>Άρθρα του Αστικού Κώδικα</i>	<i>Στόχος</i>
Άρθρο 1710	Η διάταξη αναδιατυπώνεται εν όψει της εισαγωγής στην εθνική έννομη τάξη του θεσμού των κληρονομικών συμβάσεων αιτία θανάτου. Συγκεκριμένα η λέξη «διαθήκη» της αρχικής διάταξης αντικαθίσταται από τη φράση «διάταξη τελευταίας βούλησης», ενώ από την παρένθεση που ακολουθεί (διαθήκη, κληρονομική σύμβαση) προκύπτει ότι στην ευρύτερη έννοια της διάταξης τελευταίας βούλησης με την οποία η περιουσία του προσώπου κατά τον θάνατό του περιέρχεται στους κληρονόμους του, εκτός από τη διαθήκη εμπίπτει πλέον και η κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου.
Άρθρο 1711	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις για λόγους γραμματικής και συντακτικής ομοιομορφίας, καθώς και νομοτεχνικής εναρμόνισης με το αναμορφωμένο κληρονομικό δίκαιο, χωρίς ουσιαστική μεταβολή του κανονιστικού περιεχομένου.
Άρθρο 1712	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής της διάταξης, ώστε να καταλαμβάνει όχι μόνο τις διαθήκες αλλά και τις κληρονομικές συμβάσεις αιτία θανάτου ως διατάξεων τελευταίας βούλησης.
Άρθρο 1713	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επέρχονται περιορισμένες νομοτεχνικές προσαρμογές, με σκοπό τη σαφέστερη διατύπωση της διάταξης και τη συστηματική ένταξή της στο αναμορφωμένο κληρονομικό δίκαιο.
Άρθρο 1714	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση αναδιατυπώνεται η διάταξη ώστε να καλύπτει και τις κληρονομικές συμβάσεις, πέραν των διαθηκών, ως διατάξεων τελευταίας βούλησης.
Άρθρο 1715	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προσαρμόζεται η διάταξη στο νέο σύστημα κληρονομικής διαδοχής, το οποίο πλέον αναγνωρίζει και την κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου.
Άρθρο 1716	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση διατηρείται η βασική αρχή της αυτοπρόσωπης σύνταξης της διαθήκης, σύμφωνα με την οποία η διαθήκη αποτελεί κατ' εξοχήν προσωπική πράξη του διαθέτη και δεν μπορεί να καταρτισθεί μέσω αντιπροσώπου. Η διάταξη δεν μεταβάλλεται ουσιαστικά σε σχέση με το ισχύον δίκαιο, αλλά εντάσσεται συστηματικά στο αναμορφωμένο πλαίσιο των διατάξεων περί διαθηκών.

Άρθρο 1717	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση αντιμετωπίζεται ρητά το ζήτημα της κοινής διαθήκης περισσότερων προσώπων.</p> <p>Στο ισχύον δίκαιο η κοινή διαθήκη θεωρείται άκυρη. Με τη νέα διάταξη προβλέπεται ότι η σύνταξη διαθήκης από περισσότερους με την ίδια πράξη μπορεί να ισχύσει ως κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της.</p> <p>Η ρύθμιση αυτή συνδέεται άμεσα με την εισαγωγή του θεσμού της κληρονομικής σύμβασης, που αποτελεί μία από τις βασικές μεταρρυθμίσεις του παρόντος.</p>
Άρθρο 1718	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση αναδιατυπώνεται η διάταξη για την ακυρότητα της διαθήκης, ώστε να προσαρμοστεί στη νέα δομή των διατάξεων περί τύπων διαθήκης.</p> <p>Η τροποποίηση έχει κυρίως συστηματικό χαρακτήρα, λόγω της αναρίθμησης και της αναδιάρθρωσης των σχετικών άρθρων.</p>
Άρθρο 1719	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επικαιροποιείται η διατύπωση των περιπτώσεων ανικανότητας προς σύνταξη διαθήκης ενισχύοντας το προστατευτικό σκοπό της διάταξης, με την απαγόρευση να συντάξουν διαθήκη όσα πρόσωπα βρίσκονται σε κατάσταση που αποκλείει την ελεύθερη διαμόρφωση της βούλησής τους ή δε διαθέτουν την απαιτούμενη δικαιοπρακτική ικανότητα. Πιο συγκεκριμένα, εξορθολογίζεται η πρώτη περίπτωση ορίζοντας πως ανίκανοι να συντάξουν διαθήκη είναι όσοι ανήλικοι δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο έκτο (16ο) έτος της ηλικίας τους.</p>
Άρθρο 1720	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επέρχεται νομοτεχνική αναδιατύπωση της διάταξης, χωρίς μεταβολή του κανονιστικού της περιεχομένου. Η τροποποίηση αποσκοπεί στη γλωσσική προσαρμογή της διάταξης στο αναμορφωμένο σύστημα των διατάξεων περί διαθηκών.</p>
Άρθρο 1721	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση μετριάζεται η αυστηρότητα των τυπικών προϋποθέσεων της ιδιόγραφης διαθήκης ως προς τη χρονολογία. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι ψευδής, εσφαλμένη ή ελλιπής χρονολογία δεν επιφέρει αυτοδικαίως ακυρότητα, εφόσον μπορεί να προσδιοριστεί ο χρόνος σύνταξης της διαθήκης από άλλα στοιχεία.</p> <p>Η μεταβολή αυτή αποσκοπεί στον περιορισμό περιπτώσεων ακυρότητας για καθαρά τυπικούς λόγους και στην προστασία της πραγματικής βούλησης του διαθέτη. Επίσης, προβλέπεται ότι οι διαγραφές, παρεγγραφές, ξύσματα ή άλλα τέτοια εξωτερικά ελαττώματα που μπορούν να επιφέρουν ολική ή μερικά την ακυρότητα της διαθήκης περιγράφονται από τον συμβολαιογράφο που δημοσίευσε τη διαθήκη.</p>
Άρθρο 1722	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση εισάγεται ο περιορισμός ότι η κατάθεση ιδιόγραφης διαθήκης σε συμβολαιογράφο προς φύλαξη μπορεί να γίνει μόνο αυτοπροσώπως από τον διαθέτη.</p>

	Η ρύθμιση αποσκοπεί στη διασφάλιση ότι η διαθήκη εμπριέχει την αληθινή βούληση του διαθέτη.
Άρθρο 1723	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προστίθεται στους ανίκανους για σύνταξη ιδιόγραφης διαθήκης και ο ανήλικος.
Άρθρο 1724	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση εισάγεται περιορισμός ως προς τις ιδιόγραφες διαθήκες που συντάσσονται από πρόσωπα τα οποία νοσηλεύονται ή περιθάλπονται σε φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας ή κοινωνικής φροντίδας . Συγκεκριμένα, η διάταξη προβλέπει ότι τέτοια διαθήκη είναι άκυρη κατά το μέρος που ευνοεί πρόσωπα και στενούς συγγενείς αυτών των προσώπων, τα οποία συνδέονται με φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας ή κοινωνικής φροντίδας, εκτός αν πρόκειται για πρόσωπα που θα καλούνταν ούτως ή άλλως εξ αδιαθέτου στην κληρονομία. Η ρύθμιση αποσκοπεί στην αποτροπή αθέμιτης επιρροής σε ευάλωτα πρόσωπα.
Άρθρο 1725	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση απλοποιείται η διαδικασία σύνταξης της δημόσιας διαθήκης, καθώς προβλέπεται ότι αυτή καταρτίζεται ενώπιον συμβολαιογράφου με τη σύμπραξη δύο (2) μαρτύρων. Η αλλαγή αποσκοπεί στην απλούστευση της διαδικασίας χωρίς μείωση των εγγυήσεων ως προς τη γνησιότητα της δήλωσης βούλησης του διαθέτη.
Άρθρο 1726	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις δίχως ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο του άρθρου 1726 ΑΚ, το οποίο διατηρείται ως ισχύει.
Άρθρο 1727	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επικαιροποιούνται οι παραπομπές στο προηγούμενο άρθρο 1726, , χωρίς να μεταβάλλεται το κανονιστικό περιεχόμενο της διάταξης.
Άρθρο 1728	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επικαιροποιούνται οι παραπομπές στο άρθρο 1726 ως προς τις σχέσεις που δημιουργούν κώλυμα συμμετοχής, χωρίς μεταβολή του κανονιστικού περιεχομένου της διάταξης.
Άρθρο 1729	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται ότι μάρτυρες για σύνταξη δημόσιας διαθήκης δεν μπορούν να συμπράττουν όσοι ανήλικοι δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο έκτο έτος της ηλικίας τους, αντικαθίσταται η παρωχημένη αναφορά σε γραφείς και υπηρέτες από την σύγχρονη αναφορά σε συνεργάτες ή υπαλλήλους του συμβολαιογράφου προστίθεται η πρόβλεψη ότι δεν μπορούν να συμπράττουν ως μάρτυρες πρόσωπα που δεν γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα
Άρθρο 1730	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επέρχεται νομοτεχνικές βελτιώσεις, δίχως μεταβολή στο κανονιστικό περιεχόμενο της διάταξης, η οποία διατηρείται ως ισχύει.

Άρθρο 1731	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση εκσυγχρονίζεται ο τρόπος δήλωσης της τελευταίας βούλησης του διαθέτη, καθώς προβλέπεται ότι, σε περίπτωση σοβαρής αναπηρίας λόγου, ο διαθέτης μπορεί να χρησιμοποιεί μηχανικά ή ηλεκτρονικά μέσα που επιτρέπουν τη φωνητική απόδοση της δήλωσης της τελευταίας του βούλησης ή να προσλαμβάνει διερμηνέα.
Άρθρο 1732	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη, η οποία διατηρείται ως ισχύει ως προς την όρκιση των μαρτύρων για τη διατήρηση της μυστικότητας των διατάξεων της διαθήκης.
Άρθρο 1733	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επικαιροποιούνται οι παραπομπές και η διατύπωση των στοιχείων που πρέπει να περιλαμβάνει η πράξη της δημόσιας διαθήκης, ιδίως ως προς τη μεία τήρησης των άρθρων 1730 και 1732, χωρίς να μεταβάλλεται το βασικό περιεχόμενο της διάταξης.
Άρθρο 1734	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία διατηρείται ως ισχύει ως προς την ανάγνωση και υπογραφή της πράξης της δημόσιας διαθήκης.
Άρθρο 1735	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται μεταβολή στο κανονιστικό περιεχόμενο της διάταξης, η οποία διατηρείται ως ισχύει ως προς την εφαρμογή των γενικών διατάξεων για τα συμβολαιογραφικά έγγραφα.
Άρθρο 1736	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία διατηρείται ως ισχύει ως προς τη διαδικασία σύνταξης διαθήκης από κωφό διαθέτη.
Άρθρο 1737	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση εξορθολογίζεται η προϋπόθεση του απαιτούμενου αριθμού των απαιτούμενων μαρτύρων σε περίπτωση σύνταξης διαθήκης από κωφό που δεν μπορεί να διαβάσει. Η αλλαγή αποσκοπεί στην απλούστευση της διαδικασίας χωρίς μείωση των εγγυήσεων ως προς τη γνησιότητα της δήλωσης βούλησης του διαθέτη.
Άρθρο 1738	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επικαιροποιούνται οι παραπομπές στα άρθρα 1726 έως 1729 και αναδιατυπώνονται ορισμένες διαδικαστικές διατυπώσεις σχετικά με τον διερμηνέα, χωρίς ουσιαστική μεταβολή του κανονιστικού περιεχομένου της διάταξης.
Άρθρο 1739	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται η διάταξη ως προς τον αριθμό των μαρτύρων που απαιτούνται για την κατάρτιση μυστικής διαθήκης, καθώς προβλέπεται πλέον η παρουσία δύο (2) μαρτύρων ή δεύτερου συμβολαιογράφου και ενός (1) μάρτυρα κατά την εγχείριση του εγγράφου στον συμβολαιογράφο.

Άρθρο 1740	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επικαιροποιείται η διατύπωση της παραπομπής στα άρθρα 1726 έως 1730, τα οποία εφαρμόζονται αναλόγως και στη μουσική διαθήκη.
Άρθρο 1741	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επικαιροποιούνται οι παραπομπές στις σχετικές διατάξεις και η διατύπωση ως προς την υπογραφή του εγγράφου της μουσικής διαθήκης, χωρίς μεταβολή του βασικού κανονιστικού περιεχομένου της διάταξης.
Άρθρο 1742	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται μεταβολή στο κανονιστικό περιεχόμενο της διάταξης, η οποία διατηρείται ως ισχύει.
Άρθρο 1743	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επικαιροποιείται η παραπομπή στο άρθρο 1731, χωρίς μεταβολή του ουσιαστικού περιεχομένου της διάταξης.
Άρθρο 1744	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επικαιροποιούνται οι παραπομπές στα σχετικά άρθρα που εφαρμόζονται αναλόγως για την πράξη της μουσικής διαθήκης, χωρίς μεταβολή του βασικού κανονιστικού περιεχομένου της διάταξης.
Άρθρο 1745	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία διατηρείται ως ισχύει, με αναρίθμηση.
Άρθρο 1746	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επικαιροποιείται η διατύπωση της διάταξης ως προς τη δυνατότητα σύνταξης μουσικής διαθήκης από πρόσωπο με σοβαρή αναπηρία λόγου, χωρίς μεταβολή της βασικής ρύθμισης.
Άρθρο 1747	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επικαιροποιείται η παραπομπή στο άρθρο 1738, το οποίο εφαρμόζεται αναλόγως και στη μουσική διαθήκη.
Άρθρο 1748	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία διατηρείται ως ισχύει.
Άρθρο 1749	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται μεταβολή στο κανονιστικό περιεχόμενο της διάταξης, η οποία διατηρείται ως ισχύει, με αναρίθμηση.
Άρθρο 1750	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση εισάγεται ενιαίος τύπος διαθήκης σε έκτακτες περιπτώσεις, ο οποίος εφαρμόζεται όταν λόγω ιδιαίτερων συνθηκών είναι αδύνατη ή ιδιαίτερα δυσχερής η σύνταξη διαθήκης με τους συνήθεις τύπους. Προβλέπεται ότι η τελευταία βούληση δηλώνεται προφορικά ενώπιον τριών μαρτύρων και καταγράφεται από έναν από αυτούς.

Άρθρο 1751	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση καθορίζεται προθεσμία τριών (3) μηνών για την ισχύ της διαθήκης που συντάσσεται σε έκτακτες περιστάσεις, καθώς και οι περιπτώσεις αναστολής και διακοπής της προθεσμίας
Άρθρο 1752	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται η υποχρέωση παράδοσης της έκτακτης διαθήκης σε συμβολαιογράφο ή ελληνική προξενική αρχή, καθώς και η διαδικασία σύνταξης σχετικής πράξης και διαβίβασης αντιγράφου στο Υπουργείο Δικαιοσύνης.
Άρθρο 1753	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει τους τρόπους ανάκλησης της διαθήκης, είτε με μεταγενέστερη διαθήκη είτε με δήλωση ενώπιον συμβολαιογράφου με την παρουσία μαρτύρων.
Άρθρο 1754	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση μειώνεται ο αριθμός των μαρτύρων που πρέπει να συμπράττουν κατά τη δήλωση ανάκλησης με δήλωση ενώπιον συμβολαιογράφου, χωρίς να επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει την επίδραση μεταγενέστερης διαθήκης επί προγενέστερης, ορίζοντας ότι η νεότερη καταργεί την προηγούμενη κατά το μέρος που αντίκειται σε αυτή.
Άρθρο 1755	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει την ανάκληση ιδιόγραφης διαθήκης με καταστροφή ή μεταβολή του εγγράφου από τον διαθέτη όταν από τις πράξεις αυτές προκύπτει πρόθεση ανάκλησης.
Άρθρο 1756	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει την ανάκληση μυστικής διαθήκης μέσω της ανάληψης του εγγράφου από τον διαθέτη, καθώς και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η ανάληψη αυτή δεν θεωρείται ανάκληση, προβλέπεται πάντως ότι η ανάληψη μυστικής διαθήκης που έχει ισχύ ιδιόγραφης διαθήκης δεν θεωρείται ανάκληση ως προς την ιδιόγραφη διαθήκη.
Άρθρο 1757	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει τη δυνατότητα ανάληψης ιδιόγραφης διαθήκης που έχει κατατεθεί σε συμβολαιογράφο για φύλαξη, διευκρινίζοντας ότι η ανάληψη αυτή δεν συνεπάγεται ανάκληση της διαθήκης.
Άρθρο 1758	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επικαιροποιείται η παραπομπή στα άρθρα 1716 έως 1720, τα οποία εφαρμόζονται αναλόγως και στην ανάκληση διαθήκης.
Άρθρο 1759	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση εκσυγχρονίζεται η διαδικασία δημοσίευσης διαθηκών, καθώς προβλέπεται ότι η δημοσίευση πραγματοποιείται στην ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα

	«Μητρώο Διαθηκών» που τηρείται από τους συμβολαιογραφικούς συλλόγους.
Άρθρο 1760	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επικαιροποιείται η διαδικασία δημοσίευσης διαθήκης από προξενική αρχή, με παραπομπή στη διαδικασία του άρθρου 1759.
Άρθρο 1761	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επικαιροποιείται η παραπομπή στο άρθρο 1760, χωρίς μεταβολή της βασικής ρύθμισης.
Άρθρο 1762	Προβλέπεται ότι η δημοσιευθείσα ιδιόγραφη διαθήκη μπορεί να κηρυχθεί κυρία από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον.
Άρθρο 1763	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες δημοσιευθείσα ιδιόγραφη διαθήκη παράγει τα έννομα αποτελέσματά της, προβλέποντας ότι η ιδιόγραφη διαθήκη παράγει τα έννομα αποτελέσματά της πριν από την κήρυξή της ως κυρίας μόνο αν με αυτή τιμώνται και κατιόντες ή σύζυγος. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, πρέπει να κηρυχθεί κυρία. Το ίδιο ισχύει και όταν η διαθήκη δημοσιεύεται μετά την πάροδο δύο (2) ετών από τον θάνατο του κληρονομουμένου. Η ρύθμιση αποσκοπεί στην ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου και στον περιορισμό κινδύνων κατάχρησης, πλαστότητας ή καθυστερημένης εμφάνισης ιδιόγραφων διαθηκών, όταν αυτές δεν είχαν τεθεί υπό καθεστώς φύλαξης.
Άρθρο 1764	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση καθιερώνεται τεκμήριο γνησιότητας ιδιόγραφης διαθήκης που έχει κηρυχθεί κύρια, εφόσον δεν αμφισβητηθεί η γνησιότητά της εντός πέντε (5) ετών από τη δημοσίευσή της.
Άρθρο 1765	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση διευκρινίζεται ότι η μη τήρηση των διαδικασιών των άρθρων 1759 έως 1763 δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης.
Άρθρο 1766	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει την ακυρότητα διάταξης διαθήκης υπέρ προσώπου που είναι τόσο αόριστα προσδιορισμένο ώστε να μην είναι δυνατός ο προσδιορισμός του.
Άρθρο 1767	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει την ακυρωσία διάταξης διαθήκης όταν αυτή αποτελεί αποτέλεσμα παράνομης απειλής ή απάτης.

Άρθρο 1768	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει την ακυρωσία διάταξης διαθήκης σε περίπτωση πλάνης του διαθέτη ως προς την ταυτότητα του τιμώμενου προσώπου ή του αντικειμένου της κατάλειψης.
Άρθρο 1769	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει την ακυρωσία διάταξης διαθήκης σε περίπτωση πλάνης του διαθέτη ως προς την ταυτότητα του τιμώμενου προσώπου ή του αντικειμένου της κατάλειψης.
Άρθρο 1770	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επεκτείνεται η εφαρμογή της διάταξης και στην περίπτωση που είχε συναφθεί η συμφωνία για τη συναινετική λύση του γάμου, ή είχε υποβληθεί η κοινή ψηφιακή δήλωση κατά το άρθρο 1441, καθώς και σε περίπτωση λύσης συμφώνου συμβίωσης, προβλέποντας ότι η διάταξη υπέρ του συντρόφου μπορεί να θεωρηθεί ακυρώσιμη υπό τις ίδιες προϋποθέσεις που ισχύουν για τον σύζυγο.
Άρθρο 1771	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση περιορίζεται η ακυρωσία μόνον στο μέρος κατά το οποίο θίγεται η εξ αδιαθέτου μερίδα του παραλειφθέντος μεριδούχο. Κατά τα λοιπά δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει τις συνέπειες της παράλειψης μεριδούχου στη διαθήκη.
Άρθρο 1772	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη, η οποία καθορίζει ποια πρόσωπα έχουν δικαίωμα να ζητήσουν την ακύρωση διάταξης διαθήκης.
Άρθρο 1773	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επέρχεται μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, κατά το ότι προβλέπεται ότι η άσκηση του δικαιώματος ακύρωσης διάταξης τελευταίας βούλησης υπόκειται σε διετή αποσβεστική προθεσμία και όχι σε παραγραφή.
Άρθρο 1774	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία απαγορεύει την εξάρτηση της ισχύος διάταξης τελευταίας βούλησης από τη γνώμη τρίτου.
Άρθρο 1775	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει την ερμηνεία διατάξεων διαθήκης υπέρ «συγγενών» ή «νομίμων κληρονόμων».
Άρθρο 1776	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει την υποκατάσταση των κατιόντων σε περίπτωση έκπτωσης του τιμώμενου.

Άρθρο 1777	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο κανονιστικό περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει την ερμηνεία καταλείψεων υπέρ των «φτωχών» ή «απόρων».
Άρθρο 1778	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει την κατανομή της κατάλειψης όταν ο προσδιορισμός του τιμώμενου προσώπου δημιουργεί αμφιβολία.
Άρθρο 1779	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία προβλέπει ότι ακατάληπτες αιρέσεις σε διάταξη διαθήκης θεωρούνται σαν να μην έχουν γραφεί.
Άρθρο 1780	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση ορίζεται πως παράνομη ή ανήθικη αίρεση προσδίδοντας παράνομο ή ανήθικο περιεχόμενο στην διάταξη την καθιστά άκυρη. Εκσυγχρονίζεται η αντιμετώπιση της αίρεσης αγαμίας ή χηρείας με τη διευκρίνηση νομοθετικά θεωρείται μη γεγραμμένη.
Άρθρο 1781	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία προβλέπει την ακυρότητα διάταξης τελευταίας βούλησης όταν αυτή εξαρτάται από την αμοιβαία ελευθεριότητα του τιμώμενου σε μεταγενέστερη διαθήκη.
Άρθρο 1782	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται μεταβολή στο κανονιστικό περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει την ισχύ διάταξης διαθήκης που εξαρτάται από αναβλητική αίρεση.
Άρθρο 1783	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ερμηνεύει αιρέσεις που επιβάλλουν παράλειψη ενέργειας ως διαλυτικές αιρέσεις αντίθετου περιεχομένου.
Άρθρο 1784	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει την περίπτωση κατά την οποία η πλήρωση της αίρεσης εξαρτάται από τρίτο πρόσωπο που αρνείται να συμπράξει.
Άρθρο 1785	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προστίθεται στα περιλαμβανόμενα κριτήρια διάκρισης κληρονόμου – κληροδόχου και η αξία του καταλειπομένου εν σχέσει προς το σύνολο της αξίας της κληρονομίας. Διευκρινίζεται ότι σε περίπτωση αμφιβολίας αν ο διαθέτης άφησε ειδικά αντικείμενα τα οποία, λαμβανομένης υπόψη της αξίας της κληρονομίας, αντιπροσωπεύουν σημαντικό τμήμα αυτής ο τιμώμενος θεωρείται κληρονόμος, ενώ αν έχουν αφεθεί μόνο ειδικά αντικείμενα στον τιμώμενο σε περίπτωση αμφιβολίας και λαμβανομένης υπόψη της αξίας αυτών σε σχέση με το σύνολο της κληρονομίας, αυτός θεωρείται κληροδόχος.

Άρθρο 1786	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει την εφαρμογή της εξ αδιαθέτου διαδοχής όταν η διαθήκη δεν εξαντλεί το σύνολο της κληρονομίας.
Άρθρο 1787	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει την αναλογική αύξηση των ποσοστών των εγκαταστάτων όταν τα ορισμένα ποσοστά δεν εξαντλούν τον κλήρο.
Άρθρο 1788	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία προβλέπει την αναλογική μείωση των ποσοστών όταν αυτά υπερβαίνουν το σύνολο της κληρονομίας.
Άρθρο 1789	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ορίζει ότι οι εγκατάστατοι χωρίς προσδιορισμό μερίδων θεωρούνται ότι εγκαθίστανται σε ίσα μέρη.
Άρθρο 1790	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται μεταβολή στο κανονιστικό περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει τη συνύπαρξη εγκαταστάσεων με ορισμένα και αόριστα ποσοστά.
Άρθρο 1791	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη, η οποία ρυθμίζει την εφαρμογή των κανόνων των άρθρων 1787 έως 1790 στις κοινές μερίδες.
Άρθρο 1792	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει την προσαύξηση της μερίδας εγκαταστάτου που εξέπεσε υπέρ των λοιπών.
Άρθρο 1793	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία καθορίζει τη νομική μεταχείριση της μερίδας που αποκτάται λόγω προσαύξησης.
Άρθρο 1794	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται μεταβολή στο κανονιστικό περιεχόμενο της διάταξης, η οποία επιτρέπει στον διαθέτη να ορίσει υποκατάστατο κληρονόμο.
Άρθρο 1795	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη, η οποία ερμηνεύει την υποκατάσταση σε περίπτωση αμφιβολίας.
Άρθρο 1796	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία ρυθμίζει τις περιπτώσεις αμοιβαίας υποκατάστασης.

Άρθρο 1797	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη, η οποία καθορίζει την προτεραιότητα της υποκατάστασης έναντι της προσαύξησης.
Άρθρο 1798	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση εισάγεται για πρώτη φορά στο ελληνικό κληρονομικό δίκαιο ο θεσμός της κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου, με την οποία ο κληρονομούμενος μπορεί να εγκαθιστά κληρονόμο, να συστήνει καταπίστευμα, κληροδοσία ή τρόπο, καθώς και να επιλέγει το εφαρμοστέο δίκαιο της κληρονομικής του διαδοχής. Με δεδομένο ότι πρόκειται για σύμβαση αιτία θανάτου, ο τιμώμενος με την κληρονομική σύμβαση δεν αποκτά δικαίωμα προσδοκίας. Η σύμβαση καταρτίζεται ενώπιον συμβολαιογράφου με αυτοπρόσωπη παρουσία των συμβαλλομένων, ενώ η ικανότητα του προσώπου που προβαίνει στη διάθεση της περιουσίας του αιτία θανάτου διέπεται από τις διατάξεις για την ικανότητα σύνταξης διαθήκης.
Άρθρο 1799	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση καθορίζεται η δεσμευτικότητα των διατάξεων της κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου, προβλέποντας ότι οι σχετικές διατάξεις δεν ανακαλούνται μονομερώς. Προβλέπεται επίσης, ότι πέρα από την εγκατάσταση κληρονόμου, σύσταση καταπιστεύματος, κληροδοσίας ή τρόπου ή επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου, στην κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου μπορεί να περιληφθεί και κάθε άλλη διάταξη που μπορεί να περιληφθεί και σε διαθήκη, χωρίς όμως αυτή να καταλαμβάνεται από τη δεσμευτικότητα της κληρονομικής σύμβασης. Προβλέπεται, τέλος, ότι ο τιμώμενος με κληρονομική σύμβαση μπορεί, όπως και ο τιμώμενος με διαθήκη, μετά την επαγωγή να προβεί σε αποποίηση όσων του περιέρχονται, ακόμα και αν ήταν ο ίδιος αντισυμβαλλόμενος του κληρονομούμενου.
Άρθρο 1800	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση ρυθμίζεται η σχέση της κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου με προγενέστερες ή μεταγενέστερες διαθήκες. ή κληρονομικές συμβάσεις. Κληρονομική σύμβαση ανακαλεί προγενέστερη διαθήκη, στο μέτρο που εναντιώνεται σε αυτή, ενώ ο κληρονομούμενος δεν μπορεί με μεταγενέστερη διαθήκη να ανακαλέσει διατάξεις κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου που καταλαμβάνονται από τη δεσμευτικότητά της κατά το προηγούμενο άρθρο. Μεταγενέστερη κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου δεν ισχύει στο μέτρο που αντιτίθεται σε προγενέστερη κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου, εκτός αν έχει καταρτισθεί μεταξύ των ίδιων συμβαλλομένων, οπότε και πρόκειται για τροποποιητική ή καταργητική σύμβαση

<p>Άρθρο 1801</p>	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση διευκρινίζεται ότι η κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου δεν περιορίζει, κατ' αρχήν, την ελευθερία του κληρονομούμενου να διαθέτει την περιουσία του εν ζωή, καθώς δεν οδηγεί ούτε στη γένεση δικαιώματος προσδοκίας του τιμωμένου. Ωστόσο τα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν διαφορετικά, ως προς τη διάθεση συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου του κληρονομούμενου, οπότε και ο περιορισμός στην εξουσία διάθεσης έχει ενοχική μόνο ενέργεια κατά την ΑΚ 177. Παράλληλα, προβλέπεται ότι εάν ο κληρονομούμενος διαθέσει την περιουσία του από χαριστική αιτία προς βλάβη του τιμωμένου, στην ουσία ενεργώντας καταχρηστικά, ο τελευταίος έχει, μετά την επαγωγή της κληρονομίας, δικαίωμα, εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών, αγωγή για την ανατροπή της χαριστικής δικαιοπραξίας. Εφόσον γίνει η ανατροπή, καθίσταται δυνατή η αναζήτηση του αντικειμένου της κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. Με τον τρόπο αυτό επιχειρείται εξισορρόπηση μεταξύ της ελευθερίας διάθεσης του κληρονομούμενου και της προστασίας του τιμωμένου από τη σύμβαση.</p>
<p>Άρθρο 1802</p>	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται η αναλογική εφαρμογή των διατάξεων που διέπουν τις διαθήκες και το περιεχόμενό τους και στις κληρονομικές συμβάσεις αιτία θανάτου, ιδίως των άρθρων 1766 έως 1797. Παράλληλα διευκρινίζεται ότι στην περίπτωση της παράλειψης μεριδούχου (άρθρο 1771) η κληρονομική σύμβαση είναι καταρχήν ακυρώσιμη στο σύνολό της, εκτός αν το δικαστήριο κρίνει διαφορετικά. Επιπλέον ορίζεται ότι οι διατάξεις για το καταπίστευμα, την κληροδοσία και τον τρόπο εφαρμόζονται αναλόγως και όταν το καταπίστευμα η κληροδοσία ή ο τρόπος συστήνονται με κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου.</p>
<p>Άρθρο 1803</p>	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται ότι δικαίωμα ακύρωσης της κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου (κατά τις 1767 έως 1771, που κατά την ΑΚ 1802 εφαρμόζονται ανάλογα και στις κληρονομικές συμβάσεις αιτία θανάτου) λόγω πλάνης, απάτης ή απειλής, πέρα από τα πρόσωπα της ΑΚ 1772, έχει και ο ίδιος ο κληρονομούμενος, εντός της προθεσμίας του άρθρου 157 ΑΚ. Περαιτέρω ορίζεται ότι ακύρωση δεν χωρεί μετά τον θάνατο του κληρονομούμενου όταν το σχετικό δικαίωμα είχε ήδη γεννηθεί στο πρόσωπό του και αποσβεσθεί κατά τον χρόνο της επαγωγής. Τέλος περιλαμβάνεται ειδικότερη ρύθμιση ως προς τις συνέπειες της ακύρωσης διάταξης κληρονομικής σύμβασης με την οποία διαθέτουν την περιουσία τους περισσότεροι συμβαλλόμενοι, ορίζοντας ότι η ακύρωση διάταξης του ενός σε περίπτωση αμφιβολίας επιφέρει ακύρωση ολόκληρης της σύμβασης.</p>

<p>Άρθρο 1804</p>	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση παρέχεται στον κληρονομούμενο η δυνατότητα ανάκλησης διάταξης της κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου όταν ο τιμώμενος υποπέσει σε σοβαρό παράπτωμα έναντί του, το οποίο θα δικαιολογούσε, εάν επρόκειτο για μεριδούχο, τη στέρηση της νόμιμης μοίρας. Προβλέπεται επίσης ότι η ανάκληση γίνεται με αυτοπρόσωπη δήλωση του κληρονομούμενου προς τον αντισυμβαλλόμενο, ή προς τους κληρονόμους του, αν αυτός έχει προαποβιώσει, και προς τον τιμώμενο ενώ υπόκειται στον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου.</p>
<p>Άρθρο 1805</p>	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση ρυθμίζονται οι περιπτώσεις κληρονομικής σύμβασης που καταρτίζεται έναντι αντιπαροχής εν ζωή. Προβλέπεται ότι σε περίπτωση μη εκπλήρωσης ή μη προσήκουσας εκπλήρωσης της αντιπαροχής ο κληρονομούμενος μπορεί να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση. Αντίστοιχα δικαίωμα υπαναχώρησης παρέχεται και στον αντισυμβαλλόμενο όταν συντρέχει σπουδαίος λόγος, ιδίως όταν ο κληρονομούμενος διαθέτει εν ζωή την περιουσία του κατά τρόπο αντίθετο προς τη σύμβαση. Η υπαναχώρηση γίνεται με συμβολαιογραφική δήλωση και εφαρμόζονται αναλόγως οι γενικές διατάξεις για την υπαναχώρηση. Διευκρινίζεται ότι η συμφωνία για το αντάλλαγμα αποτελεί μέρος της κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου. Πρόκειται συνεπώς για μια ενιαία <i>sui generis</i> σύμβαση. Παρά το γεγονός ότι οι εκατέρωθεν παροχές βρίσκονται μεταξύ τους σε σχέση αλληλεξάρτησης, δεν μπορεί να γίνει λόγος για αμφοτεροβαρή σύμβαση, επειδή με αυτή ο κληρονομούμενος προβαίνει σε αιτία θανάτου διάθεση της περιουσίας του, και δεν αναλαμβάνει απλώς σχετική υποχρέωση. Η προσέγγιση αυτή κρίνεται σαφής και πρακτική, αν και δογματικά όχι καθαρή. Λόγω του ότι πρόκειται για <i>sui generis</i> σύμβαση ειδική αναφορά γίνεται στην ανώμαλη εξέλιξή της. Συγκεκριμένα προβλέπεται ότι κάθε συμβαλλόμενος μπορεί να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση στην περίπτωση (ουσιώδους) αθέτησής της.</p>
<p>Άρθρο 1806</p>	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση καθορίζεται η διαδικασία δημοσίευσης της κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου, προβλέποντας ότι εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις που ισχύουν για τη δημοσίευση διαθήκης. Παράλληλα ρυθμίζεται η ειδική περίπτωση κατά την οποία στην ίδια σύμβαση διαθέτουν την περιουσία τους περισσότεροι συμβαλλόμενοι, οπότε κατά τη δημοσίευση απαλείφονται οι διατάξεις τελευταίας βούλησης του επιζώντος συμβαλλομένου, στο μέτρο που μπορούν να διαχωριστούν από εκείνες του αποβιώσαντος.</p>

Άρθρο 1807	<p>Η αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπει την ακυρότητα συμβάσεων με τις οποίες ο κληρονομούμενος αναλαμβάνει υποχρέωση να καταρτίσει, να μην καταρτίσει, να ανακαλέσει ή να μην ανακαλέσει διάταξη τελευταίας βούλησης, προκειμένου να προστατευθεί η ελευθερία του διατιθέναι. Η ρύθμιση αυτή αποδίδει στην ουσία το περιεχόμενο του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 368ΑΚ, όπως είχε πριν από την προτεινόμενη μεταρρύθμιση. Παράλληλα προβλέπεται ότι σύμβαση με την οποία ο κληρονομούμενος αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταρτίσει διάταξη τελευταίας βούλησης υπέρ ορισμένου προσώπου μπορεί, κατά μετατροπή, να ισχύσει ως κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου κατά τα άρθρα 1798 έως 1806.</p>
Άρθρο 1808	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που καθορίζει τους κατιόντες ως κληρονόμους της πρώτης τάξης και ρυθμίζει τη διαδοχή κατά ρίζες.</p>
Άρθρο 1809	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση αναδιαμορφώνεται η δεύτερη τάξη της εξ αδιαθέτου διαδοχής, καθώς καλούνται μαζί οι γονείς, οι αδελφοί, καθώς και τα τέκνα και οι εγγονοί αδελφών που εξέπεσαν, ενώ ρυθμίζεται ειδικότερα η προσαύξηση της μερίδας γονέα που εξέπεσε και η θέση των ετεροθαλών αδελφών. Συγκεκριμένα ως προς τους ετεροθαλείς αδερφούς, με την αναδιατύπωση της σχετικής διάταξης προκρίνεται ο πραγματικός υπολογισμός της κληρονομικής τους μερίδας, έναντι του υποθετικού υπολογισμού. Η ρύθμιση αποσκοπεί σε εξορθολογισμό στο σύστημα της διαδοχής στη δεύτερη τάξη.</p>
Άρθρο 1810	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση ενισχύεται η θέση του επιζώντος συζύγου στην εξ αδιαθέτου διαδοχή, καθώς αυξάνεται το ποσοστό του όταν συντρέχει με ένα μόνο τέκνο. Επίσης, προβλέπεται ότι εκτός από το εξάιρετο, ο σύζυγος δικαιούται την αποκλειστική χρήση της οικογενειακής στέγης, εφόσον αυτή ανήκει στην κληρονομία, για ένα έτος από τον θάνατο του κληρονομούμενου. Περαιτέρω, κατά την αξιολογούμενη διάταξη, ο σύζυγος μπορεί, αντί της κληρονομικής του μερίδας, να ζητήσει δικαστικώς την παροχή επικαρπίας σε αντικείμενα της κληρονομίας. Πρόκειται για ουσιώδη μεταβολή, με στόχο την καλύτερη προστασία του επιζώντος συζύγου, ιδίως ως προς τη διατήρηση της χρήσης της οικογενειακής περιουσίας.</p>
Άρθρο 1811	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται ότι, ελλείψει συγγενών της πρώτης και δεύτερης τάξης, ο επιζών σύζυγος καλείται σε ολόκληρη την κληρονομία.</p>

Άρθρο 1812	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση διευρύνονται οι περιπτώσεις αποκλεισμού του επιζώντος συζύγου από την εξ αδιαθέτου διαδοχή, καθώς η ρύθμιση καταλαμβάνει κάθε περίπτωση εκκρεμούς διαδικασίας λύσης γάμου, συναινετική ή κατ' αντιδικία, στην τελευταία περίπτωση ανεξαρτήτως του ποιος από τους συζύγους άσκησε την αγωγή.</p> <p>Προβλέπεται όμως ότι αν ο κληρονομούμενος είχε ασκήσει την αγωγή χωρίς βάσιμο λόγο, ο επιζών σύζυγος δεν στερείται τη νόμιμη μοίρα του. Ειδική αναφορά γίνεται τέλος στον αποκλεισμό του συντρόφου με σύμφωνο συμβίωσης από την κληρονομική διαδοχή του αποβιώσαντος συντρόφου, αν εκκρεμεί διαδικασία για τη λύση του.</p>
Άρθρο 1813	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που οργανώνει τη διαδοχή των παππούδων, γιαγιάδων και των κατιόντων τους στην τέταρτη τάξη, πέραν του ότι πλέον τα πρόσωπα της τάξης αυτής καλούνται στην κληρονομική διαδοχή του κληρονομούμενου μόνο όταν δεν υφίσταται σύζυγος που κληρονομεί.</p>
Άρθρο 1814	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που ρυθμίζει την κτήση μερίδας από περισσότερες ρίζες.</p>
Άρθρο 1815	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη θεμελιώδη αρχή ότι η επόμενη τάξη αποκλείεται όσο υπάρχει κληρονόμος προηγούμενης τάξης. Προστίθεται, επίσης στο ίδιο άρθρο η υφιστάμενη ρύθμιση για την προσαύξηση (1823 ΑΚ) χωρίς να επέρχεται ουσιαστική μεταβολή.</p>

<p>Άρθρο 1816</p>	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση εισάγεται πρόσθετο δικαίωμα αναζήτησης αντικειμένων που προέρχονται από την ίδια συγγενική γραμμή, όταν δεν υπάρχουν κατιόντες, αδέρφια, τέκνα ή εγγόνια αδελφών και σύζυγος. Η ρύθμιση αυτή αποτελεί ουσιαστική καινοτομία, καθώς επιτρέπει σε ορισμένους εξ αδιαθέτου κληρονόμους να ζητήσουν την απόδοση αντικειμένων που προέρχονται από χαριστικές παροχές, κληρονομίες ή κληροδοσίες της ίδιας γραμμής. Ορίζεται, επίσης, ότι οι δανειστές της κληρονομίας μπορούν να ικανοποιηθούν από το αντικείμενο της χαριστικής εν ζωή παροχής και μετά την απόδοσή του στον γονέα που το ζήτησε, με την επιφύλαξη του άρθρου 1895.</p>
<p>Άρθρο 1817</p>	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση αναγνωρίζεται για πρώτη φορά κληρονομική προστασία εκ του νόμου στο πρόσωπο που συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση με τον κληρονομούμενο. Ειδικότερα, του απονέμεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> - το εξ αίρετο, υπό την προϋπόθεση ότι στην κληρονομία δεν καλείται σύζυγος και ότι με τον κληρονομούμενο συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση κατά τα τελευταία τρία (3) έτη πριν από τον θάνατό του ή χωρίς χρονικό περιορισμό, εφόσον συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση με τον κληρονομούμενο κατά τον χρόνο του θανάτου και είχε αποκτήσει κοινά τέκνα με αυτόν, τα οποία εξέπεσαν πριν ή μετά την επαγωγή. - το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης της κύριας κατοικίας για ένα έτος, υπό την προϋπόθεση ότι στην κληρονομία δεν καλείται σύζυγος και ότι στην κληρονομία περιλαμβάνεται ακίνητο το οποίο χρησίμευε όσο ζούσε ο κληρονομούμενος ως ο κύριος τόπος διαμονής του ίδιου και του προσώπου με το οποίο εκείνος συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση κατά τα τελευταία τρία (3) έτη πριν από τον θάνατό του ή χωρίς χρονικό περιορισμό, εφόσον συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση με τον κληρονομούμενο κατά τον χρόνο του θανάτου και είχε αποκτήσει κοινά τέκνα με αυτόν, τα οποία εξέπεσαν πριν ή μετά την επαγωγή και, - δυνατότητα κλήσης στην κληρονομία ως εξ αδιαθέτου κληρονόμου, ελλείψει συζύγου ή άλλων συγγενών που θα καλούνταν στην εξ αδιαθέτου διαδοχή, υπό την προϋπόθεση ότι με τον κληρονομούμενο συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση κατά τα τελευταία τρία (3) έτη πριν από τον θάνατό του ή χωρίς χρονικό περιορισμό, εφόσον συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση με τον κληρονομούμενο κατά τον χρόνο του θανάτου και είχε αποκτήσει κοινά τέκνα με αυτόν και αυτά εξέπεσαν πριν ή μετά την επαγωγή. Το πρόσωπο αυτό (της παρ. 3) αποκτά την κληρονομία ήδη κατά τον χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου, μόνο εφόσον το δικαστήριο της κληρονομίας, μετά από αίτησή του, που υποβάλλεται εντός

	<p>των προθεσμιών του άρθρου 1845, βεβαιώσει τις προϋποθέσεις του παρόντος.</p> <p>Πρόκειται για ιδιαίτερα σημαντική μεταβολή του ισχύοντος δικαίου αποτυπώνοντας στο νόμο την κοινωνική πραγματικότητα.</p>
Άρθρο 1818	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση καλείται το Δημόσιο ως τελευταίος εξ αδιαθέτου κληρονόμο στην έκτη τάξη, λόγω του ότι για πρώτη φορά θα καλείται στην εξ αδιαθέτου διαδοχή στην πέμπτη τάξη πρόσωπο που συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση με τον κληρονομούμενο.</p>
Άρθρο 1819	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση εισάγεται εκ του νόμου κληροδοσία υπέρ του προσώπου που παρείχε ουσιώδη, χωρίς αντάλλαγμα και χωρίς νομική υποχρέωση φροντίδα στον κληρονομούμενο, για ορισμένο χρονικό διάστημα πριν από τον θάνατό του. Αν ο φροντιστής είχε σχετική νομική υποχρέωση, δεν αποκλείεται να είναι δικαιούχος της εν λόγω κληροδοσίας αν η παροχή του βαίνει πέραν της εκ του νόμου υποχρέωσής του. Δικαιούχος της κληροδοσίας μπορεί να είναι κάθε πρόσωπο που παρείχε φροντίδα στον κληρονομούμενο, είτε συγγενής είτε τρίτος, ακόμα και αν είναι και κληρονόμος του κληρονομούμενου. Περαιτέρω, προσδιορίζεται το αντικείμενο της κληροδοσίας, η δυνατότητα αυτούσιας απόδοσης στοιχείου της κληρονομίας, η δυνατότητα αποκλεισμού της με διαθήκη και η προτεραιότητά της έναντι άλλων κληροδοσιών και τρόπων.</p>
Άρθρο 1820	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση μεταβάλλεται ριζικά η φύση της νόμιμης μοίρας, καθώς αυτή παύει να λειτουργεί ως άμεση, εμπράγματη και αυτοδίκαιη υπεισέλευση του μεριδούχου στην κληρονομία και μετατρέπεται πλέον σε ενοχική-χρηματική αξίωση του μεριδούχου κατά του κληρονόμου, ίση με το μισό της αξίας της εξ αδιαθέτου μερίδας του. Έτσι, ο μεριδούχος δεν είναι πλέον (αναγκαστικός) κληρονόμος, άρα δεν ευθύνεται για τα χρέη της κληρονομίας, δεν έχει εμπράγματη συμμετοχή στην κληρονομιαία περιουσία, δεν αναγράφεται στο κληρονομητήριο, δεν εφαρμόζονται επ' αυτού οι διατάξεις των άρθρων 1844 επ. ΑΚ περί επαγωγής της κληρονομίας ή περί αποδοχής ή αποποίησης αυτής, ούτε των άρθρων 1867 επ. ΑΚ περί της αγωγής περί κλήρου ή του άρθρου 983 ΑΚ περί πλασματικής νομής του κληρονόμου. Παράλληλα, πάντως, προβλέπεται και δυνατότητα αυτούσιας ικανοποίησης του μεριδούχου (ήτοι δυνατότητα αυτούσιας απόδοσης της νόμιμης μοίρας) και θεσπίζεται ειδικό καθεστώς παραγραφής.. Ο μεριδούχος επέχει μεν θέση δανειστή της κληρονομίας, υπέρ αυτού όμως προβλέπεται αυξημένη-προνομιακή προστασία σε σχέση με τους λοιπούς δανειστές της κληρονομίας, δεν αποτελεί δηλαδή έναν «κοινό δανειστή». Εισάγεται υπέρ</p>

	αυτού νέο γενικό προνόμιο στην εκτέλεση (περ. 3Α) άρθρου 975 ΚΠολΔ), ενώ συγχρόνως παρέχεται και δικαίωμα εγγραφής υποθήκης (παρ. 6 άρθρου 1262 ΑΚ).
Άρθρο 1821	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση καθιερώνεται ερμηνευτικός κανόνας σύμφωνα με τον οποίο, όταν ο διαθέτης αφήνει σε μεριδούχο τη νόμιμη μοίρα, δεν θεωρείται σε περίπτωση αμφιβολίας ότι τον εγκαθιστά κληρονόμο. Η διάταξη συνδέεται με τον ενοχικό πλέον χαρακτήρα της νόμιμης μοίρας.
Άρθρο 1822	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται ρητά η διαδοχή στην αξίωση της νόμιμης μοίρας από τους μεριδούχους που έρχονται στη θέση εκείνου που την στερήθηκε, παραιτήθηκε εκ των προτέρων ή εξέπεσε από αυτήν, ενώ διευκρινίζεται ότι δεν χωρεί προσαύξηση στην αξίωση αυτή, αιρουμένης έτσι της σχετικής διχογνωμίας που υφίστατο κατά το προϊσχύσαν δίκαιο.
Άρθρο 1823	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει ότι ο μεριδούχος διατηρεί αξίωση για το ελλείπον μέρος της νόμιμης μοίρας του. Ωστόσο επέρχεται προσαρμογή στον ενοχικό πλέον χαρακτήρα της νόμιμης μοίρας.
Άρθρο 1824	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την κληροδοσία στον μεριδούχο. Επέρχεται βεβαίως προσαρμογή στον ενοχικό πλέον χαρακτήρα της νόμιμης μοίρας.
Άρθρο 1825	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση εξειδικεύονται οι περιπτώσεις περιορισμού της νόμιμης μοίρας, ιδίως όταν αυτή βαρύνεται με καταπίστευμα, εκτελεστή διαθήκης, κληροδοσία ή τρόπο, και προβλέπεται ότι η προθεσμία αποποίησης αρχίζει μόλις ο μεριδούχος λάβει γνώση του περιορισμού ή του βάρους. Στο πλαίσιο αυτό, παρέχεται στον εγκατάστατο το δικαίωμα να επιλέξει είτε να αποποιηθεί τη βεβαρημένη με περιορισμούς κληρονομική εγκατάσταση και να αξιώσει τη νόμιμη μοίρα από τον κληρονόμο, είτε να αποδεχθεί την εγκατάσταση με τους επιβληθέντες περιορισμούς. Διευκρινίζεται επίσης ότι περιορισμός υφίσταται και όταν ο μεριδούχος εγκαθίσταται ως καταπιστευματοδόχος.
Άρθρο 1826	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που καθορίζει ποια πρόσωπα συναριθμούνται για τον υπολογισμό της εξ αδιαθέτου μερίδας, βάσει της οποίας προσδιορίζεται η νόμιμη μοίρα. Μεταξύ άλλων, συναριθμούνται πλέον και όσοι έχουν παραιτηθεί (προθανατίως) από το εν γένει κληρονομικό δικαίωμα ή μόνο από το δικαίωμα της νόμιμης μοίρας.

Άρθρο 1827	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση αναδιατυπώνεται και αποσαφηνίζεται ο τρόπος υπολογισμού της κληρονομίας για τις ανάγκες της νόμιμης μοίρας, ενώ ρητώς αναγνωρίζεται στον μεριδούχο η πρακτικά σημαντική αξίωση παροχής πληροφοριών κατά του κληρονόμου. Επιπλέον αποτυπώνεται με σαφήνεια η πρόσθεση δωρεών, γονικών παροχών και δωρεών αιτία θανάτου στην υπολογιστική βάση της νόμιμης μοίρας. Στην παρ. 2 επέρχεται πλέον σύντμηση του χρονικού διαστήματος πρόσθεσης των δωρεών προς τρίτους από τα δέκα στα πέντε έτη, και τούτο προς εξυπηρέτηση της ασφάλειας των συναλλαγών. Στην παρ. 3 ορίζεται ότι για τον υπολογισμό της νόμιμης μοίρας του γονέα δεν συνυπολογίζεται ό,τι περιέρχεται ως εξάιρετο, σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 1810, στον σύζυγο που επιζεί. Επίσης, δεν συνυπολογίζονται τα αντικείμενα του άρθρου 1816, τα οποία προέρχονται από την άλλη συγγενική γραμμή.
Άρθρο 1828	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που ρυθμίζει την αποτίμηση της κληρονομίας και την αντιμετώπιση δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων που τελούν υπό αίρεση ή είναι αβέβαια ή επισφαλή.
Άρθρο 1829	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που καθορίζει ποιες παροχές καταλογίζονται στη νόμιμη μοίρα. Η διάταξη εναρμονίζεται με τη διάταξη του άρθρου 1827 ΑΚ για τις προσθετές παροχές.
Άρθρο 1830	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση αναμορφώνεται η προστασία του μεριδούχου έναντι των ληπτών χαριστικών παροχών (σε περίπτωση που η κληρονομία δεν επαρκεί για να καλύψει τη νόμιμη μοίρα) σε συμφωνία με τον ενοχικό πλέον χαρακτήρα της νόμιμης μοίρας. Ο μεριδούχος μπορεί να ζητήσει από τον λήπτη την καταβολή του ποσού που ελλείπει (για την ικανοποίηση της νόμιμης μοίρας του). Ο λήπτης, αντί καταβολής ποσού, μπορεί να ικανοποιήσει τον μεριδούχο και με αυτούσια απόδοση του αντικειμένου που έλαβε. Ρυθμίζονται επίσης η σειρά εναγωγής των ληπτών και η παραγραφή της σχετικής αξίωσης. Στην παρ. 4 προβλέπεται, για λόγους οικονομίας της δίκης και πληρέστερης προστασίας των συμφερόντων του μεριδούχου και σε συμφωνία με το άρθρο 219 ΚΠολΔ, η (δικονομική) δυνατότητα του τελευταίου να εναγάγει με το ίδιο δικόγραφο τον κληρονόμο και τους λήπτες χαριστικών παροχών υπό την αίρεση απόρριψης της αγωγής κατά του πρώτου υποχρέου.
Άρθρο 1831	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που περιορίζει την ευθύνη του λήπτη παροχής χωρίς αντάλλαγμα που είναι και μεριδούχος στο

	μέτρο του υπερβάλλοντος. Επέρχεται βεβαίως ορολογική εναρμόνιση με το νέο άρθρο 1831 ΑΚ.
Άρθρο 1832	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη βασική αρχή ότι η στέρηση της νόμιμης μοίρας είναι δυνατή μόνο για νόμιμους λόγους και μόνο με διαθήκη.
Άρθρο 1833	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση αναδιαμορφώνονται οι λόγοι στέρησης της νόμιμης μοίρας. Η διάταξη εξορθολογίζει και εκσυγχρονίζει τους σχετικούς λόγους. Οι βασικές περιπτώσεις στέρησης της νόμιμης μοίρας αποσυνδέονται από τις ιδιότητες του διαθέτη και του μεριδούχου και οι μέχρι πρότινος προβλεπόμενοι στα άρθρα 1840-1841 ΑΚ λόγοι αποκλήρωσης ενοποιούνται σε ένα άρθρο, το νέο άρθρο 1833 ΑΚ. Σκοπός της ρύθμισης είναι κυρίως η ενίσχυση της συνταγματικά προστατευόμενης τελευταίας βουλήσεως διαθέτη, μέσω της διεύρυνσης των λόγων αποκλεισμού από τη νόμιμη μοίρα, προκειμένου να καλυφθούν ιδίως περιπτώσεις ιδιαίτερα αντικοινωνικής συμπεριφοράς ή διαγωγής του μεριδούχου, που καταδεικνύουν έλλειψη ευγνωμοσύνης και αχαριστία έναντι του διαθέτη, του συζύγου ή συντρόφου ή άλλου μέλους της οικογένειάς του.</p> <p>Οι έννοιες «βαρύ παράπτωμα» και «αχαριστία» έχουν τύχει πλούσιας θεωρητικής και νομολογιακής επεξεργασίας, αφού συγκροτούν τον βασικό λόγο ανάκλησης της δωρεάς σύμφωνα με το άρθρο 505ΑΚ.</p> <p>Στην έννοια του βαρέως παραπτώματος που συνιστά αχαριστία, εντάσσονται ενδεικτικά όχι μόνο πράξεις ή παραλείψεις που ενέχουν ποινική απαξία, αλλά και πράξεις ή παραλείψεις, όπως: α) η πολυετής και αδιάλειπτη απουσία επαφής και επικοινωνίας με τον διαθέτη ή και με μέλη της οικογενείας του, β) η αδιαφορία γενικώς για την τύχη του διαθέτη, ιδίως όταν ο τελευταίος έχει ανάγκη περίθαλψης, οικονομικής ενίσχυσης ή ψυχολογικής στήριξης λόγω γήρατος ή ασθένειας, γ) η καταφρόνηση και απαξίωση με λόγο και έργο, ακόμα και μέσω δικαστικών ενεργειών ή δικογράφων ή με επίκληση εγγράφων σε δικόγραφα, δ) η χρήση ατιμωτικών εκφράσεων και απειλών και ε) η εν γένει προσβλητική συμπεριφορά.</p> <p>Επιπλέον, καταργείται ως λόγος στέρησης ο άτιμος ή ανήθικος βίος, που προβλεπόταν στο προϊσχύσαν δίκαιο.</p>
Άρθρο 1834	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προκρίνεται η μερική διατήρηση της περίπτωσης στέρησης της νόμιμης μοίρας για λόγους πρόνοιας, η οποία, χάριν συστηματικής αλληλουχίας, έπεται της βασικής νέας διάταξης του άρθρου 1833 ΑΚ.

Άρθρο 1835	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση αναμορφώνεται ως λόγος στέρησης της νόμιμης μοίρας υπέρ του συζύγου το δικαίωμα άσκησης αγωγής διαζυγίου για βάσιμο λόγο, χωρίς πλέον να απαιτείται αυτός να ανάγεται σε υπαιτιότητα του άλλου μεριδούχου συζύγου. Η διάταξη δεν ισχύει, αν κατά τον θάνατο του διαθέτη έπαυσε να υφίσταται βάσιμος λόγος διαζυγίου.
Άρθρο 1836	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που απαιτεί ο λόγος στέρησης να υπάρχει κατά τον χρόνο σύνταξης της διαθήκης και να αναφέρεται σε αυτή.
Άρθρο 1837	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει ότι η συγγνώμη του διαθέτη επιφέρει την απόσβεση του δικαιώματος στέρησης της νόμιμης μοίρας. Πάντως, επήλθε γλωσσική βελτίωση της διατύπωσης της παλαιάς ρύθμισης,
Άρθρο 1838	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση εισάγεται για πρώτη φορά η δυνατότητα σύμβασης παραίτησης από μελλοντικά δικαιώματα στην κληρονομία του αντισυμβαλλομένου, είτε από τον νόμο είτε από υφιστάμενη διάταξη τελευταίας βούλησης. Κατ' ακριβολογία η παραίτηση αφορά στην ελπίδα κτήσης δικαιώματος και έτσι με αυτή εμποδίζεται η ίδια η γένεση του δικαιώματος. Διευκρινίζεται ότι η παραίτηση μπορεί να είναι ολική ή μερική, με ή χωρίς αντάλλαγμα, και να περιορίζεται και μόνο στη νόμιμη μοίρα.
Άρθρο 1839	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση καθορίζονται οι αυστηρές τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις κατάρτισης της σύμβασης παραίτησης, ήτοι αυτοπρόσωπη δήλωση ενώπιον συμβολαιογράφου, χωρίς αίρεση ή προθεσμία. Επί μέρους απόκλιση προβλέπεται από τις γενικές ρυθμίσεις για την ικανότητα για δικαιοπραξία όταν το πρόσωπο στην κληρονομία του οποίου αφορά η παραίτηση τελεί υπό επικουρική δικαστική συμπαράσταση. Περαιτέρω, προβλέπεται ότι εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις για τις δικαιοπραξίες. Απόκλιση από αυτές προβλέπεται ως προς την προθεσμία ακύρωσης της σύμβασης μετά τον θάνατο του κληρονομούμενου, οπότε και προβλέπεται σύντομη αποσβεστική προθεσμία.
Άρθρο 1840	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση καθορίζονται τα αποτελέσματα της παραίτησης, καθώς ο παραιτηθείς θεωρείται ότι δεν ζούσε κατά τον χρόνο της επαγωγής, ενώ τα αποτελέσματα εκτείνονται, σε περίπτωση αμφιβολίας, και στους κατιόντες του.
Άρθρο 1841	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση ρυθμίζονται ειδικά οι περιπτώσεις παραίτησης έναντι ανταλλάγματος. Υιοθετείται η πρακτική, αν και όχι δογματικά καθαρή προσέγγιση, ότι η συμφωνία για το αντάλλαγμα και η παραίτηση συνιστούν μια

	<p>ενιαία <i>sui generis</i> σύμβαση. Αν και οι εκατέρωθεν παροχές (παραίτηση, αντάλλαγμα) βρίσκονται στην πράξη σε ανταλλακτική σχέση μεταξύ τους, δεν μπορεί να γίνει λόγος για αμφοτεροβαρή σύμβαση, αφενός επειδή ο παραιτούμενος δεν αναλαμβάνει απλώς σχετική υποχρέωση, αλλά ήδη παραιτείται από ενδεχόμενα μελλοντικά δικαιώματά του στην κληρονομία του αντισυμβαλλομένου του, προβαίνοντας σε διάθεσή τους, και αφετέρου επειδή με το αντάλλαγμα που του καταβάλλεται, ο παραιτούμενος αντλεί ωφέλεια από την εν ζωή περιουσία του αντισυμβαλλομένου του, ως αντιστάθμισμα εκείνης που, αν δεν παραιτούταν, θα λάμβανε από την κληρονομία, χωρίς αντάλλαγμα, με αποτέλεσμα και στη σύμβαση παραίτησης να ενυπάρχει στην ουσία το χαριστικό στοιχείο. Ειδικότερα στην προτεινόμενη διάταξη περιλαμβάνεται ρύθμιση ως προς τη μη επέλευση των αποτελεσμάτων της παραίτησης αν δεν καταβληθεί το αντάλλαγμα στον παραιτούμενο εντός εξαμήνου από την κατάρτιση της σύμβασης, τη μεταχείριση του ανταλλάγματος ως δωρεάς, που είναι κρίσιμη για την προστασία μεριδούχων και δανειστών, την ανάκληση της σχετικής συμφωνίας από το πρόσωπο στην κληρονομία του οποίου αφορά η σύμβαση και το δικαίωμα υπαναχώρησης του παραιτηθέντος όταν υποχρεωθεί να αποδώσει στους δανειστές του κληρονομούμενου τυχόν αντάλλαγμα που έλαβε. Διευκρινίζεται ότι, τόσο στην περίπτωση ανάκλησης από τον κληρονομούμενο, όσο και στην περίπτωση υπαναχώρησης από τον παραιτηθέντα, η παραίτηση δεν αναπτύσσει τα αποτελέσματά της.</p>
Άρθρο 1842	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται ότι τα αποτελέσματα της παραίτησης μπορούν να αναιρεθούν με αντίθετη συμφωνία των συμβαλλομένων, η οποία καταρτίζεται με τον ίδιο τύπο.</p>
Άρθρο 1843	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση διευκρινίζεται ότι σύμβαση με αντικείμενο μελλοντική αποποίηση της κληρονομίας ή παραίτηση από τη νόμιμη μοίρα μετά την επαγωγή ισχύει ως σύμβαση παραίτησης από μελλοντικά κληρονομικά δικαιώματα, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις της. Πρόκειται για ιδιότυπη περίπτωση εκ του νόμου μετατροπής, χωρίς να εξετάζεται η υποθετική βούληση των μερών.</p>
Άρθρο 1844	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επικαιροποιείται η παραπομπή, ώστε να ληφθεί υπόψη και το νέο άρθρο 1817 για την ελεύθερη ένωση, χωρίς να μεταβάλλεται η βασική αρχή της αυτοδίκαιης κτήσης της κληρονομίας.</p>

Άρθρο 1845	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που ρυθμίζει την προθεσμία αποποίησης και την αναστολή της. Αποσαφηνίζεται μόνο ότι η προθεσμία αποποίησης δεν αρχίζει πριν από τη δημοσίευση όχι μόνο διαθήκης, αλλά κάθε διάταξης τελευταίας βούλησης.
Άρθρο 1846	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που καθορίζει τον τύπο της αποποίησης και τον αποκλεισμό αποποίησης από το Δημόσιο ως εξ αδιαθέτου κληρονόμο.
Άρθρο 1847	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση διευκρινίζεται ότι η καταβολή δαπανών κηδείας και η επιμέλεια για τη δημοσίευση διαθήκης δεν συνιστούν σιωπηρή αποδοχή κληρονομιάς, ενώ πράξεις διαχείρισης της κληρονομιάς κατά το άρθρο 1856 παρ. 2 τεκμαίρεται ότι δεν συνιστούν αποδοχή, ενισχύοντας έτσι την ασφάλεια δικαίου για τον προσωρινό διαχειριστή πριν από την αποποίηση.
Άρθρο 1848	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει ότι η εκπρόθεσμη αποποίηση είναι άκυρη.
Άρθρο 1849	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που αποκλείει αποδοχή ή αποποίηση πριν από τον θάνατο του κληρονομούμενου ή υπό αίρεση, προθεσμία ή για μέρος της κληρονομιάς.
Άρθρο 1850	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη δυνατότητα αποδοχής από άλλο λόγο επαγωγής.
Άρθρο 1851	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που ρυθμίζει τη δυνατότητα του κληρονόμου να αποδεχθεί ή να αποποιηθεί περισσότερες κληρονομικές μερίδες χωριστά ή συνολικά. Η ρύθμιση διατηρεί την ισχύουσα αρχή ότι η κατά προσαύξηση μερίδα δεν επιδέχεται χωριστή αποδοχή ή αποποίηση, εκτός από τις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος.
Άρθρο 1852	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, καθώς διατηρείται η αρχή ότι το δικαίωμα αποποίησης της κληρονομιάς μεταβιβάζεται στους κληρονόμους του κληρονόμου, αποσαφηνίζεται μόνο ότι το κληρονομητό του δικαιώματος αφορά και την αποδοχή.
Άρθρο 1853	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που ρυθμίζει την προθεσμία αποποίησης σε περίπτωση θανάτου του κληρονόμου πριν από τη λήξη της.

Άρθρο 1854	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ διατηρείται η αρχή ότι ο αποποιηθείς θεωρείται σαν να μην είχε κληθεί στην κληρονομία.
Άρθρο 1855	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επέρχονται κυρίως νομοτεχνικές και γλωσσικές βελτιώσεις και αποσαφηνίζεται ότι η ακύρωση της αποδοχής ισχύει ως αποποίηση, ενώ η ακύρωση της αποποίησης ισχύει ως αποδοχή, χωρίς ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης περί αμετακλήτου της αποδοχής ή αποποίησης της κληρονομίας.
Άρθρο 1856	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση διευκρινίζεται το καθεστώς των πράξεων διαχείρισης της κληρονομίας πριν από την αποποίηση, ιδίως ως προς την ισχύ πράξεων διάθεσης που δεν μπορούσαν να αναβληθούν χωρίς ζημία της κληρονομίας. Επίσης, διατηρείται η αρχή ότι, όσο ο κληρονόμος έχει το δικαίωμα να αποποιηθεί την κληρονομία δεν μπορεί να ασκηθεί δικαστικώς εναντίον του αξίωση που στρέφεται κατά της κληρονομίας, εκτός αν έχει διορισθεί κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας, με την προσθήκη της επιφύλαξης των διατάξεων του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ή άλλων ειδικών διατάξεων.
Άρθρο 1857	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση εισάγεται για πρώτη φορά ο θεσμός της κληρονομικής ανικανότητας, καθώς προβλέπεται αυτοδίκαιη ανικανότητα για πρόσωπα που έχουν καταδικασθεί αμετάκλητα για ιδιαίτερα σοβαρά κακούργηματα κατά του κληρονομούμενου.
Άρθρο 1858	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση διευρύνονται και εξειδικεύονται οι λόγοι κληρονομικής αναξιότητας, ιδίως για πράξεις που στρέφονται κατά του κληρονομούμενου ή της οικογένειάς του, καθώς και για παρεμβάσεις στη διαμόρφωση της τελευταίας του βούλησης.
Άρθρο 1859	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση αναδιαμορφώνεται η προθεσμία άσκησης της αγωγής κήρυξης αναξιότητας, χωρίς ουσιαστική μεταβολή στον μηχανισμό δικαστικής κήρυξης.
Άρθρο 1860	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση διατηρείται η δυνατότητα άρσης της ανικανότητας ή αναξιότητας λόγω συγγνώμης του κληρονομούμενου, χωρίς ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης.
Άρθρο 1861	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων περί κληρονομικής ανικανότητας και αναξιότητας, καθώς προβλέπεται ρητά ότι αυτές εφαρμόζονται όχι μόνο στον κληρονόμο αλλά και στον μεριδούχο, στον κληροδόχο, στον ωφελούμενο με τρόπο και στον αιτία θανάτου δωρεοδόχο.

Άρθρο 1862	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της διάταξης, η οποία εξακολουθεί να ρυθμίζει τις περιπτώσεις διορισμού κηδεμόνα όταν ο κληρονόμος είναι άγνωστος ή δεν είναι βέβαιο ότι αποδέχθηκε την κληρονομία. Ο διορισμός κηδεμόνα γίνεται κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στον ν. 5259/2025 (Α' 228).
Άρθρο 1863	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επέρχεται εναρμόνιση της ρύθμισης του Αστικού Κώδικα με τις ειδικότερες διατάξεις του ν. 5259/2025 που καθορίζουν τις αρμοδιότητες του κηδεμόνα της κληρονομιάς ως προς τη διαχείριση και προστασία της κληρονομιαίας περιουσίας.
Άρθρο 1864	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ διατηρείται η δυνατότητα της μητέρας κυοφορούμενου κληρονόμου να ζητήσει διατροφή από την κληρονομική μερίδα του έως τον τοκετό.
Άρθρο 1865	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ διατηρείται η διαδικασία δικαστικής βεβαίωσης ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος, η οποία δημιουργεί τεκμήριο ότι το Δημόσιο είναι εξ αδιαθέτου κληρονόμος.
Άρθρο 1866	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ εξακολουθεί να προβλέπεται ότι πριν από τη δικαστική βεβαίωση περί ανυπαρξίας άλλου κληρονόμου δεν μπορεί να ασκηθεί δικαίωμα από ή κατά του Δημοσίου ως εξ αδιαθέτου κληρονόμου.
Άρθρο 1867	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο περιεχόμενο της αγωγής περί κλήρου. Διατηρείται η δυνατότητα του κληρονόμου να στραφεί κατά του νομέα της κληρονομιάς και να ζητήσει την αναγνώριση του κληρονομικού δικαιώματός του καθώς και την απόδοση της κληρονομιάς ή συγκεκριμένων αντικειμένων της.
Άρθρο 1868	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ διατηρείται η έννοια των αντικειμένων της κληρονομιάς που μπορούν να διεκδικηθούν με την αγωγή περί κλήρου, περιλαμβανομένων και όσων αποκτήθηκαν από τον νομέα με χρήση κληρονομιαίων μέσων.
Άρθρο 1869	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ εξακολουθεί να προβλέπεται ότι σε περίπτωση αδυναμίας αυτούσιας απόδοσης των κληρονομιαίων αντικειμένων εφαρμόζονται οι διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού.
Άρθρο 1870	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ εξακολουθεί να ρυθμίζεται η υποχρέωση του καλόπιστου νομέα να αποδώσει τα ωφελήματα και κάθε επαύξηση της κληρονομιάς στο μέτρο που πλουτίστηκε.

Άρθρο 1871	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ διατηρείται το δικαίωμα του καλόπιστου νομέα να ζητήσει την απόδοση των δαπανών που έγιναν υπέρ της κληρονομίας καθώς και το δικαίωμα επίσχεσης.
Άρθρο 1872	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ εξακολουθούν να ισχύουν οι κανόνες για την ευθύνη του νομέα μετά την επίδοση της αγωγής περί κλήρου.
Άρθρο 1873	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ διατηρείται το καθεστώς αυξημένης ευθύνης του κακόπιστου νομέα της κληρονομίας.
Άρθρο 1874	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ εξακολουθεί να εφαρμόζεται το καθεστώς ευθύνης των αδικοπραξιών.
Άρθρο 1875	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ διατηρείται η απαγόρευση επίκλησης χρησικτησίας από τον νομέα όσο δεν έχει παραγραφεί η αγωγή περί κλήρου.
Άρθρο 1876	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ διατηρείται η υποχρέωση του νομέα της κληρονομίας να παρέχει πληροφορίες στον κληρονόμο για την κατάσταση και την τύχη των αντικειμένων της κληρονομίας.
Άρθρο 1877	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ διατηρείται η δυνατότητα του κληρονόμου να ασκήσει ειδικές αγωγές για επιμέρους αντικείμενα της κληρονομίας.
Άρθρο 1878	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ εξακολουθεί να θεωρείται νομέας της κληρονομίας και όποιος την αποκτά από τον νομέα.
Άρθρο 1879	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ διατηρείται το δικαίωμα του αφάντου που εμφανίζεται να απαιτήσει την απόδοση της περιουσίας του.
Άρθρο 1880	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ εξακολουθεί να ισχύει ότι η κληρονομία περιέρχεται σε κοινωνία μεταξύ των συγκληρονόμων.
Άρθρο 1881	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ διατηρείται η αρχή της αυτοδίκαιης διαίρεσης των απαιτήσεων και χρεών της κληρονομίας.

Άρθρο 1882	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ διατηρείται το δικαίωμα κάθε συγκληρονόμου να διαθέσει τη μερίδα του.
Άρθρο 1883	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται ότι ο διαθέτης δεν μπορεί να απαγορεύσει τη διανομή, ενώ εισάγεται ειδικότερη ρύθμιση για τη δικαστική επιδίκαση μερίδας άλλου συγκληρονόμου, όταν η αυτούσια διανομή δεν είναι δυνατή ή συμφέρουσα. Πρόκειται για καινοτομία που θα συμβάλει στη διατήρηση της ενότητας της κληρονομιαίας περιουσίας και στην αποφυγή της κατάτμησης αυτής σε ιδανικά μερίδια εξ αδιαιρέτου μεταξύ περισσότερων συγκληρονόμων. Ειδικότερα προβλέπεται ότι η επιδίκαση της μερίδας άλλου συγκληρονόμου γίνεται μέσω εξαγοράς, με εκτίμηση της αξίας των αντικειμένων της κληρονομιάς από το δικαστήριο, εφόσον είναι αναγκαίο.
Άρθρο 1884	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη ρύθμιση για τη φύλαξη εγγράφων που αφορούν στις προσωπικές σχέσεις του κληρονομούμενου. εξειδικεύεται
Άρθρο 1885	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση ενισχύεται η προστασία της οικογενειακής στέγης, παρέχοντας στο δικαστήριο τη δυνατότητα να επιδικάσει το ακίνητο στον επιζώντα σύζυγο υπό προϋποθέσεις, ενώ εισάγεται νέα ρύθμιση για την περίπτωση που ο κληρονομούμενος δεν είχε σύζυγο και το διανεμητέο ακίνητο χρησίμευε ενόσω ζούσε ως ο τόπος της κύριας διαμονής του ιδίου και άλλου προσώπου που καλείται στην κληρονομία, οπότε το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει την κυριότητα του ακινήτου αποκλειστικά στο πρόσωπο αυτό.
Άρθρο 1886	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στο ισχύον δικαίω της συνεισφοράς μεταξύ κατιόντων. Διατηρείται η αρχή ότι οι κατιόντες που κληρονομούν εξ αδιαθέτου υποχρεούνται να συνεισφέρουν μεταξύ τους τις παροχές που έλαβαν από τον κληρονομούμενο χωρίς αντάλλαγμα, και διασαφηνίζεται ότι σε αυτές περιλαμβάνονται οι δωρεές ή γονικές παροχές, καθώς και δαπάνες που έγιναν για την επαγγελματική τους μόρφωση και υπερέβαιναν το μέτρο που αντιστοιχούσε στην οικονομική κατάσταση του κληρονομούμενου. Παράλληλα, επαναλαμβάνεται ότι η υποχρέωση συνεισφοράς μπορεί να αποκλειστεί με δήλωση του κληρονομούμενου, ακόμα και μετά τον χρόνο που έκανε την παροχή, ενώ καθιερώνεται και υποχρέωση παροχής πληροφοριών.

Άρθρο 1887	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ διατηρείται ο κανόνας ότι κατιών που υπεισέρχεται στη θέση άλλου κατιόντος υποχρεούται να συνεισφέρει τις παροχές που είχαν γίνει προς τον τελευταίο.
Άρθρο 1888	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν μεταβάλλεται το ισχύον καθεστώς, σύμφωνα με το οποίο, όταν ο διαθέτης εγκαθιστά κληρονόμους τους κατιόντες του με την ίδια αναλογία που θα ίσχυε στην εξ αδιαθέτου διαδοχή, τεκμαίρεται ότι διατηρείται και η υποχρέωση συνεισφοράς.
Άρθρο 1889	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή, ενώ επαναλαμβάνεται ότι παροχές που έγιναν σε απώτερο κατιόντα πριν εκπέσει ο εγγύτερος δεν υπόκεινται σε συνεισφορά, εκτός αν ο κληρονομούμενος όρισε διαφορετικά.
Άρθρο 1890	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στον τρόπο υπολογισμού της συνεισφοράς. Διατηρείται δηλαδή η αρχή ότι η αξία της παροχής που υπόκειται σε συνεισφορά προστίθεται στην αξία της κληρονομίας και στη συνέχεια αφαιρείται από τη μερίδα του κατιόντος που έλαβε την παροχή. Ωστόσο, προβλέπεται ότι με τη συνεισφορά δεν μεταβάλλονται οι κληρονομικές μερίδες των λοιπών κατιόντων και ότι ο υπόχρεος οφείλει να καταβάλει σε χρήμα στους λοιπούς την αξία της παροχής που έλαβε κατά το μέτρο που υπερβαίνει την αξία της κληρονομικής του μερίδας με συνυπολογισμό και της συνεισφοράς. Παράλληλα, προβλέπεται η δυνατότητα του δικαστηρίου να επιδικάσει την αυτούσια απόδοση περιουσιακού στοιχείου της κληρονομίας ίσης αξίας. Λόγω της ενοχικής φύσης της συνεισφοράς, εισήχθη ρύθμιση σχετικά με την παραγραφή της αξίωσης συνεισφοράς, η οποία ορίζεται τριετής από τον θάνατο του κληρονομούμενου.
Άρθρο 1891	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται μεταβολή ως προς την απαλλαγή του υπερκαλυμμένου κατιόντος για το επιπλέον της κληρονομικής του μερίδας. Αντίθετα, προβλέπεται ότι ο υπερκαλυμμένος κατιών έχει ενοχική υποχρέωση να μεταβιβάσει τη μερίδα του στους λοιπούς κατιόντες, οι οποίοι αποκτούν αντίστοιχη ενοχική αξίωση.
Άρθρο 1892	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση αναδιαμορφώνεται το πλαίσιο ευθύνης του κληρονόμου για τα χρέη της κληρονομίας, προβλέποντας ότι ο κληρονόμος δεν ευθύνεται με την ατομική του περιουσία, εκτός αν δηλώσει ότι θα διαχειρίζεται ελεύθερα την κληρονομία ή αν συντρέχουν ειδικές περιπτώσεις που ορίζονται στον νόμο.
Άρθρο 1893	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται δυνατότητα δικαστικής εκκαθάρισης της κληρονομίας, ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, ακόμη και όταν η κληρονομία σχολάζει. Έννομο συμφέρον έχουν, πέρα από τους

	δανειστές του κληρονομούμενου, καθώς και ο κληρονόμος, οι ατομικοί δανειστές του κληρονόμου, οι νόμιμοι μεριδούχοι, οι κληροδόχοι και οι ωφελούμενοι με τρόπον. Μάλιστα, η αίτηση για δικαστική εκκαθάριση μπορεί να υποβληθεί οποτεδήποτε, δηλαδή χωρίς την τήρηση κάποιας προθεσμίας.
Άρθρο 1894	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση καθιερώνεται ρητά ότι, μετά τη δημοσίευση της απόφασης εκκαθάρισης, η κληρονομία αποτελεί χωριστή περιουσιακή ομάδα, η οποία αποχωρίζεται από την περιουσία του κληρονόμου και διοικείται από τον εκκαθαριστή.
Άρθρο 1895	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται εξαίρεση από τον κανόνα ότι ο κληρονόμος δεν ευθύνεται με την ατομική του περιουσία για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας. Την επίταση της ευθύνης του επιφέρει η διάθεση κληρονομιαίων αντικειμένων από τον κληρονόμο, πριν από την εκκαθάριση της κληρονομίας, δίχως δικαστική άδεια ή με σκοπό άλλον πλην της ικανοποίησης δανειστή της κληρονομίας ή της συντήρησής της, με σκοπό την προστασία των δανειστών της.
Άρθρο 1896	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση ρυθμίζεται η διαδικασία διορισμού εκκαθαριστή της κληρονομίας, ο οποίος πρέπει να είναι δικηγόρος εγγεγραμμένος σε ειδικό κατάλογο του δικαστηρίου της κληρονομίας, ενώ προβλέπονται κωλύματα διορισμού προκειμένου να διασφαλιστεί η αμεροληψία του εκκαθαριστή. Παράλληλα, προβλέπεται προθεσμία αποδοχής του λειτουργήματος και υποχρέωση παραλαβής και καταγραφής αντικειμένων της κληρονομίας.
Άρθρο 1897	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση καθιερώνεται διαδικασία για τη την ευρύτερη δυνατή δημόσια πρόσκληση των δανειστών της κληρονομίας για την αναγγελία των απαιτήσεών τους.
Άρθρο 1898	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση ρυθμίζεται η διαδικασία αναγγελίας των απαιτήσεων των δανειστών και η υποχρέωση σύνταξης έκθεσης απογραφής της κληρονομίας από τον εκκαθαριστή, η οποία θα κατατίθεται στο δικαστήριο της κληρονομίας και θα κοινοποιείται στα ενδιαφερόμενα πρόσωπα, τα οποία έχουν δυνατότητα άσκησης ανακοπής κατά της έκθεσης απογραφής.
Άρθρο 1899	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση καθορίζεται το έργο του εκκαθαριστή, ο οποίος διοικεί την κληρονομία, εισπράττει τις απαιτήσεις και, εφόσον απαιτείται για την ικανοποίηση των δανειστών, προβαίνει στην εκποίηση των κληρονομιαίων αντικειμένων με άδεια του δικαστηρίου. Λαμβάνεται μέριμνα για την προστασία της οικογενειακής στέγης και της επιχείρησης που περιλαμβάνονται στην κληρονομία.

<p>Άρθρο 1900</p>	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση διασφαλίζεται ότι ο εκκαθαριστής θα αποζημιώνεται εύλογα για την άσκηση των καθηκόντων του, μέσω καθορισμού της αμοιβής από το δικαστήριο της κληρονομιάς. Επιτυγχάνεται επιπλέον η αποτελεσματική εξέλιξη της εκκαθάρισης μέσω πρόβλεψης προκαταβολής των αναγκαίων δαπανών από τον αιτούντα την εκκαθάριση.</p> <p>Παράλληλα, η ρύθμιση αποσαφηνίζει την ευθύνη των κληρονόμων για την καταβολή της αμοιβής και των δαπανών σε περίπτωση ανεπάρκειας της κληρονομιαίας περιουσίας, ενώ προβλέπεται η διαδικαστική εγγύηση της προηγούμενης ακρόασης των κληρονόμων από το δικαστήριο, ενισχύοντας τη διαφάνεια και την προστασία των συμφερόντων τους.</p>
<p>Άρθρο 1901</p>	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την περίπτωση της επάρκειας της κληρονομιάς.</p>
<p>Άρθρο 1902</p>	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επιδιώκεται η θέσπιση σαφούς διαδικασίας για τη διαχείριση των περιπτώσεων ανεπάρκειας της κληρονομιαίας περιουσίας κατά τη διαδικασία εκκαθάρισης. Στόχος είναι να διασφαλιστεί η δίκαιη και νόμιμη ικανοποίηση των δανειστών μέσω της υποχρεωτικής κατάρτισης πίνακα κατάταξης από τον εκκαθαριστή πριν από οποιαδήποτε πληρωμή, όταν το προϊόν της εκκαθάρισης δεν επαρκεί για την πλήρη κάλυψη των απαιτήσεων. Παράλληλα, η ρύθμιση προβλέπει τη σύμμετρη ικανοποίηση των δανειστών της ίδιας κατηγορίας, με σεβασμό στα υφιστάμενα νόμιμα προνόμια και δικαιώματα εμπράγματος ασφάλειας, ενώ ρυθμίζει και την κατάταξη απαιτήσεων υπό αίρεση ή αμφισβητούμενων. Επιπλέον, θεσπίζεται διαδικασία δημοσιότητας και δικαστικού ελέγχου του πίνακα κατάταξης μέσω της κατάθεσής του στη γραμματεία του δικαστηρίου και της δυνατότητας άσκησης ανακοπής από τους δανειστές, εντός συγκεκριμένων προθεσμιών, με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας, της ασφάλειας δικαίου και της αποτελεσματικής ολοκλήρωσης της διαδικασίας εκκαθάρισης.</p>
<p>Άρθρο 1903</p>	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση ρυθμίζεται το πέρας της εκκαθάρισης και η εκ μέρους του εκκαθαριστή απόδοση στους κληρονόμους της εναπομείνουσας μετά την εκκαθάριση κληρονομιάς, ενώ εισάγεται υποχρέωση του εκκαθαριστή για λογοδοσία. Παράλληλα, προβλέπεται ότι, μετά το πέρας της εκκαθάρισης, δανειστές της κληρονομιάς που δεν αναγγέλθηκαν δεν ικανοποιούνται προκειμένου να αρθεί οποιαδήποτε αβεβαιότητα για την ευθύνη του κληρονόμου, ο οποίος έκτοτε δεν ευθύνεται ούτε με την κληρονομία για τις υποχρεώσεις της.</p>

Άρθρο 1904	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την έννοια του καταπιστεύματος.
Άρθρο 1905	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που παραμένει σε ισχύ ως έχει.
Άρθρο 1906	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την Εγκατάσταση με αναβλητική αίρεση ή προθεσμία.
Άρθρο 1907	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την Εγκατάσταση με διαλυτική αίρεση ή προθεσμία.
Άρθρο 1908	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την Απαγόρευση εκποίησης ή διάθεσης.
Άρθρο 1909	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τον Ορισμό καταπιστευματοδόχου σε περίπτωση απαγόρευσης εκποίησης της κληρονομίας.
Άρθρο 1910	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει το οικογενειακό καταπίστευμα.
Άρθρο 1911	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τον ορισμό καταπιστευματοδόχου σε περίπτωση ύπαρξης όρου διατήρησης της κληρονομίας στην οικογένεια του κληρονόμου.
Άρθρο 1912	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την ειδική περίπτωση βεβαρημένου.
Άρθρο 1913	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την σιωπηρή υποκατάσταση.
Άρθρο 1914	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τον άτεκνο κατιόντα.
Άρθρο 1915	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την έκταση καταπιστεύματος.

Άρθρο 1916	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επιδιώκεται να καθορισθεί ο χρόνος επαγωγής της κληρονομίας στον καταπιστευματοδόχο. Στόχος είναι να αποσαφηνιστεί ότι η επαγωγή επέρχεται, κατά κανόνα, με τον θάνατο του κληρονόμου ή με άλλο γεγονός ή χρονικό σημείο που όρισε ο διαθέτης, ενώ για ειδικές περιπτώσεις συνδέεται με τον τοκετό ή τη σύσταση νομικού προσώπου, θεσπίζοντας παράλληλα ανώτατο χρονικό όριο τριάντα ετών από τον θάνατο του διαθέτη για την αποτροπή υπερβολικής χρονικής δέσμευσης της κληρονομίας.
Άρθρο 1917	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την ύπαρξη του τιμώμενου προσώπου.
Άρθρο 1918	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τα δικαιώματα βεβαρημένου.
Άρθρο 1919	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τις δαπάνες.
Άρθρο 1920	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την αποκατάσταση του υπολοίπου.
Άρθρο 1921	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την αποδοχή ή αποποίηση του καταπιστεύματος.
Άρθρο 1922	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την αποκατάσταση και αποτέλεσμα.
Άρθρο 1923	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την έννοια του κληρονομητηρίου
Άρθρο 1924	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει το περιεχόμενο της αίτησης.
Άρθρο 1925	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την απόδειξη.

Άρθρο 1926	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση διευκολύνεται η έκδοση του κληρονομητηρίου όταν αιτούντες είναι όλοι κληρονόμοι ή υπάρχει μόνον ένας κληρονόμος, υπάρχουν δε επουσιώδεις ασάφειες ή πρόδηλα σφάλματα στη διαθήκη.
Άρθρο 1927	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση εισάγεται ο θεσμός του πολλαπλού κληρονομητηρίου.
Άρθρο 1928	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση ορίζεται ότι το κληρονομητήριο περιλαμβάνει τον κληρονόμο, καταπιστευματοδόχο, εκτελεστή διαθήκης, τον τρόπο και τον κληροδόχο. Νοείται μόνον ο κληροδόχος που αποκτά άμεση κληροδοσία (η οποία και συνιστά περιορισμό του κληρονομικού δικαιώματος) κατά την παρ. 2 του άρθρου 1962 Αστικού Κώδικα.
Άρθρο 1929	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση καθιερώνεται τεκμήριο και της ιδιότητας του καταπιστευματοδόχου, του εκτελεστή διαθήκης και του (άμεσου) κληροδόχου.
Άρθρο 1930	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση ορίζεται πως το τεκμήριο του κληρονομητηρίου δεν ισχύει υπέρ του τρίτου, αν αυτός γνώριζε την ανακρίβεια ή την ανάκληση του κληρονομητηρίου, καθώς και την έναρξη της διαδικασίας αφαίρεσης ή κήρυξης ανίσχυρου του κληρονομητηρίου.
Άρθρο 1931	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει το ανακριβές κληρονομητήριο.
Άρθρο 1932	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προστίθεται στη διάταξη που προβλέπει την αφαίρεση ή ακύρωση του κληρονομητηρίου ότι αν το κληρονομητήριο που χορηγήθηκε είναι ανακριβές, το δικαστήριο της κληρονομιάς διατάσσει την αφαίρεσή του με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον.
Άρθρο 1933	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την ανάκληση ή τροποποίηση ανακριβούς κληρονομητηρίου.
Άρθρο 1934	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει το ποιος βαρύνεται.
Άρθρο 1935	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την περίπτωση περισσότερων βεβαρημένων

Άρθρο 1936	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει το εξάιρετο.
Άρθρο 1937	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει το σιωπηρό κληροδότημα.
Άρθρο 1938	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τον Προσδιορισμό από τον βεβαρημένο ή από τρίτο.
Άρθρο 1939	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τον καθορισμό μερίδας από κληροδοσία σε περισσότερους.
Άρθρο 1940	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την Επιλογή σε τρίτο.
Άρθρο 1941	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τον Προσδιορισμό κατά δίκαιη κρίση.
Άρθρο 1942	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επικαιροποιούνται οι παραπομπές άρθρων 1787 έως 1791, χωρίς να μεταβάλλεται το βασικό περιεχόμενο της διάταξης που προβλέπει την κατάλειψη αντικειμένου σε περισσότερους ως κληροδοσίας.
Άρθρο 1943	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επιδιώκεται να ρυθμιστούν οι συνέπειες της έκπτωσης ενός κληροδόχου όταν το ίδιο αντικείμενο έχει κληροδοτηθεί σε περισσότερα πρόσωπα. Στόχος είναι να αποσαφηνιστεί ότι, ανεξαρτήτως αν η έκπτωση επέλθει πριν ή μετά την επαγωγή της κληροδοσίας, η μερίδα εκείνου που εξέπεσε προσαυξάνει αναλογικά στις μερίδες των λοιπών κληροδόχων, διασφαλίζοντας τη σταθερότητα της διάταξης και την προβλεψιμότητα της διανομής.
Άρθρο 1944	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την Μερίδα κληροδόχου από προσαύξηση.
Άρθρο 1945	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την προαποβίωση του κληροδόχου.

Άρθρο 1946	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την έκπτωση βεβαρημένου.
Άρθρο 1947	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την αδύνατη κληροδοσία.
Άρθρο 1948	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την ματαίωση της κληροδοσίας.
Άρθρο 1949	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τα παραρτήματα του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε.
Άρθρο 1950	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τα βάρη του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε.
Άρθρο 1951	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την κληροδοσία ξένου πράγματος.
Άρθρο 1952	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την προμήθεια κληροδοσία αντικειμένου.
Άρθρο 1953	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την ένωση ή ανάμειξη του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε.
Άρθρο 1954	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την επεξεργασία ή μετάπλαση.
Άρθρο 1955	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την κληροδοσία απαίτησης που έχει εισπραχθεί.
Άρθρο 1956	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει το πράγμα κατά γένος ορισμένο.

Άρθρο 1957	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τον καθορισμό κληροδότησης κατά γένος μόνο ορισμένο.
Άρθρο 1958	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τις υποχρεώσεις βεβαρημένου σε κληροδότημα κατά γένος μόνο ορισμένο.
Άρθρο 1959	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την κληροδοσία όλων των απαιτήσεων.
Άρθρο 1960	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την Κληροδοσία οφειλής.
Άρθρο 1961	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την κληροδοσία χρηματικού ποσού.
Άρθρο 1962	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επιδιώκεται να αποσαφηνιστεί η νομική φύση του δικαιώματος του κληροδόχου και να καθοριστούν τα χρονικά όρια άσκησης της σχετικής αξίωσης. Ορίζεται πως ο κληροδόχος αποκτά ενοχικό δικαίωμα κατά του βεβαρημένου για την απόδοση του αντικειμένου της κληροδοσίας, εκτός από την περίπτωση που ο διαθέτης συνιστά υπέρ του κληροδόχου δικαίωμα δουλείας σε ορισμένο πράγμα που του ανήκε κατά τον χρόνο του θανάτου του, οπότε ο κληροδόχος το αποκτά άμεσα και αυτοδικαίως με την επιφύλαξη του άρθρου 1198, ενώ παράλληλα θεσπίζονται σαφείς προθεσμίες παραγραφής, προκειμένου να ενισχυθεί η ασφάλεια δικαίου και η οριστικοποίηση των κληρονομικών σχέσεων.
Άρθρο 1963	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση καταργείται η εμπράγματη κληροδοσία, διατηρείται όμως η πρόβλεψη ότι, αν η κληροδοσία συνίσταται σε απαλλαγή από εμπράγματο βάρος ή από υποχρέωση προς τον διαθέτη, ο κληροδόχος απαλλάσσεται αμέσως και αυτοδικαίως.
Άρθρο 1964	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την επαγωγή της κληροδοσίας
Άρθρο 1965	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την επαγωγή σε περίπτωση αίρεσης ή προθεσμίας

Άρθρο 1966	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τον κληροδόχο που δεν έχει ακόμη συλληφθεί όταν αποβιώσει ο διαθέτης.
Άρθρο 1967	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την εφαρμογή των διατάξεων για αναβλητική αίρεση.
Άρθρο 1968	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επικαιροποιούνται οι παραπομπές των άρθρων 1852, 1853 παρ. 2 και 1854, χωρίς να επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την αποποίηση της κληροδοσίας.
Άρθρο 1969	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει το απαιτητό κληροδοσίας.
Άρθρο 1970	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τους καρπούς του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε.
Άρθρο 1971	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τις δαπάνες.
Άρθρο 1972	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τον βεβαρημένο κληροδόχο.
Άρθρο 1973	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την άρνηση κληροδόχου με κληροδοσία.
Άρθρο 1974	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την ελάττωση της κληροδοσίας.
Άρθρο 1975	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την υποκατάσταση.
Άρθρο 1976	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται η δυνατότητα σύστασης μετακληροδοσίας υπέρ οποιουδήποτε προσώπου και όχι μόνο για κοινωφελή σκοπό ή υπέρ των εξ αίματος συγγενών του διαθέτη σε ευθεία γραμμή ή έως και τον τρίτο βαθμό σε πλάγια γραμμή, που υπάρχουν κατά το θάνατο του βεβαρημένου πρώτου κληροδόχου.

Άρθρο 1977	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επέρχεται νομοτεχνική αναδιατύπωση της διάταξης που προβλέπει το Οικογενειακό κληροδότημα, χωρίς ουσιαστική μεταβολή του κανονιστικού της περιεχομένου.
Άρθρο 1978	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επιδιώκεται να αποσαφηνιστεί η ερμηνευτική αντιμετώπιση διατάξεων τελευταίας βούλησης που επιβάλλουν συγκεκριμένη συμπεριφορά στον τιμώμενο. Στόχος είναι, σε περίπτωση αμφιβολίας, να θεωρείται ότι έχει τεθεί τρόπος, και όχι αίρεση, επειδή τούτο συνιστά μικρότερη επιβάρυνση για τον βεβαρημένο. Η προσέγγιση αυτή αποδίδει την κρατούσα άποψη.
Άρθρο 1979	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την σύσταση τρόπου.
Άρθρο 1980	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει το πρόσωπο για το οποίο γίνεται η παροχή.
Άρθρο 1981	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τον Καθορισμό από βεβαρημένο ή από τρίτο.
Άρθρο 1982	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει Ποιος απαιτεί την εκπλήρωση.
Άρθρο 1983	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την Ακυρότητα του τρόπου.
Άρθρο 1984	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επιδιώκεται να επεκταθεί η δυνατότητα ορισμού εκτελεστή της διαθήκης και στην περίπτωση κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου. Στόχος είναι να διασφαλιστεί ότι και στις περιπτώσεις αυτές εφαρμόζεται το ίδιο κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τον εκτελεστή, μέσω της αναλογικής εφαρμογής των σχετικών διατάξεων.
Άρθρο 1985	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την ικανότητα.
Άρθρο 1986	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την έναρξη, αποδοχή, αποποίηση.

Άρθρο 1987	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση καθιερώνεται ρητά ο θεσμός του εκτελεστή-διαχειριστή, δηλαδή μπορεί με τη διαθήκη να ανατεθεί στον εκτελεστή η διαχείριση της κληρονομιάς ή μέρους της ανεξάρτητα από την ύπαρξη διατάξεων προς εκτέλεση.
Άρθρο 1988	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επιδιώκεται να τεθούν εγγυήσεις ελέγχου για σημαντικές πράξεις διαχείρισης της κληρονομιάς από τον εκτελεστή. Στόχος είναι ιδίως να διασφαλιστεί ότι, όταν πρόκειται να εκποιηθούν ακίνητα της κληρονομιάς ή κινητά σημαντικής αξίας σε σχέση με την κληρονομία ή δημόσια χρεόγραφα ή μετοχές ή ομολογίες ανώνυμων εταιρειών ή να συνομολογηθεί δάνειο ή συμβιβασμός ή να γίνει δαπάνη που υπερβαίνει την αξία του αντικειμένου μικροδιαφοράς κατά τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ο εκτελεστής διαθήκης ενημερώνει προηγουμένως τον κληρονόμο και του τάσσει προθεσμία δύο (2) μηνών για να δηλώσει αν συναινεί. Ορίζεται (και επιμερίζεται μεταξύ κληρονόμου και εκτελεστή διαθήκης) η ευθύνη για πράξεις εκποίησης που ενεργεί ο εκτελεστής διαθήκης εκ της κληρονομιάς περιουσίας.
Άρθρο 1989	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση ορίζεται προς προστασία των ευάλωτων προσώπων (επιτροπευομένων δικαστικά συμπαραστατούμενων) ότι ο εκτελεστής διαθήκης έχει τους περιορισμούς του επιτρόπου ή του δικαστικού συμπαραστάτη στη διαχείριση της περιουσίας επιτροπευόμενου και δικαστικά συμπαραστατούμενου.
Άρθρο 1990	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την ευθύνη του εκτελεστή.
Άρθρο 1991	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει περισσότερους εκτελεστές.
Άρθρο 1992	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τις αγωγές της κληρονομιάς.
Άρθρο 1993	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τις αξιώσεις κατά της κληρονομιάς.
Άρθρο 1994	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την αμοιβή του εκτελεστή.

Άρθρο 1995	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την παραίτηση του εκτελεστή διαθήκης.
Άρθρο 1996	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επιδιώκεται να θεσπιστεί μηχανισμός ελέγχου της άσκησης των καθηκόντων του εκτελεστή της διαθήκης. Στόχος είναι να παρέχεται η δυνατότητα δικαστικής παύσης του εκτελεστή για σπουδαίους λόγους, ιδίως σε περιπτώσεις βαριάς παράβασης των καθηκόντων του ή ανικανότητας διαχείρισης, κατόπιν αίτησης προσώπου με έννομο συμφέρον, διασφαλίζοντας την ορθή διαχείριση της κληρονομίας και την προστασία των συμφερόντων των δικαιούχων.
Άρθρο 1997	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση εισάγεται η παρέλευση 30ετίας από τον θάνατο του κληρονομούμενου ως λόγος παύσεως του εκτελεστή διαθήκης.
Άρθρο 1998	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την έννοια της δωρεάς αιτία θανάτου.
Άρθρο 1999	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει την ανάκληση της δωρεάς αιτίας θανάτου.
Άρθρο 2000	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή στη διάταξη που προβλέπει τη συμφωνία για το αμετάκλητο.
4	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 57 του Αστικού Κώδικα προκειμένου να επέλθει εναρμόνιση με την εισαγωγή του θεσμού της κληρονομικής σύμβασης.
5	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 368 του Αστικού Κώδικα, ώστε να αναφέρεται μόνο σε συμβάσεις για την κληρονομική διαδοχή ζώντος τρίτου. Κληρονομικές συμβάσεις για την κληρονομική διαδοχή ζώντος προσώπου που είναι συμβαλλόμενος ρυθμίζονται στο κληρονομικό δίκαιο..
6	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 612 του Αστικού Κώδικα προκειμένου να επεκταθεί η προστασία και στις περιπτώσεις όπου ενόσω ζούσε ο κληρονομούμενος υπήρχε μίσθωση ακινήτου που χρησίμευε ως οικογενειακή στέγη και στη σύντροφο από ελεύθερη ένωση. Ειδικότερα, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις από τη μίσθωση περιέρχονται αποκλειστικά στο σύντροφο από ελεύθερη ένωση, ο οποίος

	δικαιούται τηρώντας την προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου, να καταγγείλει οποτεδήποτε τη μίσθωση, με προϋπόθεση τη συναίνεση του εκμισθωτή. Αν ο κληρονομούμενος και ο σύντροφος σε ελεύθερη ένωση είχαν αποκτήσει κοινά τέκνα, συναίνεση του εκμισθωτή δεν απαιτείται. Η συγκεκριμένη ρύθμιση ανταποκρίνεται στην αναγνώριση των συντρόφων από μόνιμη ελεύθερη ένωση ως εξ αδιαθέτου κληρονόμων (άρθρο 1817 ΑΚ) αποτυπώνοντας τις σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες.
7	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 612Α του Αστικού Κώδικα προκειμένου να επεκταθεί η προστασία και στις περιπτώσεις που υφίσταται μίσθωση και υπάρχει σύντροφος με σύμφωνο συμβίωσης του μισθωτή.
8	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 1262 Αστικού Κώδικα ορίζοντας πως τίτλο από τον νόμο για την απόκτηση υποθήκης έχουν και οι νόμιμοι μεριδιούχοι, στα ακίνητα της κληρονομιάς, για την αξίωση στη νόμιμη μοίρα. Η προκείμενη τροποποίηση αντανακλά στην αλλαγή του εμπράγματου χαρακτήρα της νομίμου μοίρας σε ενοχικό με τους νόμιμους μεριδιούχους να διατηρούν κατ αρχήν σε περίπτωση προσβολής της νομίμου μοίρας τους χρηματική αξίωση.
9	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 1495 του Αστικού Κώδικα, περί ελαττωμένης διατροφής προκειμένου οι κατιόντες και οι ανιόντες να δικαιούνται μόνο τη στοιχειώδη διατροφή αν υπέπεσαν απέναντι στον υπόχρεο διατροφής σε παράπτωμα που δικαιολογεί τη στέρηση της νόμιμης μοίρας.
10	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 1521 του Αστικού Κώδικα προς το σκοπό της αποσαφήνισης της βούλησης του κληρονομούμενου(στον οποίο περιλαμβάνεται όχι μόνο η διαθήκη αλλά κάθε διάταξη τελευταίας βούλησης) ως προς τη διοίκηση περιουσίας ανηλίκου.
11	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 1522 του Αστικού Κώδικα ,ώστε να αποσαφηνίζεται πως στο ρυθμιστικό πεδίο της διάταξης σχετικά με τη διοίκηση της περιουσίας ανηλίκου περιλαμβάνεται κάθε διάταξη τελευταίας βούλησης και όχι μόνο η καταλιτόμενη με διαθήκη περιουσία.
12	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 1527 του Αστικού Κώδικα σχετικά με τη ρύθμιση ευθύνης γονέων και προστασία ανηλίκου σε περίπτωση επαγωγής κληρονομιάς. Εξορθολογίζονται με βάση το συμφέρον των τέκνων οι προϋποθέσεις για τη διοίκηση της περιουσίας των τέκνων. Πιο συγκεκριμένα η άδεια χορηγείται εφόσον: 1. οι γονείς δηλώσουν ότι θα ευθύνονται για τις υποχρεώσεις της κληρονομιάς εις ολόκληρον με το τέκνο· και 2. η αξία της περιουσίας τους ισούται ή υπερβαίνει την αξία της ατομικής περιουσίας του τέκνου κατά τον χρόνο κατάθεσης της αίτησης.

	<p>Αν οι γονείς παραλείψουν να υποβάλουν τη δήλωση ή δεν τους χορηγήθηκε η σχετική άδεια του δικαστηρίου, το τέκνο ευθύνεται και με την ατομική του περιουσία έναντι των δανειστών της κληρονομιάς για την περίπτωση που οι γονείς διέθεσαν αντικείμενα της κληρονομιάς. Το ίδιο ισχύει και αν η αξία της κληρονομιάς μειώθηκε από την πλημμελή διαχείριση των γονέων, η οποία οφείλεται σε δόλο ή βαριά τους αμέλεια.</p>
13	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 1571 του Αστικού Κώδικα περί λύσης με δικαστική απόφαση της υιοθεσίας. Ειδικότερα προβλέπεται πως αν συντρέχει λόγος στέρησης της νόμιμης μοίρας του θετού τέκνου για μια από τις περιπτώσεις 1 και 2 του άρθρου 1833, το δικαστήριο μπορεί, εφόσον οι συνέπειες αυτές κρίνονται ανεπαρκείς, να διατάσσει λόγω της βαρύτητας της περίπτωσης ακόμη και τη λύση της υιοθεσίας.</p>
14	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 1616 του Αστικού Κώδικα περί της διοίκησης περιουσίας ανηλίκου από διάταξη τελευταίας βούλησης ή δωρεάς προκειμένου να επέλθει εναρμόνιση με την εισαγωγή του θεσμού της κληρονομικής σύμβασης.</p>
15	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 1625 του Αστικού Κώδικα σύμφωνα με το οποίο εφαρμόζεται αναλόγως και στις περιπτώσεις κληρονομιάς και κληροδοσίας που επάγεται στον ανήλικο το άρθρο 1527 περί ευθύνης γονέων και προστασίας ανηλίκου σε περίπτωση επαγωγής κληρονομιάς.</p>
16	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 118 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα και ορίζεται πως το Δημόσιο ευθύνεται για τις υποχρεώσεις της κληρονομιάς μόνο με την κληρονομία και μέχρι το ύψος του ενεργητικού της. Καμία σύγχυση δεν επέρχεται ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του Δημοσίου έναντι της κληρονομιάς. Η βεβαίωση του άρθρου 1865 του Αστικού Κώδικα εκδίδεται όπως ο νόμος ορίζει. Επιτυγχάνεται κατά αυτόν τον τρόπο επικαιροποίηση του λεκτικού της διάταξης εξασφαλίζοντας το κεκτημένο του περιορισμού της ευθύνης του Δημοσίου ως κληρονόμο στο ύψος του ενεργητικού της κληρονομιάς.</p>
17	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 483 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας σχετικά με τη διεύρυνση της επιδίκασης επιχείρησης και θέσπιση ρύθμισης αναβολής καταβολής. Σημαντική η ρύθμιση σύμφωνα με την οποία σε περίπτωση που ζητείται η διανομή όλων των αντικειμένων κληρονομιάς, στην οποία περιλαμβάνεται και επιχείρηση, το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει ολόκληρη την επιχείρηση σε εκείνον που το ζητεί έναντι αυτούσιας απόδοσης ποσοστού ή περιουσιακού στοιχείου της κληρονομιάς στους λοιπούς κληρονόμους.</p>

18	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 808 Α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας σχετικά με την ρύθμιση αρμοδιότητας για την κήρυξη ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας.
19	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προστίθεται άρθρο 808 Β στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας περί διαδικασίας δημοσίευσης κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου, συνεπεία της εισαγωγής στην εθνική έννομη τάξη του θεσμού της κληρονομικής σύμβασης αιτίας θανάτου. Αξιοποιείται και το νέο Μητρώο Διαθηκών, συσταθέν με τον ν. 5221/2025, στο οποίο θα γίνεται και η σχετική καταχώριση.
20	Με το άρθρο 20 τροποποιείται το άρθρο 812 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και απαλείφεται η αναφορά στη δήλωση αποδοχής του διορισμού κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομιάς ή παραίτησης από αυτόν ενώπιον τής γραμματείας του δικαστηρίου της κληρονομιάς. Η μεταβολή αυτή κατατείνει στην εναρμόνιση του θεσμού της σχολάζουσας κληρονομιάς στον ν. 5259/2025.
21	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προστίθεται νέο άρθρο 812 Α στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας με το οποίο εισάγεται η δικονομική διαδικασία περί βεβαίωσης κληρονομικού δικαιώματος προσώπου σε ελεύθερη ένωση, καθότι πλέον δύναται ο σύντροφος από ελεύθερη ένωση να καλείται στην πέμπτη τάξη της εξ αδιαθέτου διαδοχής σύμφωνα με την παρ.3 του άρθρου 1817 του Αστικού Κώδικα.
22	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 813 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας με την οποία εισάγεται διαδικασία έκδοσης διαταγής από τον δικαστή του μονομελούς πρωτοδικείου της έδρας του δικαστηρίου της κληρονομιάς όταν ζητείται κατά το νόμο να βεβαιωθεί ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος εκτός από το Δημόσιο (σχολάζουσα κληρονομία). Κατά αυτόν τον τρόπο παρέχεται μια ευέλικτη δικαστική διαδικασία βεβαίωσης διασφαλίζοντας τα απαραίτητα εχέγγυα.
23	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 814 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας περί ρύθμισης αρμοδιότητας και διαδικασίας δικαστικής εκκαθάρισης κληρονομιάς. Η σημαντικότερη αλλαγή έγκειται στην προσθήκη παρ. 1Α κατά την οποία 1Α αν την αίτηση για δικαστική εκκαθάριση υποβάλλει δανειστής της κληρονομιάς ή δανειστής του κληρονόμου, το δικαστήριο καλεί τους κληρονόμους, εφόσον αυτοί είναι γνωστοί.
24	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 817 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας συνεπεία των αλλαγών στο ουσιαστικό δίκαιο σχετικά με τη διαδικασία εκκαθάρισης της κληρονομιάς. Ειδικότερα, ορίζεται πως αντιρρήσεις κατά της

	έκθεσης απογραφής και κατά του πίνακα κατάταξης των δανειστών της κληρονομίας που συντάσσει ο εκκαθαριστής ασκούνται μόνο με ανακοπή που εισάγεται στο δικαστήριο της κληρονομίας και δικάζεται κατά την παρούσα διαδικασία, ενώ προβλέπεται και κάθε σχετική δικονομική και διαδικαστική λεπτομέρεια.
25	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 975 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ώστε να καθιερωθεί στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεση προνόμιο υπέρ της νόμιμης μοίρας, συνεπεία του ενοχικού πλέον χαρακτήρα της.
26	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση αντικαθίσταται η παρ.3 του άρθρου 3 του Κώδικα κοινωφελών περιουσιών και σχολαζουσών κληρονομιών (ν. 4182/2013, Α' 185) θεσπίζοντας ευθύνη του Δημοσίου για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας μόνο με την κληρονομία και μέχρι το ύψος του ενεργητικού της. Καμία σύγχυση δεν επέρχεται ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του Δημοσίου έναντι της κληρονομίας.
27	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 10 και 83 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α' 58). . Ειδικότερα προβλέπεται πως σε περιπτώσεις εφαρμογής του άρθρου 1892 του Αστικού Κώδικα περί μη ευθύνης του κληρονόμου με την ατομική περιουσία του και 1894 του Αστικού Κώδικα περί της κληρονομίας ως χωριστής ομάδας διατηρείται ο Α.Φ.Μ. του κληρονομούμενου ως Α.Φ.Μ. της κληρονομίας. Σκοπός της αξιολογούμενης ρύθμισης αποτελεί η υλοποίηση σε κάθε πτυχή του χωρισμού της ατομικής από την κληρονομιαία περιουσία στις περιπτώσεις που προβλέπουν οι νέες διατάξεις. Αν υπάρξει κληρονόμος που κληρονομεί υπό τους όρους του άρθρου 1892 ΑΚ τότε θα δύναται όσον αφορά την ατομική του περιουσία να εκδίδει φορολογική ενημερότητα, καθότι δε θα επιβαρυνθεί το δικό του ΑΦΜ με τα χρέη της κληρονομίας. Το ίδιο και στον εκκαθαριστή που με τις νέες διατάξεις θα είναι δικηγόρος από ειδικό κατάλογο.
28	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 92 του ν. 5259/2025 και προσαρμόζεται με το νέο κληρονομικό δίκαιο το πεδίο εφαρμογής της προβλεπόμενης κατ' εξαίρεση διοικητικής διαδικασίας διαπίστωσης του κληρονομικού δικαιώματος του ελληνικού δημοσίου επί σχολαζουσών κληρονομιών. Ειδικότερα, ορίζεται ότι η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται μόνο για θανάτους που επήλθαν έως και τη 15η Σεπτεμβρίου 2026, οπότε και θα τεθεί σε ισχύ το νέο πλαίσιο ρυθμίσεων των άρθρων 1862 έως 1866 του Αστικού Κώδικα. Με την ίδια ρύθμιση διευκρινίζεται ότι η δυνατότητα ανάθεσης στον Φορέα της διενέργειας επειγουσών διαχειριστικών πράξεων αφορά αποκλειστικά τις υποθέσεις της παρ. 2 του άρθρου 92. Σκοπός της ρύθμισης είναι η σαφής διάκριση

	<p>μεταξύ της μεταβατικής διοικητικής διαδικασίας και του πάγιου συστήματος αναγνώρισης του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου μέσω δικαστικής διαδικασίας κατά τα άρθρα 95 έως 97, καθώς και η ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου και της συστηματικής συνοχής του νέου πλαισίου.</p>
29	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται η παρ. 4 του άρθρου 93 του ν. 5259/2025 και περιορίζεται το γνωμοδοτικό έργο της Επιτροπής Σχολαζουσών Κληρονομιών αποκλειστικά στις περιπτώσεις της παρ. 2 του άρθρου 92. Ειδικότερα, προσαρμόζεται η αρμοδιότητα της Επιτροπής, η οποία θα γνωμοδοτούσε πριν από την έκδοση της πράξης της παρ. 1 του άρθρου 97, ενόψει της μεταβολής του συστήματος αναγνώρισης του κληρονομικού δικαιώματος του δημοσίου και της υπαγωγής των σχετικών υποθέσεων σε δικαστική κρίση. Σκοπός της ρύθμισης είναι η προσαρμογή των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής στη νέα διάρθρωση της διαδικασίας αναγνώρισης σχολαζουσών κληρονομιών, διατηρώντας τον γνωμοδοτικό της ρόλο στο πλαίσιο της μεταβατικής κατ' εξαίρεση διαδικασίας της παρ. 2 του άρθρου 92.</p>
30	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 97 του ν. 5259/2025, περί αναγνώρισης του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου επί σχολάζουσας κληρονομίας. Ειδικότερα, προσαρμόζεται η διαδικασία διαπίστωσης του κληρονομικού δικαιώματος του δημοσίου στις προτεινόμενες ρυθμίσεις του άρθρου 3 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου. Έτσι, αυτή λαμβάνει χώρα με διαταγή του δικαστή του δικαστηρίου της κληρονομίας, σύμφωνα με το νέο άρθρο 1865 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164) και την παρ. 2 του άρθρου 813 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182). Συνεπώς, καταργείται η υποβολή αιτιολογημένης εισήγησης εκ μέρους του Φορέα του άρθρου 7 του ίδιου νόμου προς την Επιτροπή του άρθρου 93, η γνωμοδοτική αρμοδιότητα της τελευταίας, καθώς και η έκδοση σχετικής πράξης του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Συνακόλουθα, καταργείται και η διαδικασία ανάρτησης της υπουργικής πράξης στην πλατφόρμα «e-diadochi», καθώς και η δυνατότητα υποβολής αίτησης θεραπείας κατ' αυτής. Περαιτέρω, προβλέπεται ρητά ότι η διαταγή του δικαστή κατά την παρ. 2 του άρθρου 813 ΚΠολΔ επέχει θέση κληρονομητηρίου υπέρ του Δημοσίου, κατά τα άρθρα 1956, 1962 και 1963 του Αστικού Κώδικα. Παράλληλα, διατηρείται η αντίστοιχη ισχύς, ως κληρονομητήριο υπέρ του Δημοσίου, της πράξης του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για το μεταβατικό καθεστώς της παρ. 2 του άρθρου 92, όπως τροποποιείται με τις ρυθμίσεις του προτεινόμενου σχεδίου νόμου. Τέλος, αναδιατυπώνεται η παρ. 4 του άρθρου 97, ώστε</p>

	να αποσαφηνιστεί ότι η επαγωγή της κληρονομιάς στο Δημόσιο λαμβάνει χώρα κατά την παρ. 1 του άρθρου 118 ΕισΝΑΚ και τον ν. 5259/2025, χωρίς όρο και χωρίς περιορισμό ως προς την προθεσμία σύνταξης απογραφής..
31	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται η παρ. 2 του άρθρου 98 του ν. 5259/2025, προκειμένου να προσαρμοστεί η διατύπωσή της στο νέο σύστημα διαπίστωσης του κληρονομικού δικαιώματος του ελληνικού δημοσίου επί σχολαζουσών κληρονομιών.
32	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση θεσπίζεται εξουσιοδοτική διάταξη για τον καθορισμό όρων εγγραφής δικηγόρων στον ειδικό κατάλογο του άρθρου 1905 του Αστικού Κώδικα, καθώς και της αποζημίωσής τους.
33	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση θεσπίζονται μεταβατικές διατάξεις.
34	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τίθενται οι καταργούμενες διατάξεις.
35	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 626 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, περί έκδοσης διαταγής πληρωμής, στοιχείων αίτησης και προϋποθέσεων διορισμού δικηγόρων, προκειμένου να αποσαφηνιστεί η διαδικασία κατάθεσης της αίτησης για την έκδοση διαταγής πληρωμής και να συμπληρωθεί η εξουσιοδοτική διάταξη σχετικά με τον ορισμό των αρμόδιων δικηγόρων. Ειδικότερα, διευκρινίζεται ότι η αίτηση κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου στο οποίο δωσιδικεί η διαφορά και συντάσσεται κάτω από αυτήν σχετική έκθεση. Παράλληλα, προβλέπεται ότι με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης ρυθμίζονται, πέραν των προϋποθέσεων διορισμού των δικηγόρων και των ειδικών προσόντων τους, και ζητήματα σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας του σχετικού καταλόγου, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα για την εφαρμογή της διαδικασίας.
36	Με την προτεινόμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 636Α Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, περί έκδοσης διαταγής πληρωμής για οφειλόμενους μισθούς και διαδικασίας άσκησης ανακοπής κατ' αυτής, με σκοπό την εναρμόνιση με τα άρθρα 625, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 5297/2026 (Α' 64), και 626 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και ειδικότερα με τη διαδικασία κατάθεσης της αίτησης.
37	Με την προτεινόμενη ρύθμιση τροποποιούνται τα άρθρα 637, 640 και 641 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας με σκοπό: (α) την αποσαφήνιση του πεδίου εφαρμογής της διαταγής απόδοσης μισθίου, μέσω της διάκρισης και ειδικής ρύθμισης

	<p>των περιπτώσεων καθυστέρησης μισθωμάτων λόγω δυστροπίας και των περιπτώσεων λήξης ή παρέλευσης της διάρκειας της μίσθωσης, καθώς και την εισαγωγή σαφών και ενιαίων προϋποθέσεων για την έκδοση διαταγής σε περίπτωση λήξης της μίσθωσης (Άρθρο 637),</p> <p>(β) την προσαρμογή της διαδικασίας έκδοσης της διαταγής και εκτέλεσης στις ανωτέρω διαφοροποιήσεις, ιδίως με την πρόβλεψη διαφοροποιημένων προθεσμιών εκτέλεσης στις περιπτώσεις λήξης της μίσθωσης (άρθρο 640),</p> <p>(γ) την νομοτεχνική προσαρμογή των άρθρων στον ενισχυμένο ρόλο του δικηγόρου κατά το στάδιο έκδοσης της διαταγής, καθώς και την κατάργηση τυπικών απαιτήσεων που δεν κρίνονται πλέον αναγκαίες (άρθρα 640 και 641),</p> <p>(δ) την άρση ερμηνευτικών αμφιβολιών και την ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου, μέσω στοχευμένων νομοτεχνικών βελτιώσεων και εξορθολογισμού των διατάξεων.</p>
38	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 985 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, περί υποβολής δήλωσης μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας της Ομοσπονδίας Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδας (portal.odee.gr), με σκοπό τη συμπλήρωση της εξουσιοδοτικής διάταξης με τη δυνατότητα ρύθμισης τεχνικών λεπτομερειών, συμπεριλαμβανομένων των αμοιβών των δικαστικών επιμελητών και των τελών χρήσης της πλατφόρμας.</p>
39	<p>Ο ορισμός της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας ως ο Ανεξάρτητος Μηχανισμός Παρακολούθησης τήρησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών τρίτων χωρών κατά το στάδιο του ελέγχου της διαλογής τους (screening) και κατά τη διαδικασία παροχής διεθνούς προστασίας στα σύνορα, σε συμμόρφωση με τις προβλέψεις του άρ. 10 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1356 (L, 22.05.2024) και την παρ. 4 του άρθρου 43 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1356 (L, 22.05.2024) υπό τους όρους και σκοπούς που αυτές οι διατάξεις θέτουν. Επίσης, η ανάθεση στον εν λόγω Ανεξάρτητο Μηχανισμό των κύριων αρμοδιοτήτων της παρακολούθησης και διασφάλισης της συμμόρφωσης με την εθνική, ευρωπαϊκή και διεθνή νομοθεσία όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών τρίτων χωρών, της αντιμετώπισης τεκμηριωμένων ισχυρισμών περί μη σεβασμού θεμελιωδών δικαιωμάτων, της πρόληψης τυχόν παραβιάσεων ιδίως σχετικά με την πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου με γνώμονα την τήρηση της αρχής της μη επαναπροώθησης, το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και τους κανόνες για την κράτηση. Με στόχο την αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων του Μηχανισμού, προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για τη στελέχωσή του με προσωπικό μέσω αποσπάσεων υπαλλήλων σε θέσεις επιθεωρητών ελεγκτών και</p>

	επιπλέον για την υποστήριξη του Μηχανισμού, έως δέκα (10) υπαλλήλων, μόνιμων ή ΙΔΑΧ, που υπηρετούν σε φορείς του δημόσιου τομέα Τέλος, προκειμένου να εξειδικευθούν ζητήματα που αναφέρονται στην αποστολή, τις αρμοδιότητες, τη στελέχωση του Μηχανισμού και κάθε σχετική αναγκαία λεπτομέρεια παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση προς τους Υπουργούς Μετανάστευσης και Ασύλου, Εσωτερικών, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και τυχόν συναρμόδιων, για έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης.
40	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τίθεται ο χρόνος έναρξης ισχύος των διατάξεων του παρόντος.

Δ. Έκθεση γενικών συνεπειών

18.	Οφέλη αξιολογούμενης ρύθμισης
-----	-------------------------------

			ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣ ΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕ Σ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚ Ο ΠΕΡΙΒΑΛΛΟ Ν	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤ ΗΤΑ
ΟΦΕΛΗ ΡΥΘΜΙΣ ΗΣ	ΑΜΕΣ Α	Αύξηση εσόδων					
		Μείωση δαπανών					
		Εξοικονόμησ η χρόνου					
		Μεγαλύτερη αποδοτικότη τα / αποτελεσμα τικότητα					
		Άλλο					
	ΕΜΜΕ ΣΑ	Βελτίωση παρεχόμενω ν υπηρεσιών					
		Δίκαιη μεταχείριση πολιτών					
		Αυξημένη αξιοπιστία / διαφάνεια θεσμών					

		Βελτιωμένη διαχείριση κινδύνων					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

19.	Κόστος αξιολογούμενης ρύθμισης
-----	--------------------------------

			ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ , ΑΝΤΑΓΩΝΙΣ ΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕ Σ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚ Ο ΠΕΡΙΒΑΛΛΟ Ν	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤ ΗΤΑ
ΚΟΣΤΟΣ ΡΥΘΜΙΣ ΗΣ	ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΕΦΑΡΜΟ ΓΗΣ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗ Σ	Σχεδιασμός / προετοιμασία					
		Υποδομή / εξοπλισμός					
		Προσλήψεις / κινητικότητα					
		Ενημέρωση εκπαίδευση εμπλεκόμενων					
		Άλλο					
	ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ & ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗ Σ	Στήριξη και λειτουργία διαχείρισης					
		Διαχείριση αλλαγών κατά την εκτέλεση					
		Κόστος συμμετοχή					

		στη νέα ρύθμιση					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

--

20.	Κίνδυνοι αξιολογούμενης ρύθμισης
-----	----------------------------------

			ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ , ΑΝΤΑΓΩΝΙΣ ΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕ Σ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚ Ο ΠΕΡΙΒΑΛΛΟ Ν	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗ ΤΑ
ΚΙΝΔΥΝ ΟΙ ΡΥΘΜΙΣ ΗΣ	ΔΙΑΧΕΙΡΙ ΣΗ ΚΙΝΔΥΝ ΩΝ	Αναγνώριση / εντοπισμός κινδύνου					
		Διαπίστωση συνεπειών κινδύνων στους στόχους					
		Σχεδιασμός αποτροπής / αντιστάθμισ ης κινδύνων					
		Άλλο					
	ΜΕΙΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝ ΩΝ	Πιλοτική εφαρμογή					
		Ανάδειξη καλών πρακτικών κατά την υλοποίηση της ρύθμισης					
Συνεχής αξιολόγηση διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων							

		Άλλο					
--	--	------	--	--	--	--	--

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

Δεν διαφαίνονται, γενικά, αβέβαιες παράμετροι που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την αποτελεσματική εφαρμογή των αξιολογούμενων ρυθμίσεων και την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων.

21.	Γνώμες ή πορίσματα αρμόδιων υπηρεσιών και ανεξάρτητων αρχών (ηλεκτρονική επισύναψη). Ειδική αιτιολογία σε περίπτωση σημαντικής απόκλισης μεταξύ της γνωμοδότησης και της αξιολογούμενης ρύθμισης.
	Δεν υφίστανται ανεξάρτητες αρχές με αρμοδιότητα συναφή με το αντικείμενο των ρυθμίσεων.

Ε. Έκθεση διαβούλευσης

22.	Διαβούλευση κατά τη διάρκεια της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας από την έναρξη κατάρτισης της αξιολογούμενης ρύθμισης μέχρι την υπογραφή από τους συναρμόδιους Υπουργούς	
☐	Συνεργασία με άλλα υπουργεία / υπηρεσίες	Ενδεικτικά μνημονεύονται τα Υπουργεία Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εξωτερικών, Εσωτερικών και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας.
☐	Συνεργασία με κοινωνικούς φορείς / Ανεξάρτητες Αρχές	Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ο.Κ.Ε.), από την οποία ζητήθηκε η υποβολή γνώμης, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 82 του Συντάγματος. Με την από Απρίλιο 2026 γνωμοδότηση της Ο.Κ.Ε., διατυπώθηκαν παρατηρήσεις και προτάσεις της για το σχέδιο νόμου εν γένει και ειδικά. - Στη γνώμη επαναλαμβάνεται σε αρκετά σημεία το επιχείρημα ότι προέχει η ασφάλεια δικαίου και ότι η χρήση αόριστων νομικών εννοιών προβληματίζει. Η ασφάλεια δικαίου είναι σημαντική, αλλά εξίσου σημαντική είναι και ευελιξία, καθώς και η διασφάλιση της δυνατότητας κάλυψης όμοιων περιπτώσεων, χωρίς εγκλωβισμό σε περιπτώσιολογικές ρυθμίσεις. Η ευρεία χρήση αόριστων νομικών εννοιών αποτελεί εν γένει βασικό χαρακτηριστικό του Αστικού Κώδικα και αξιολογείται θετικά. - Το σχόλιο περί ανάγκης πρόβλεψης ειδικού εύρους αποδεικτικών μέσων για τη διαπίστωση της τριετούς

μόνιμης συμβίωσης δεν υιοθετήθηκε γιατί κρίθηκε ότι το ισχύον πλαίσιο της εκούσιας δικαιοδοσίας παρέχει ήδη επαρκή ευχέρεια ως προς την απόδειξη. Ειδικότερα, η διαδικασία υπαγωγής του συντρόφου σε ελεύθερη ένωση υπάγεται στο νέο άρθρο 812Α Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις του άρθρου 759 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, σύμφωνα με τις οποίες το δικαστήριο δύναται, ακόμη και αποκλίνοντας από τους κανόνες της τυπικής απόδειξης, να διατάσσει αυτεπαγγέλτως κάθε πρόσφορο αποδεικτικό μέσο για τη διακρίβωση της αλήθειας. Συνεπώς, δεν κρίθηκε αναγκαία η ειδική νομοθετική απαρίθμηση ή διεύρυνση αποδεικτικών μέσων.

-Το σχόλιο περί ασυμβατότητας της διατήρησης της κληρονομίας στον αρχικό κληρονόμο με την έννοια της αποποίησης δεν υιοθετήθηκε, διότι σκοπός της ρύθμισης είναι η αποτροπή της μετακύλισης υπερχρεωμένων κληρονομιών σε επόμενες τάξεις κληρονόμων, οι οποίοι συχνά αγνοούν την επαγωγή και επιβαρύνονται αιφνιδιαστικά με χρέη ή με την ανάγκη διαδοχικών αποποιήσεων. Η ρύθμιση δεν αναιρεί τον πυρήνα της αποποίησης, αλλά εισάγει ειδική αντιμετώπιση αποκλειστικά για τις προδηλώς υπερχρεωμένες κληρονομίες, προς προστασία της ασφάλειας δικαίου και αποφυγή αλυσιδωτών συνεπειών για συγγενικά πρόσωπα. Εξάλλου, το ζήτημα του υπερχρεωμένου χαρακτήρα της κληρονομίας θα κρίνεται από τα πραγματικά περιστατικά της κάθε περίπτωσης και από τα στοιχεία της κληρονομιαίας περιουσίας, χωρίς να μεταβάλλεται το γενικό πλαίσιο περί αποποίησης.

-Το σχόλιο περί δημιουργίας σοβαρής ανασφάλειας δικαίου από τη ρύθμιση της παρ. 1 του άρθρου 1801 του Αστικού Κώδικα, περί της ελευθερίας διάθεσης εν ζωή, δεν υιοθετήθηκε, διότι η δυνατότητα του κληρονομούμενου να διαθέτει ελεύθερα την περιουσία του εν ζωή, παρά την ύπαρξη κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου, αποτελεί καθιερωμένη επιλογή σε έννομες τάξεις της κεντρικής Ευρώπης που αναγνωρίζουν τον θεσμό αυτόν. Κατά τη στάθμιση των συγκρουόμενων συμφερόντων, προτεραιότητα δίδεται στην ελευθερία διάθεσης του

κληρονομούμενου όσο ζει, δεδομένου ότι ο τιμώμενος από την κληρονομική σύμβαση δεν αποκτά εμπράγματο δικαίωμα ούτε πλήρως κατοχυρωμένη προσδοκία επί συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων. Εξάλλου, εφόσον τα μέρη επιδιώκουν την οριστική εξασφάλιση μεταβίβασης συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου, μπορούν να επιλέξουν άλλες συμβατικές μορφές εν ζωή, όπως μεταβίβαση ψιλής κυριότητας ή σύμβαση υπό προθεσμία θανάτου. Η κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου εισάγεται ως πρόσθετο εργαλείο σχεδιασμού της κληρονομικής διαδοχής και όχι ως μηχανισμός δέσμευσης της περιουσίας του κληρονομούμενου εν ζωή.

-Το σχόλιο περί περιπλοκών που δημιουργούνται από τον συνδυασμό της προτεινόμενης ρύθμισης με το άρθρο 177 του Αστικού Κώδικα υιοθετήθηκε. Για τον λόγο αυτό τροποποιήθηκε η παρ. 2 του άρθρου 1801 του Αστικού Κώδικα, ώστε να μην γίνεται πλέον παραπομπή στη διάρρηξη καταδολιευτικής απαλλοτρίωσης, αλλά να προβλέπεται ειδικά η ανατροπή της χαριστικής δικαιοπραξίας. Μετά από την ανατροπή της υποσχετικής δικαιοπραξίας, το αντικείμενό της αναζητείται από τον τρίτο, στον οποίο είχε περιέλθει, με βάση τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού. Κατ' αυτόν τον τρόπο αποσαφηνίστηκε ότι ούτε η ανατροπή αυτή παράγει εμπράγματη ενέργεια, γεγονός που καθιστά τη ρύθμιση συμβατή με άρθρο 177 του Αστικού Κώδικα και περιορίζει τις ερμηνευτικές αμφιβολίες.

-Το σχόλιο περί ανάγκης επανεξέτασης του άρθρου 1801 του Αστικού Κώδικα σε συνδυασμό με το άρθρο 1805, ώστε να αποτρέπεται η ματαίωση στην πράξη της κληρονομικής σύμβασης από εν ζωή διάθεση περιουσίας, δεν υιοθετήθηκε, διότι η προστασία που παρέχει το άρθρο 1805 αφορά ειδικά στις περιπτώσεις κληρονομικής σύμβασης έναντι ανταλλάγματος, όπου η ανάγκη προστασίας του τιμωμένου είναι εντονότερη. Δεν κρίθηκε σκόπιμη η γενίκευση τέτοιου βαθμού δέσμευσης του κληρονομούμενου σε κάθε μορφή κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου, καθώς κάτι τέτοιο θα αναιρούσε τον ίδιο τον χαρακτήρα της ως δικαιοπραξίας αιτία θανάτου και θα περιόριζε

υπέρμετρα την ελευθερία διάθεσης της περιουσίας εν ζωή.

- Το σχόλιο περί διαφορετικής αντιμετώπισης οικογενειών με ένα (1) τέκνο έναντι οικογενειών με περισσότερα τέκνα ως προς την αύξηση της κληρονομικής μερίδας του ή της επιζώντος συζύγου δεν υιοθετήθηκε, διότι κρίθηκε σκόπιμη η ενίσχυση της θέσης του επιζώντος συζύγου στις περιπτώσεις συνδρομής με ένα (1) μόνο τέκνο. Σε κάθε περίπτωση, το μοναδικό τέκνο εξακολουθεί να λαμβάνει σημαντικά μεγαλύτερο κληρονομικό μερίδιο από ό,τι θα ελάμβανε αν υπήρχαν περισσότερα τέκνα. Αντιθέτως, όταν υπάρχουν δύο (2) ή περισσότερα τέκνα, διατηρήθηκε το ποσοστό του συζύγου στο ένα τέταρτο (1/4), προκειμένου να μην επέλθει περαιτέρω μείωση των μεριδίων των τέκνων, τα οποία ήδη, λόγω του αριθμού τους, λαμβάνουν αισθητά μικρότερα ποσοστά συγκριτικά με το μοναδικό τέκνο.

- Το σχόλιο περί ανάγκης διατήρησης της προστασίας του προσωρινού κληρονόμου και της απαγόρευσης επιθετικών ενεργειών σε βάρος του υιοθετήθηκε. Για τον λόγο αυτό η σχετική ρύθμιση επανεισήχθη στη νέα παρ. 3 του άρθρου 1856του Αστικού Κώδικα, ώστε να διατηρηθεί ρητά η προστασία του προσωρινού κληρονόμου κατά το χρονικό διάστημα εντός του οποίου διατηρεί το δικαίωμα αποποίησης της κληρονομίας, και προκειμένου να αποφευχθούν ερμηνευτικές αμφιβολίες ως προς την εφαρμογή της αρχής αυτής.

- Το σχόλιο περί υπερβολικής πολυπλοκότητας της προτεινόμενης ρύθμισης και ανάγκης αναθεώρησης της ευθύνης του ανηλικού τέκνου υιοθετήθηκε. Για τον λόγο αυτό αναθεωρήθηκε η παρ. 2 του άρθρου 1527 του Αστικού Κώδικα, ώστε να αποσαφηνιστούν και να περιοριστούν οι περιπτώσεις στις οποίες το τέκνο ευθύνεται και με την ατομική του περιουσία έναντι των δανειστών της κληρονομίας.

- Το σχόλιο περί ανάγκης σαφούς και συστηματικής ένταξης της κοινής διαθήκης στο κληρονομικό δίκαιο δεν υιοθετήθηκε ως προς την εισαγωγή της

συνδιαθήκης ως αυτοτελούς θεσμού. Κρίθηκε ότι οι ανάγκες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν τα μέρη στη σύνταξη κοινής διαθήκης καλύπτονται ήδη πλήρως από το πλαίσιο των κληρονομικών συμβάσεων, όπως αυτό διαμορφώνεται ιδίως στο δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παρ. 1 1798 του Αστικού Κώδικα. Ειδικότερα, με την ίδια κληρονομική σύμβαση μπορούν να διαθέτουν την περιουσία τους αιτία θανάτου όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι, είτε αμοιβαία είτε υπέρ τρίτου προσώπου, όπως λ.χ. κοινού κατιόντος. Για τον λόγο αυτό κρίθηκε ότι δεν είναι σκόπιμη η καθιέρωση της συνδιαθήκης ως ιδιαίτερου θεσμού με αυτοτελές κανονιστικό πλαίσιο, αλλά ότι το επιτρεπτό και το κύρος της πρέπει να αξιολογούνται αποκλειστικά στο πλαίσιο και υπό τις προϋποθέσεις των κληρονομικών συμβάσεων. Συνεπώς, η συνδιαθήκη επιτρέπεται μόνο με τη μορφή κληρονομικής σύμβασης.

- Το σχόλιο περί αοριστίας της έννοιας των «νομικών ή φυσικών προσώπων που συνδέονται» με νοσοκομεία, κλινικές ή μονάδες φροντίδας ηλικιωμένων και περί ενδεχόμενης ανασφάλειας δικαίου δεν υιοθετήθηκε, διότι επιλέχθηκε συνειδητά το αφηρημένο κριτήριο της «σύνδεσης» προκειμένου να καταλαμβάνεται το ευρύτερο δυνατό φάσμα προσώπων που ενδέχεται να επηρεάζουν αθέμιτα τη βούληση του διαθέτη. Κρίθηκε ότι τυχόν ειδική περιγραφή ή ενδεικτική απαρίθμηση των μορφών σύνδεσης θα μπορούσε να οδηγήσει σε αδικαιολόγητους αποκλεισμούς περιπτώσεων που χρήζουν προστασίας. Για τον λόγο αυτό προτιμήθηκε μία ευρύτερη διατύπωση, η οποία θα εξειδικεύεται ερμηνευτικά από τα δικαστήρια ανάλογα με τις περιστάσεις κάθε υπόθεσης.

- Το σχόλιο περί αμφίβολης σκοπιμότητας της νέας παρ. 2 του άρθρου 1816 του Αστικού Κώδικα υιοθετήθηκε εν μέρει. Για τον λόγο αυτό, στην τελική μορφή της διάταξης εισήχθησαν σημαντικοί περιορισμοί του πεδίου εφαρμογής της. Ειδικότερα, το σχετικό δικαίωμα αναγνωρίστηκε μόνο στους γονείς και όχι πλέον και στους παππούδες, γιαγιάδες ή λοιπούς κατιόντες τους, περιορίστηκε αποκλειστικά σε χαριστικές εν ζωή παροχές και δεν καταλαμβάνει

κληρονομίες ή κληροδοσίες, ενώ τέθηκε και χρονικός περιορισμός, ώστε να αναζητούνται μόνο παροχές που πραγματοποιήθηκαν κατά την τελευταία δεκαετία πριν από τον θάνατο του κληρονομούμενου. Με τις προτεινόμενες αυτές τροποποιήσεις επιχειρήθηκε να περιοριστεί η έκταση της ρύθμισης και να αντιμετωπιστούν οι προβληματισμοί ως προς τη σκοπιμότητα και την ασφάλεια δικαίου.

- Το σχόλιο περί ανάγκης πρόβλεψης πρόσθετων εγγυήσεων και ειδικότερων αποδεικτικών μέσων για τη διαπίστωση της ελεύθερης ένωσης κατά το άρθρο 1817 του Αστικού Κώδικα δεν υιοθετήθηκε, διότι κρίθηκε ότι το ισχύον πλαίσιο της εκούσιας δικαιοδοσίας παρέχει ήδη επαρκείς εγγυήσεις για την ασφαλή διάγνωση των πραγματικών περιστατικών. Ειδικότερα, η σχετική αίτηση εκδικάζεται κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, όπου εφαρμόζεται το ανακριτικό σύστημα και το δικαστήριο εκτιμά ελεύθερα κάθε πρόσφορο αποδεικτικό μέσο, ενώ προβλέπεται και η δυνατότητα παρέμβασης του δημοσίου προς αμφισβήτηση της αίτησης. Για τον λόγο αυτό δεν κρίθηκε σκόπιμη η εισαγωγή ειδικής διάταξης στον Αστικό Κώδικα ή στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας είτε για περιορισμό είτε για ενδεικτική απαρίθμηση συγκεκριμένων αποδεικτικών μέσων.

-Το σχόλιο περί ανάγκης ενίσχυσης της προστασίας του μετακληροδόχου με πρόβλεψη δυνατότητας αποδοχής υπό αίρεση ή προθεσμία δεν υιοθετήθηκε, διότι κρίθηκε ότι η θέση του μετακληροδόχου δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται διαφορετικά από εκείνη κάθε υπό αίρεση δικαιούχου. Η ανάγκη προστασίας του μετακληροδόχου από ενδεχόμενη διάθεση του αντικειμένου της μετακληροδοσίας από τον τον βεβαρημένο πρώτο κληροδόχο (προκληροδόχο) απορρέει από τη φύση της καταπιστευτικής υποκατάστασης (μετακληροδοσίας) ως δικαιώματος προσδοκίας ενοχικού χαρακτήρα και αποτελεί γενικότερο ζήτημα των υπό αίρεση δικαιωμάτων. Περαιτέρω, η πρόβλεψη αποδοχής υπό αίρεση ή προθεσμία κατά τον χρόνο επαγωγής της κληροδοσίας στον προκληροδόχο δεν κρίθηκε σκόπιμη, καθώς θα δημιουργούσε δογματικά

	<p>ζητήματα λόγω έλλειψης αντίστοιχου νομοθετικού προηγούμενου και θα ερχόταν σε αντίθεση με τη γενική απαγόρευση αποδοχής υπό αίρεση ή προθεσμία που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 1849 του Αστικού Κώδικα.</p> <p>- Το σχόλιο περί ανάγκης αποσαφήνισης της εφαρμογής των νέων προθεσμιών παραγραφής και στις περιπτώσεις μετακληροδοσίας, καθώς και περί υπερβολικά περιοριστικού χαρακτήρα των προθεσμιών των δύο (2) και πέντε (5) ετών, δεν υιοθετήθηκε, διότι κρίθηκε ότι οι προβλεπόμενες προθεσμίες εξυπηρετούν την ανάγκη σχετικά σύντομης εκκαθάρισης των έννομων σχέσεων μεταξύ του βεβαρημένου με την κληροδοσία και του κληροδόχου. Ειδικότερα, η διετής παραγραφή θεωρήθηκε εύλογη και συστηματικά συνεπής, καθώς ευθυγραμμίζεται με την αντίστοιχη διετή παραγραφή της ενοχικής αξίωσης του μεριδούχου κατά το πρώτο εδάφιο της νέας παρ. 4 του άρθρου 1820 του Αστικού Κώδικα.</p>
☒	Διεθνής διαβούλευση

23.	Σχόλια στο πλαίσιο της διαβούλευσης μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας www.opengov.gr (ηλεκτρονική επισύναψη της έκθεσης)	
	<p>Το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης με τίτλο «Αναμόρφωση του κληρονομικού δικαίου και συναφείς διατάξεις» τέθηκε σε δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση από το Σάββατο 21 Μαρτίου 2026 έως τη Δευτέρα 20 Απριλίου 2026 και σε αυτό υποβλήθηκαν συνολικά ογδόντα οκτώ (88) σχόλια. Το σύνολο των σχολίων που υποβλήθηκαν είναι προσβάσιμα στην ιστοσελίδα https://www.opengov.gr/ministryofjustice/?p=18208</p>	
Επί των γενικών αρχών («επί της αρχής») της αξιολογούμενης ρύθμισης	Αριθμός συμμετασχόντων	Δέκα (10)
	Σχόλια που υιοθετήθηκαν	Μηδέν (0)
	Σχόλια που δεν υιοθετήθηκαν (συμπεριλαμβανόμενα)	Ως προς το άρθρο 1 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου:

	<p>νομένης επαρκούς αιτιολόγησης)</p>	<p>- Το σχόλιο που προτείνει αυξημένη προστασία των τέκνων από πρώτο γάμο έναντι των κληρονόμων που προκύπτουν από δεύτερο γάμο, ιδίως ως προς τη νόμιμη μοίρα και τις κληρονομικές συμβάσεις δεν υιοθετήθηκε, καθώς θα οδηγούσε σε διαφορετική μεταχείριση των τέκνων ανάλογα με την οικογενειακή τους προέλευση, αντίθετα προς την αρχή της ισότητας των τέκνων στο ελληνικό δίκαιο. Επιπλέον, κρίθηκε ότι θα δημιουργούσε νέα πρακτικά και ερμηνευτικά ζητήματα στις σύγχρονες μορφές οικογένειας, αντί να περιορίσει τις κληρονομικές διαφορές.</p> <p>- Το σχόλιο που προτείνει τη ρητή διατήρηση ή ειδική επαναρύθμιση του ιδιαίτερου καθεστώτος κληρονομικής διαδοχής των μοναχών και ιερομονάχων, καθώς και της περιουσιακής τους σχέσης με τις Ιερές Μονές δεν υιοθετήθηκε, καθώς το ειδικό καθεστώς εξακολουθεί να διέπεται από το άρθρο 99 ΕισΝΑΚ και τις λοιπές ειδικές διατάξεις που παραμένουν σε ισχύ, χωρίς να θίγεται από την παρούσα μεταρρύθμιση. Συνεπώς, δεν κρίθηκε αναγκαία η επανάληψη ή ειδική μεία των σχετικών ρυθμίσεων στο νέο πλαίσιο του κληρονομικού δικαίου.</p> <p>- Το σχόλιο που προτείνει την εισαγωγή ρυθμίσεων για την ηλεκτρονική διαθήκη, με επίκληση της αυξανόμενης χρήσης ηλεκτρονικών μέσων παραγωγής λόγου και των σχετικών εξελίξεων στο εξωτερικό δεν υιοθετήθηκε, καθώς κρίθηκε ότι το ισχύον σύστημα διαθηκών, και ιδίως οι αυστηρές διατυπώσεις που τις περιβάλλουν, εξακολουθούν να εξυπηρετούν την ασφάλεια δικαίου και την προστασία της γνησιότητας της τελευταίας βούλησης. Επιπλέον, η εισαγωγή ηλεκτρονικών διαθηκών προϋποθέτει ευρύτερη θεσμική και τεχνική προετοιμασία, η οποία δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας μεταρρύθμισης.</p> <p>- Το σχόλιο που προτείνει τη θέσπιση ανώτατου ορίου ηλικίας για τη σύνταξη διαθήκης, με το σκεπτικό ότι πρόσωπα άνω των ογδόντα (80) ετών ενδέχεται να παρουσιάζουν προβλήματα αντίληψης και να καθίστανται ευάλωτα σε επιρροή ή</p>
--	---------------------------------------	--

		<p>εκμετάλλευση δεν υιοθετήθηκε, καθώς η δικαιοπρακτική ικανότητα δεν συνδέεται γενικά και αφηρημένα με συγκεκριμένο ηλικιακό όριο, αλλά κρίνεται κατά περίπτωση βάσει της πραγματικής πνευματικής και ψυχικής κατάστασης του διαθέτη κατά τον χρόνο σύνταξης της διαθήκης. Επιπλέον, το ισχύον δίκαιο ήδη παρέχει δυνατότητα δικαστικού ελέγχου και ακύρωσης διαθηκών σε περιπτώσεις έλλειψης συνείδησης, πλάνης ή αθέμιτης επιρροής.</p> <p>- Τα σχόλια του άρθρου 2 του σχεδίου νόμου που προτείνουν ειδική ρύθμιση για τους κοινούς τραπεζικούς λογαριασμούς μετά τον θάνατο συνδικαιούχου, ιδίως όταν τα χρήματα προέρχονταν ουσιαστικά μόνο από τον αποβιώσαντα και ο έτερος συνδικαιούχος είχε προστεθεί για λόγους διευκόλυνσης. Επίσης, προτείνεται ενίσχυση της προστασίας και ενημέρωσης των κληρονόμων έναντι των τραπεζών και του επιζώντος συνδικαιούχου. Τα σχόλια δεν υιοθετήθηκαν, καθώς το ζήτημα ρυθμίζεται ήδη από το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο περί κοινών λογαριασμών και από τη σχετική νομολογία, η οποία επιτρέπει τη δικαστική διερεύνηση της πραγματικής βούλησης των μερών και της προέλευσης των καταθέσεων. Επιπλέον, κρίθηκε ότι η εισαγωγή ειδικών ρυθμίσεων τραπεζικού δικαίου υπερβαίνει το αντικείμενο της παρούσας μεταρρύθμισης του κληρονομικού δικαίου.</p> <p>- Ακόμη, το σχόλιο προτείνει τη θέσπιση μεταβατικών διατάξεων για την προστασία πολιτών που κατά το παρελθόν κληρονόμησαν χρέη και προέβησαν σε εκπρόθεσμη αποποίηση κληρονομίας. Το σχόλιο δεν υιοθετήθηκε, καθώς κρίθηκε ότι οι νέες ρυθμίσεις δεν μπορούν να ανατρέψουν οριστικά διαμορφωμένες έννομες καταστάσεις του παρελθόντος ούτε να εφαρμοστούν αναδρομικά σε υποθέσεις για τις οποίες έχουν ήδη παρέλθει οι προβλεπόμενες προθεσμίες ή έχουν επέλθει έννομα αποτελέσματα.</p> <p>- Τα υπόλοιπα σχόλια των άρθρων 1 και 2 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου αφορούσαν σε περιγραφή προσωπικών περιπτώσεων, δίχως</p>
--	--	--

		συγκεκριμένες προτάσεις και ως εκ τούτου δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπιστούν
Επί των άρθρων της αξιολογούμενης ρύθμισης	Αριθμός συμμετασχόντων	Πενήντα πέντε (55)
	Σχόλια που υιοθετήθηκαν	<p>- Στο άρθρο 1801 του Αστικού Κώδικα, υιοθετήθηκαν τα σχόλια που αφορούσαν στις νομοτεχνικές και πρακτικές δυσχέρειες της αρχικής ρύθμισης, καθώς η παρ. 2 αναθεωρήθηκε στο τελικό κείμενο. Ειδικότερα, απαλείφθηκε η παραπομπή στις διατάξεις περί διάρρηξης, η οποία κρίθηκε ότι θα μπορούσε να δημιουργήσει ερμηνευτικά και πρακτικά προβλήματα κατά την εφαρμογή της κληρονομικής σύμβασης. Με την τροποποίηση αυτή επιδιώχθηκε η απλούστευση και η μεγαλύτερη σαφήνεια της διάταξης, αποφεύγοντας τις δυσχέρειες που επισημάνθηκαν.</p> <p>- Στο άρθρο 1810 του Αστικού Κώδικα, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην πρόβλεψη διαρκούς ή χωρίς χρονικό περιορισμό δικαιώματος χρήσης της οικογενειακής στέγης υπέρ του επιζώντος συζύγου, κατ' αναλογία προς τη ρύθμιση του άρθρου 1393 του Αστικού Κώδικα ή άλλες διατάξεις επιείκειας, διότι οι περιπτώσεις αυτές δεν είναι συγκρίσιμες ως προς τη φύση και τη διάρκεια της προστασίας που παρέχουν. Ειδικότερα, η διάταξη του άρθρου 1393 του Αστικού Κώδικα αφορά στην περίπτωση διάστασης και προβλέπει προσωρινή ρύθμιση, η οποία παύει με τη λύση του γάμου, ενώ στην κληρονομική διαδοχή δεν υφίσταται αντίστοιχο πλαίσιο χρονικού περιορισμού που να δικαιολογεί μόνιμη παρέκκλιση από τους κανόνες της κυριότητας. Περαιτέρω, επισημάνθηκε ότι με την τροποποίηση του άρθρου 1810 του Αστικού Κώδικα έχει ήδη προβλεφθεί δικαίωμα του συζύγου για χρήση της οικογενειακής στέγης για χρονικό διάστημα ενός (1) έτους μετά από τον θάνατο, το οποίο κρίθηκε ως εύλογη και επαρκής ρύθμιση για την κάλυψη των σχετικών αναγκών.</p> <p>- Στο άρθρο 1817 του Αστικού Κώδικα, υιοθετήθηκε ένα (1) σχόλιο που αφορούσε στην άνιση</p>

		<p>μεταχείριση μεταξύ συντρόφου σε ελεύθερη ένωση και επιζώντος συζύγου ως προς τη χρήση της οικογενειακής στέγης, ιδίως σε περιπτώσεις ύπαρξης επικαρπίας, διότι το ζήτημα αντιμετωπίστηκε με τροποποίηση του άρθρου 1810 του Αστικού Κώδικα. Ειδικότερα, προβλέφθηκε πλέον ότι και ο σύζυγος απολαμβάνει αντίστοιχο δικαίωμα χρήσης, διασφαλίζοντας έτσι την ισόρροπη προστασία του και αποτρέποντας φαινόμενα δυσμενέστερης μεταχείρισής του έναντι του συντρόφου.</p> <p>- Στο άρθρο 1820 του Αστικού Κώδικα, υιοθετήθηκε σχόλιο που αφορούσε στην αυστηροποίηση των προϋποθέσεων παραίτησης από τη νόμιμη μοίρα μέσω σύμβασης άφεσης χρέους με τον κληρονόμο, καθώς στο τελικό κείμενο του νόμου προκρίθηκε η λύση της μονομερούς παραίτησης. Ειδικότερα, έγινε δεκτό ότι η παραίτηση μπορεί να λάβει χώρα με μονομερή δήλωση του μεριδούχου, ρητή ή σιωπηρή και άτυπη, κατά τρόπο συμβατό με τη γενικότερη συστηματική του κληρονομικού δικαίου, δεδομένου ότι και η αποποίηση του ίδιου του κληρονομικού δικαιώματος συντελείται με μονομερή δήλωση, έστω και αν αυτή υπόκειται σε τυπικές προϋποθέσεις.</p> <p>- Στο άρθρο 1820 του Αστικού Κώδικα, υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην ανάγκη διευκρίνισης της έννοιας της παραίτησης από τη νόμιμη μοίρα, καθώς στο αρχικό σχέδιο δεν ήταν σαφές αν αυτή καταλάμβανε την εκ των προτέρων παραίτηση ή και την εκ των υστέρων. Προς άρση της αμφισημίας, στο τελικό κείμενο της διάταξης αποσαφηνίστηκε ότι η ρύθμιση αναφέρεται ρητώς στην εκ των προτέρων παραίτηση από το δικαίωμα στη νόμιμη μοίρα, διασφαλίζοντας έτσι μεγαλύτερη σαφήνεια ως προς το πεδίο εφαρμογής της και τη σχέση αυτής με τη διαδοχή των μεριδούχων κατά τη σειρά της εξ αδιαθέτου διαδοχής.</p> <p>- Στο άρθρο 1827 του Αστικού Κώδικα, υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην ανάγκη αποσαφήνισης του πεδίου εφαρμογής των χαριστικών πράξεων που λαμβάνονται υπόψη για</p>
--	--	---

		<p>τον υπολογισμό της νόμιμης μοίρας, ιδίως ως προς τη συμπερίληψη των γονικών παροχών, καθώς στο τελικό κείμενο της διάταξης προστέθηκε ρητή πρόβλεψη ότι στις παραχωρήσεις χωρίς αντάλλαγμα περιλαμβάνονται και αυτές. Η προσθήκη αυτή έγινε προς άρση αμφισβητήσεων, παρότι και υπό το προϊσχύσαν δίκαιο οι γονικές παροχές θεωρούνταν ότι εντάσσονται κατ' αρχήν στις χαριστικές παροχές, είτε ως παραχωρήσεις χωρίς αντάλλαγμα είτε, κατά το υπερβάλλον μέτρο, ως δωρεές, με αποτέλεσμα να συνυπολογίζονται εν τέλει στο σύνολό τους στην πλασματική κληρονομία.</p> <p>- Υιοθετήθηκαν τα σχόλια που αφορούσαν, αφενός, στην ανάγκη διόρθωσης της αναφοράς σε «ανατροπή δωρεάς», η οποία δεν συνάδει με την αναμόρφωση της φύσης της αξίωσης της νόμιμης μοίρας σε ενοχική, και, αφετέρου, στη ρητή πρόβλεψη ορίου ευθύνης του δωρεοδόχου, καθώς και στον προσδιορισμό του κρίσιμου χρόνου υπολογισμού της αξίας. Συγκεκριμένα, στο τελικό κείμενο της προτεινόμενης διάταξης ορίστηκε ότι ο μεριδούχος έχει αξίωση καταβολής του ποσού που υπολείπεται για την κάλυψη της νόμιμης μοίρας του, ενώ η ευθύνη του λήπτη δεν υπερβαίνει την αξία του αντικειμένου που έλαβε, όπως αυτή υπολογίζεται κατά τον χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου. Παράλληλα, προβλέφθηκε η δυνατότητα αυτούσιας απόδοσης του αντικειμένου αντί χρηματικής καταβολής, με στόχο τη σαφέστερη και λειτουργικότερη ρύθμιση του ζητήματος.</p>
	<p>Σχόλια που δεν υιοθετήθηκαν (συμπεριλαμβανομένης επαρκούς αιτιολόγησης)</p>	<p>- Στο άρθρο 1710 του Αστικού Κώδικα, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην εξαίρεση από την κληρονομία της περιουσίας ή των χρημάτων που περιήλθαν στον κληρονομούμενο από παράνομη πράξη (όπως κλοπή, υπεξαίρεση ή απάτη), ακόμη και όταν αυτή έχει αναγνωριστεί με οριστική ή τελεσίδικη δικαστική απόφαση, και την αυτοδίκαιη περιέλευσή τους στον ζημιωθέντα δανειστή με τον θάνατο του κληρονομούμενου, διότι μια τέτοια ρύθμιση θα συνιστούσε απόκλιση από θεμελιώδεις αρχές του κληρονομικού δικαίου, ιδίως από την αρχή της καθολικότητας της κληρονομικής διαδοχής. Στην πράξη, το ζήτημα αναμένεται να αντιμετωπιστεί μέσω του νέου</p>

		<p>συστήματος για την ευθύνη του κληρονόμου, το οποίο περιορίζει το φαινόμενο των διαδοχικών αποποιήσεων, ενώ παρέχεται και η δυνατότητα εκκαθάρισης της κληρονομίας, ώστε να επιταχύνεται η ικανοποίηση των δανειστών. Περαιτέρω, η πρόωρη περιέλευση της κληρονομίας στο δημόσιο, ως αποτέλεσμα τέτοιων ρυθμίσεων, δεν θα συνάδει, κατά κανόνα, με την υποθετική βούληση του μέσου κληρονομούμενου, η οποία αποτελεί βάση των διατάξεων της εξ αδιαθέτου διαδοχής.</p> <p>- Στο άρθρο 1717 του Αστικού Κώδικα όπως αποτυπώνεται στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην απαλοιφή των λέξεων «αιτία θανάτου» ως περιττής, διότι κρίθηκε ότι η χρήση της είναι αναγκαία για λόγους σαφήνειας και αποφυγής συγχύσεων. Ειδικότερα, στο ελληνικό δίκαιο ο όρος «κληρονομική σύμβαση» έχει χρησιμοποιηθεί διαχρονικά για να περιγράψει ποικίλες συμβάσεις που σχετίζονται με τη μελλοντική κληρονομική διαδοχή, πολλές εκ των οποίων αφορούν σε συμβάσεις εν ζωή και είναι κατ' αρχήν άκυρες κατά το υφιστάμενο καθεστώς. Ως εκ τούτου, κρίθηκε σκόπιμη η χρήση διακριτού όρου, ώστε να καταστεί σαφές ότι η ρύθμιση αφορά σε συγκεκριμένο είδος κληρονομικών συμβάσεων, δηλαδή εκείνων που παράγουν έννομα αποτελέσματα αιτία θανάτου, και να αποφευχθούν ερμηνευτικές αμφιβολίες ως προς το πεδίο εφαρμογής της διάταξης.</p> <p>Εξάλλου, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην κατάργηση της διάταξης ως περιττής ή στην αποφυγή έμμεσης εισαγωγής της συνδιαθήκης στο ελληνικό δίκαιο, διότι κρίθηκε ότι δεν εισάγεται νέος θεσμός, αλλά αποσαφηνίζεται η τύχη μίας ήδη γνωστής μορφής δικαιοπραξίας. Ειδικότερα, η διάταξη επισημαίνει ότι η συνδιαθήκη, η οποία ως τέτοια είναι άκυρη, δύναται να ισχύσει κατ' εξαίρεση ως κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις των άρθρων 1798 επ. του Αστικού Κώδικα. Πρόκειται ουσιαστικά για εφαρμογή του θεσμού της μετατροπής, χωρίς να θίγεται η πάγια αρχή ότι η διαθήκη παραμένει μονομερής και μη απευθυντέα δικαιοπραξία, ούτε</p>
--	--	--

		<p>να δημιουργείται ασάφεια ως προς το πεδίο εφαρμογής των κληρονομικών συμβάσεων.</p> <p>- Στο άρθρο 1724 του Αστικού Κώδικα, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στη διεύρυνση της ακυρότητας των διαθηκών που συντάσσονται από πρόσωπα υπό περίθαλψη σε νοσοκομεία, κλινικές και λοιπές δομές φροντίδας, ώστε να καταλαμβάνει όλες τις μορφές διαθήκης και όχι μόνο την ιδιόγραφη, με εξαίρεση τις περιπτώσεις ευνοϊκής μεταχείρισης συγγενών της πρώτης τάξης ή του συζύγου, διότι η προβλεπόμενη απαγόρευση περιορίζεται στην ιδιόγραφη διαθήκη, ενώ η δημόσια και η μυστική διαθήκη παρέχουν, λόγω της σύμπραξης συμβολαιογράφου και μαρτύρων, επαρκή εχέγγυα για τη διασφάλιση της γνήσιας βούλησης του διαθέτη και την αποτροπή αθέμιτης επιρροής. Περαιτέρω, στο τελικό κείμενο της διάταξης ελήφθη υπόψη η ανάγκη ενίσχυσης της προστασίας, με επέκταση της απαγόρευσης όχι μόνο στα πρόσωπα που συνδέονται άμεσα με τους φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας ή κοινωνικής φροντίδας, αλλά και στους συγγενείς αυτών σε ευθεία γραμμή απεριόριστα και έως τον τρίτο βαθμό σε πλάγια γραμμή, εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, καθώς και στον σύζυγο.</p> <p>- Δεν υιοθετήθηκαν τα σχόλια που αφορούσαν γενικά στην εισαγωγή γενικής διάταξης για την αναγνώριση και ρύθμιση των ψηφιακών ή ηλεκτρονικών διαθηκών, με πρόβλεψη περαιτέρω εξειδίκευσης μέσω κανονιστικών πράξεων, διότι κρίθηκε ότι με τα υφιστάμενα τεχνολογικά μέσα δεν διασφαλίζονται επαρκώς κρίσιμα ζητήματα που άπτονται του κύρους τους. Ειδικότερα, δεν εξασφαλίζεται η γνησιότητα και η μοναδικότητα της δήλωσης βούλησης του διαθέτη, καθώς τα μέσα επαλήθευσης των στοιχείων του ενδέχεται να είναι προσβάσιμα και σε τρίτα πρόσωπα, δεν αποκλείεται η αλλοίωση του περιεχομένου τους, ούτε διασφαλίζεται η ασφαλής και μακροχρόνια διατήρησή τους έως τον χρόνο επαγωγής της κληρονομίας. Περαιτέρω, η επιλογή αυτή ευθυγραμμίζεται με τη συγκρατημένη στάση που τηρείται και σε άλλες ευρωπαϊκές έννομες τάξεις,</p>
--	--	--

		<p>στις οποίες, παρά τις σχετικές συζητήσεις, δεν έχει ακόμη θεσπιστεί αντίστοιχο πλαίσιο, αλλά το ζήτημα έχει παραπεμφθεί σε μελλοντική νομοθετική επεξεργασία.</p> <p>- Στο άρθρο 1807 του Αστικού Κώδικα όπως αποτυπώνεται στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην ανάγκη ρητής και σαφούς ρύθμισης περί επιτρεπτού του προσυμφώνου κληρονομικής σύμβασης, διότι από τη διάταξη συνάγεται ότι αυτό δεν επιτρέπεται. Παρότι η απαγόρευση προσυμφώνου ακόμη και για επιτρεπόμενη σύμβαση μπορεί να φαίνεται παράδοξη, κρίθηκε αναγκαία ενόψει της ιδιαίτερης ανάγκης προστασίας της ελευθερίας του διατιθέναι. Η επιλογή αυτή ευθυγραμμίζεται με αντίστοιχες ρυθμίσεις άλλων εννόμων τάξεων, όπως η παρ. 2302 γερμανικού Αστικού Κώδικα (Bürgerliches Gesetzbuch, BGB), ενώ παρόμοια προσέγγιση γίνεται δεκτή και στο ελβετικό δίκαιο. Περαιτέρω, στη διάταξη προβλέπεται ότι, κατά περίπτωση, είναι δυνατή η μετατροπή της άκυρης δικαιοπραξίας, κατά τρόπο σύμφωνο με τη συγκριτική εμπειρία.</p> <p>- Στο άρθρο 1809 του Αστικού Κώδικα όπως αποτυπώνεται στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην περαιτέρω αναδιατύπωση της διάταξης για σαφέστερη αποτύπωση του τρόπου υπολογισμού της μερίδας των ετεροθαλών αδελφών, διότι κρίθηκε ότι η ήδη επελθούσα τροποποίηση, με την αντικατάσταση του ρήματος «ανήκει» από το ρήμα «περιέρχεται», καθιστά τη διάταξη επαρκώς σαφή. Ειδικότερα, η νέα διατύπωση θεωρήθηκε ότι αποτυπώνει πλέον με επάρκεια την υιοθέτηση του πραγματικού υπολογισμού της εξ αδιαθέτου κληρονομικής μερίδας των ετεροθαλών αδελφών, χωρίς να απαιτείται περαιτέρω νομοτεχνική παρέμβαση.</p> <p>- Στα άρθρα 1810 και 1817 του Αστικού Κώδικα, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στον χαρακτηρισμό του εξαίρετου ως απλής ενοχικής αξίωσης, με συνέπεια την υπαγωγή του στις γενικές διατάξεις περί ενοχών, διότι από τη διατύπωση της</p>
--	--	---

		<p>διάταξης προκύπτει ότι το εξαιρετο συνιστά κληροδοσία εκ του νόμου που αποκτάται αυτοδικαίως. Κατά συνέπεια, η μεταβολή του συστήματος της νόμιμης μοίρας και η κατάργηση της άμεσης κληροδοσίας σε άλλες περιπτώσεις δεν επηρεάζουν τη φύση και τη λειτουργία του εξαιρετου, το οποίο διατηρεί τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του ως αυτοδίκαιης εκ του νόμου παροχής.</p> <p>- Επιπλέον στα άρθρα 1810, 1817 και 1819 του Αστικού Κώδικα, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην προτεραιότητα του εξαιρετου του συζύγου ή συντρόφου έναντι της κληροδοσίας υπέρ του προσώπου που παρείχε φροντίδα, διότι κρίθηκε ότι η τελευταία υπερισχύει. Η προτεραιότητα αυτή δικαιολογείται από τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της κληροδοσίας του άρθρου 1819, η οποία αποτελεί υβριδικό μόρφωμα μεταξύ κληρονομικού και ενοχικού δικαίου, καθώς λειτουργεί ως αντιστάθμισμα της ουσιώδους και αφιλοκερδούς φροντίδας που παρείχε το συγκεκριμένο πρόσωπο στον κληρονομούμενο. Με τον τρόπο αυτό, αναγνωρίζεται ότι η συμβολή του προσώπου αυτού είχε ως αποτέλεσμα, κατά κανόνα, την εξοικονόμηση δαπανών για τον κληρονομούμενο, στοιχείο που δικαιολογεί την κατά προτεραιότητα ικανοποίησή του.</p> <p>- Στο άρθρο 1817 του Αστικού Κώδικα, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στη διευκρίνιση ότι η προβλεπόμενη δικαστική βεβαίωση καταλαμβάνει το σύνολο των παραγράφων του άρθρου και όχι μόνο την παρ. 3 και ως εκ τούτου δεν υιοθετήθηκε η προτεινόμενη αναδιατύπωση της διάταξης, διότι η εν λόγω βεβαίωση αφορά αποκλειστικά στην περίπτωση της παρ. 3, στην οποία το πρόσωπο που συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση καθίσταται κληρονόμος. Αντιθέτως, στις παρ. 1 και 2 δεν πρόκειται για καθολική διαδοχή, αλλά για ειδική διαδοχή σε επιμέρους αντικείμενα (εκ του νόμου κληροδοσία), με αποτέλεσμα να μην τίθεται ζήτημα βεβαίωσης κληρονομικού δικαιώματος. Τυχόν αμφισβήτηση ως προς την ύπαρξη των δικαιωμάτων των παρ. 1 και 2</p>
--	--	---

		<p>επιλύεται δικαστικώς κατά τα γενικώς ισχύοντα, χωρίς να δημιουργείται ουσιώδες πρόβλημα για την ασφάλεια των συναλλαγών.</p> <p>- Στο άρθρο 1817 του Αστικού Κώδικα, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στη ρητή πρόβλεψη δυνατότητας του κληρονομούμενου να ορίσει διαφορετικά, με διάταξη τελευταίας βούλησης, ως προς το εξάιρετο και το δικαίωμα χρήσης του ακινήτου από τον σύντροφο, διότι πρόκειται για ρύθμιση που εντάσσεται αποκλειστικά στο πλαίσιο της εξ αδιαθέτου διαδοχής και, ως εκ τούτου, δεν εφαρμόζεται όταν υπάρχει διαθήκη.</p> <p>Περαιτέρω, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στη θέσπιση πρόσθετης προϋπόθεσης, σύμφωνα με την οποία ο σύντροφος δεν θα πρέπει να διαθέτει άλλο ακίνητο προκειμένου να δικαιούται τη χρήση του ακινήτου για ένα (1) έτος μετά τον θάνατο, διότι κρίθηκε ότι ακόμη και σε περίπτωση ύπαρξης ιδιόκτητου ακινήτου, απαιτείται εύλογος χρόνος προσαρμογής και μετεγκατάστασης. Το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα του ενός (1) έτους θεωρήθηκε εύλογο για την αντιμετώπιση πρακτικών δυσχερειών, όπως η μίσθωση ή η ανάγκη ανακαίνισης του άλλου ακινήτου, ιδίως δε για πρόσωπα μεγαλύτερης ηλικίας.</p> <p>- Στο άρθρο 1819 του Αστικού Κώδικα, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στη ρητή πρόβλεψη υπέρ των δικαστικών συμπαραστατών ως δικαιούχων της κληροδοσίας εκ του νόμου, διότι κρίθηκε ότι η υφιστάμενη διατύπωση της διάταξης δεν τους αποκλείει κατ' αρχήν. Ειδικότερα, όταν στον δικαστικό συμπαραστάτη δεν έχει ανατεθεί η φροντίδα του προσώπου του συμπαραστατούμενου κατά το άρθρο 1680 του Αστικού Κώδικα, η παροχή τέτοιας φροντίδας εκ μέρους του δεν στηρίζεται σε νόμιμη υποχρέωση, με αποτέλεσμα να μπορεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης. Ακόμη και στην περίπτωση που έχει ανατεθεί σχετική υποχρέωση, εφόσον η παρεχόμενη φροντίδα υπερβαίνει τα όρια των καθηκόντων του, είναι δυνατό να θεμελιωθεί το δικαίωμα στην</p>
--	--	---

		<p>κληροδοσία εκ του νόμου, στοιχείο που δύναται να αποσαφηνιστεί ερμηνευτικά. Τέλος, επισημάνθηκε ότι οι διατάξεις περί αμοιβής του επιτρόπου (άρθρο 1631 του Αστικού Κώδικα), οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως και στη δικαστική συμπάρασταση (άρθρο 1682 του Αστικού Κώδικα), επιβεβαιώνουν ότι το καθεστώς δεν είναι εκ φύσεως ασύμβατο με την παροχή σχετικής ανταμοιβής.</p> <p>- Στο άρθρο 1820 του Αστικού Κώδικα, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην αμφισβήτηση της σκοπιμότητας της μετατροπής της νόμιμης μοίρας σε ενοχική – χρηματική αξίωση, καθώς και τις επιφυλάξεις ως προς την πρακτική αναγκαιότητα της ρύθμισης, διότι κρίθηκε ότι με τη νέα διάταξη αντιμετωπίζονται ουσιώδη προβλήματα που ανέκυπταν και ανακύπτουν υπό το υφιστάμενο δίκαιο λόγω του εμπράγματος χαρακτήρα της νόμιμης μοίρας. Ειδικότερα, η μετατροπή της σε χρηματική αξίωση αποτρέπει δυσλειτουργικές καταστάσεις συνιδιοκτησίας και περιπλοκές που δημιουργούνταν από νομολογιακές και θεωρητικές παραδοχές περί ανεπίτρεπτων περιορισμών της νόμιμης μοίρας, όπως ιδίως στις περιπτώσεις κατάλειψης επικαρπίας στη σύζυγο και ψιλής κυριότητας στα τέκνα ή άλλων περιορισμένων εμπραγμάτων δικαιωμάτων στον μεριδούχο. Στις περιπτώσεις αυτές, γινόταν δεκτό ότι η σχετική διάταξη της διαθήκης ήταν άκυρη κατά το μέρος που προσέβαλλε τη νόμιμη μοίρα, ακόμη και αν η αξία των παρεχόμενων δικαιωμάτων επαρκούσε για την κάλυψή της, γεγονός που οδηγούσε σε αχρείαστες ακυρότητες και πρακτικές δυσχέρειες. Με το νέο καθεστώς, τα ζητήματα αυτά εξαλείφονται, ενώ ενισχύεται η ευελιξία στη διαμόρφωση της κληρονομικής διαδοχής και περιορίζονται οι αναγκαστικές και συχνά δυσλειτουργικές σχέσεις συνιδιοκτησίας.</p> <p>- Στο άρθρο 1820 του Αστικού Κώδικα, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στον αποκλεισμό των γονέων από τους δικαιούχους νόμιμης μοίρας, ιδίως ενόψει των πρακτικών προβλημάτων που ανακύπτουν από τον κληρονομητό χαρακτήρα της σχετικής αξίωσης, διότι</p>
--	--	--

		<p>ο νομοθέτης συνειδητά διατήρησε τον κληρονομητό χαρακτήρα της αξίωσης χωρίς να υιοθετήσει ρύθμιση αντίστοιχη με άλλες περιπτώσεις ακληρονόμητων αξιώσεων του Αστικού Κώδικα. Κατά συνέπεια, η αξίωση νόμιμης μοίρας περιέρχεται στους κληρονόμους του μεριδούχου, ακόμη και αν αυτός δεν είχε ασκήσει αγωγή ή δεν είχε επιτευχθεί σχετική αναγνώριση πριν από τον θάνατό του, εφόσον δεν έχει υποπέσει σε παραγραφή. Περαιτέρω, κρίθηκε ότι οι περιπτώσεις κατά τις οποίες η αξίωση μεταβιβάζεται σε πρόσωπα απομακρυσμένα από τον αρχικό μεριδούχο δεν μπορούν να αποτελέσουν τον κανόνα για τη διαμόρφωση της ρύθμισης, καθώς ο νομοθέτης οφείλει να λαμβάνει υπόψη κυρίως τις συνήθεις βιοτικές καταστάσεις και τις συχνότερα απαντώμενες περιπτώσεις στην πράξη.</p> <p>- Στο άρθρο 1820 του Αστικού Κώδικα, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε την πρόβλεψη ότι, σε περίπτωση επιβολής περιορισμών στον μεριδούχο, αυτός θα αποκτά χρηματική αξίωση κατά του κληρονόμου ίση με την αξία του περιορισμού, κατ' ανάλογη εφαρμογή της ρύθμισης για τη συμπλήρωση της νόμιμης μοίρας, διότι μια τέτοια λύση θα μπορούσε να λειτουργήσει μόνο σε περιπτώσεις χρηματικά αποτιμητών περιορισμών, όπως οι κληροδοσίες, όχι, όμως, και σε μη αποτιμητούς περιορισμούς (όπως εγκατάσταση υπό αίρεση ή προθεσμία, καταπίστευμα ή επιβολή βάρους εκτελεστή διαθήκης). Κρίθηκε ότι η υιοθέτηση διαφορετικής μεταχείρισης ανάλογα με τη φύση του περιορισμού θα οδηγούσε σε υπέρμετρα πολυπλοκότητα της ρύθμισης και σε ερμηνευτικές δυσχέρειες, χωρίς αντίστοιχο πρακτικό όφελος.</p> <p>- Στο άρθρο 1820 του Αστικού Κώδικα, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στη διατήρηση της λύσης του υφιστάμενου δικαίου, δηλαδή την ακυρότητα των περιορισμών που επιβάλλονται στη νόμιμη μοίρα, διότι η λύση αυτή δεν συμβιβάζεται με τη βασική νομοθετική επιλογή της μετατροπής της νόμιμης μοίρας σε ενοχική – χρηματική αξίωση. Η ακυρότητα διατάξεων τελευταίας βούλησης που προσβάλλουν τη νόμιμη</p>
--	--	--

		<p>μοίρα συνδέεται δογματικά με τον εμπράγματο χαρακτήρα του θεσμού, υπό τον οποίο ο μεριδούχος είχε άμεση συμμετοχή στην κληρονομία, ενώ στο νέο σύστημα η προστασία του επιτυγχάνεται μέσω ενοχικής αξίωσης κατά των κληρονόμων. Περαιτέρω, η επαναφορά της ακυρότητας θα δημιουργούσε αξιολογική ασυνέπεια, καθώς θα οδηγούσε στο παράδοξο να προβλέπεται ακυρότητα για ηπιότερες περιπτώσεις (επιβολή περιορισμών), αλλά όχι για βαρύτερες (πλήρης παράλειψη του μεριδούχου), γεγονός που θα υπονόμει τη συνοχή του νέου ρυθμιστικού πλαισίου.</p> <p>- Το σχόλιο που διατυπώθηκε στο άρθρο 1825 του Αστικού Κώδικα είναι εύστοχη παρατήρηση και εύλογος κατ' αρχήν προβληματισμός, καθώς η διάταξη αυτή χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή κατά την κατανόηση και την εφαρμογή της. Ωστόσο:</p> <p>α) Εν πρώτοις, η ρύθμιση δεν ταυτίζεται απολύτως με την αντίστοιχη γερμανική (παρ. 2306 γερμανικού Αστικού Κώδικα), όπως αυτή τροποποιήθηκε με την αναθεώρηση του γερμανικού κληρονομικού δικαίου το 2010 [έκτοτε η γερμανική ρύθμιση έχει διαφορετική πλέον διατύπωση:</p> <p>«(1) Ist ein als Erbe berufener Pflichtteilsberechtigter durch die Einsetzung eines Nacherben, die Ernennung eines Testamentsvollstreckers oder eine Teilungsanordnung beschränkt oder ist er mit einem Vermächtnis oder einer Auflage beschwert, so kann er den Pflichtteil verlangen, wenn er den Erbteil ausschlägt; die Ausschlagungsfrist beginnt erst, wenn der Pflichtteilsberechtigte von der Beschränkung oder der Beschwerung Kenntnis erlangt.</p> <p>(2) Einer Beschränkung der Erbeinsetzung steht es gleich, wenn der Pflichtteilsberechtigte als Nacherbe eingesetzt ist.»].</p> <p>β) Κατά δεύτερον και επί της ουσίας, από το γράμμα του άρθρου 1825 του Αστικού Κώδικα συνάγεται ότι κατ' αρχήν οποιοσδήποτε περιορισμός της νόμιμης μοίρας (χωρίς υπολογισμό αξίας) ενεργοποιεί την εφαρμογή της διάταξης.</p> <p>- Στο άρθρο 1827 του Αστικού Κώδικα, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην ανάγκη</p>
--	--	---

		<p>νομοθετικής αποσαφήνισης της νομικής φύσης της δωρεάς αιτία θανάτου (ως ενοχικής ή εμπράγματης δικαιοπραξίας), παρά τις επισημάνσεις περί ενδεχόμενης αμφισημίας του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, διότι το ζήτημα αφέθηκε, όπως και υπό το υφιστάμενο δίκαιο, στη θεωρία και τη νομολογία. Κρίθηκε ότι, στο πλαίσιο διατήρησης του λιτού και συστηματικού χαρακτήρα του Αστικού Κώδικα, δεν είναι σκόπιμο να επιλύονται νομοθετικά όλες οι υφιστάμενες θεωρητικές και νομολογιακές διχογνωμίες, ιδίως όταν αυτές μπορούν να αντιμετωπιστούν ερμηνευτικά.</p> <p>- Στο άρθρο 1827 του Αστικού Κώδικα, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στη θέσπιση ειδικής ρύθμισης για τις μη εκπληρωθείσες δωρεές κατά τον χρόνο θανάτου και τον συνυπολογισμό τους ως χρεών της κληρονομιάς υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, διότι, όπως και υπό το υφιστάμενο δίκαιο, το ζήτημα αφέθηκε στη θεωρία και τη νομολογία. Ειδικότερα, δεν κρίθηκε σκόπιμη η νομοθετική αποσαφήνιση ως προς το αν αρκεί η εκπλήρωση της δωρεάς εντός της κρίσιμης χρονικής περιόδου ή αν απαιτείται και η ανάληψη της σχετικής υποχρέωσης εντός αυτής, με την κρατούσα πάντως στη θεωρία άποψη να δέχεται ότι κρίσιμο είναι το χρονικό σημείο ανάληψης της δέσμευσης του κληρονομούμενου για τη χαριστική παροχή και όχι εκείνο της ενδεχομένως μεταγενέστερης εκπλήρωσής της.</p> <p>- Δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην απαλλαγή του δωρεοδόχου από την υποχρέωση καταβολής χρηματικού ποσού σε περίπτωση που έχει ήδη μεταβιβάσει το αντικείμενο της δωρεάς και αποδίδει το τίμημα που έλαβε, κατ' αναλογία προς τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού, διότι κρίθηκε ότι μια τέτοια ρύθμιση δεν θα ήταν δίκαιη και θα μπορούσε να δημιουργήσει κινδύνους καταστρατήγησης. Ειδικότερα, θα ήταν δυνατό να υποθάλπονται φαινόμενα συμπαιγνίας μεταξύ δωρεοδόχου και τρίτου αγοραστή, μέσω της τεχνητής δήλωσης χαμηλότερου τιμήματος και παράλληλης συμφωνίας για καταβολή πρόσθετου, μη εμφανιζόμενου ποσού, με αποτέλεσμα την</p>
--	--	--

		<p>αδικαιολόγητη μείωση της ικανοποίησης του μεριδούχου.</p> <p>- Στο άρθρο 1833 του Αστικού Κώδικα, περί στέρησης της νόμιμης μοίρας, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην απαλοιφή της «αχαριστίας» ως λόγου αποκλήρωσης, εξαιτίας του φόβου δημιουργίας ανασφάλειας δικαίου και αύξησης των δικαστικών διενέξεων, διότι κρίθηκε ότι η σχετική ρύθμιση υπηρετεί την ενίσχυση της συνταγματικά προστατευόμενης ελευθερίας της τελευταίας βούλησης του διαθέτη. Ειδικότερα, με την εισαγωγή της αχαριστίας καλύπτονται περιπτώσεις ιδιαίτερα αντικοινωνικής συμπεριφοράς του μεριδούχου, οι οποίες καταδεικνύουν ρήξη του ηθικού δεσμού με τον διαθέτη ή τα μέλη της οικογένειάς του και αίρεται η έως τώρα «ασυλία» του μεριδούχου έναντι τέτοιων συμπεριφορών. Περαιτέρω, η ρύθμιση αίρει αξιολογική αντινομία του υφιστάμενου δικαίου, όπου η αχαριστία αποτελούσε λόγο ανάκλησης δωρεάς εν ζωή αλλά όχι στέρησης της νόμιμης μοίρας, ενώ παράλληλα μπορεί να αξιοποιηθεί το ήδη διαμορφωμένο νομολογιακό πλαίσιο του άρθρου 505 του Αστικού Κώδικα (Ανάκληση της δωρεάς), γεγονός που συμβάλλει στη διατήρηση της ασφάλειας δικαίου. Επιπλέον, εκτιμήθηκε ότι η προτεινόμενη διάταξη μπορεί να έχει και παιδαγωγική λειτουργία, αποθαρρύνοντας συμπεριφορές έλλειψης ευγνωμοσύνης και ενισχύοντας τελικώς την προστασία της οικογένειας.</p> <p>- Δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην αντίθεση προς τη μετατροπή της νόμιμης μοίρας σε ενοχική αξίωση, λόγω υποβάθμισης των μεριδούχων σε απλούς δανειστές και πιθανής αντίθεσης προς τη συνταγματική προστασία της οικογένειας, διότι κρίθηκε ότι ο μεριδούχος δεν εξομοιώνεται με κοινό δανειστή, αλλά απολαύει αυξημένης έννομης προστασίας. Ειδικότερα, διαθέτει προνόμια, όπως το γενικό και ειδικό προνόμιο του άρθρου 975 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και τίτλο εκ του νόμου για την εγγραφή υποθήκης κατά τον αριθμό 6 του άρθρου 1262 του Αστικού Κώδικα, που ενισχύουν ουσιαστικά τη θέση</p>
--	--	--

		<p>του έναντι των λοιπών δανειστών. Περαιτέρω, επισημάνθηκε ότι και υπό το υφιστάμενο δίκαιο ο μεριδούχος συχνά υποχρεωνόταν να προσφύγει σε δικαστική προστασία (π.χ. με την αγωγή περί κλήρου), με αντίστοιχες επιβαρύνσεις, ώστε η ανάγκη δικαστικής διεκδίκησης δεν συνιστά νέο στοιχείο του συστήματος.</p> <p>- Στο άρθρο 1839 του Αστικού Κώδικα όπως αποτυπώνεται στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην ανάγκη ρητής διευκρίνισης ως προς την έναρξη της προθεσμίας αποποίησης σε περίπτωση ακύρωσης της σύμβασης παραίτησης λόγω πλάνης, απάτης ή απειλής, διότι κρίθηκε ότι το ζήτημα καλύπτεται ήδη από τη ρύθμιση του άρθρου 1845 του Αστικού Κώδικα. Ειδικότερα, ο παραιτηθείς αποκτά γνώση του λόγου της επαγωγής της κληρονομίας σε αυτόν μόνο μετά την ακύρωση της παραίτησης, δεδομένου ότι όσο αυτή ισχύει δεν καλείται στην κληρονομία. Συνεπώς, από το χρονικό αυτό σημείο εκκινεί και η σχετική προθεσμία, χωρίς να απαιτείται ειδική νομοθετική πρόβλεψη.</p> <p>- Στο άρθρο 24 του σχεδίου νόμου με το οποίο τροποποιείται το άρθρο 975 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στη συμπλήρωση της διάταξης με ρητή πρόβλεψη ότι οι απαιτήσεις του μεριδούχου πρέπει να είναι υφιστάμενες και μη παραγεγραμμένες, προκειμένου να απολαμβάνουν του προνομίου, διότι κρίθηκε ότι δεν υφίσταται ουσιαστικό περιθώριο παρερμηνείας. Ειδικότερα, θεωρήθηκε αυτονόητο ότι μόνο υφιστάμενες και μη παραγεγραμμένες αξιώσεις μπορούν να θεμελιώσουν δικαίωμα ικανοποίησης, ενώ σε περίπτωση παραγραφής ο υπόχρεος διαθέτει τα προβλεπόμενα ένδικα βοηθήματα για την προβολή της σχετικής ένστασης, χωρίς να απαιτείται ειδική νομοθετική διευκρίνιση.</p> <p>- Δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην αμφισβήτηση της ένταξης του συντρόφου σε ελεύθερη ένωση στους εξ αδιαθέτου κληρονόμους, λόγω της φερόμενης εφήμερης φύσης των σύγχρονων σχέσεων, διότι κρίθηκε ότι η</p>
--	--	---

		<p>προβλεπόμενη προϋπόθεση τριετούς ήδη πριν τον χρόνο του θανάτου συμβίωσης δεν συνάδει με πρόσκαιρες ή ευκαιριακές σχέσεις. Περαιτέρω, ο σύντροφος καλείται στην κληρονομία επικουρικά, μόνο εφόσον δεν υπάρχει άλλος εξ αδιαθέτου κληρονόμος, προηγούμενος μόνον του ελληνικού δημοσίου, γεγονός που θεωρήθηκε ότι ανταποκρίνεται κατά τεκμήριο στην υποθετική βούληση του μέσου κληρονομούμενου. Σε κάθε περίπτωση, παρέχεται η δυνατότητα στον ίδιο τον κληρονομούμενο να ρυθμίσει διαφορετικά τη διαδοχή του με διάταξη τελευταίας βούλησης, εφόσον δεν επιθυμεί την εφαρμογή της εν λόγω ρύθμισης.</p> <p>- Στο Κεφάλαιο της εξ αδιαθέτου διαδοχής, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην επέκταση των κληρονομικών δικαιωμάτων σε προς υιοθεσία τέκνα ή αναδειχθέντες ανηλίκους, με την ένταξή τους στην πρώτη τάξη κληρονόμων ή την κατοχύρωση νόμιμης μοίρας υπέρ αυτών, διότι κρίθηκε ότι μια τέτοια ρύθμιση θα δημιουργούσε ανασφάλεια δικαίου και δεν ανταποκρίνεται κατ' ανάγκη στην εικαζόμενη βούληση του μέσου κληρονομούμενου. Ειδικότερα, επισημάνθηκε ότι ο ανάδοχος γονέας μπορεί να έχει διαδοχικά περισσότερα αναδειχθέντα τέκνα ή και ίδια τέκνα, γεγονός που καθιστά προβληματική τη γενικευμένη εξομοίωσή τους με συγγενείς πρώτης τάξης. Περαιτέρω, υπογραμμίστηκε ότι, εφόσον το επιθυμεί, ο διαθέτης έχει ήδη τη δυνατότητα να εγκαταστήσει τα πρόσωπα αυτά ως κληρονόμους μέσω διαθήκης, διασφαλίζοντας έτσι την υλοποίηση της πραγματικής του βούλησης, χωρίς την ανάγκη νομοθετικής παρέμβασης.</p> <p>- Στο άρθρο 1841 του Αστικού Κώδικα όπως αποτυπώνεται στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην πρόβλεψη δικαιώματος υπαναχώρησης του παραιτουμένου σε περίπτωση μη καταβολής του ανταλλάγματος εντός εξαμήνου, καθώς και τη διατήρηση αξίωσης καταβολής αυτού, διότι η υφιστάμενη ρύθμιση κρίθηκε ότι διασφαλίζει πληρέστερα τη θέση του παραιτουμένου.</p>
--	--	--

		<p>Ειδικότερα, η πρόβλεψη ότι η παραίτηση δεν αναπτύσσει αποτελέσματα σε περίπτωση μη καταβολής του ανταλλάγματος εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας αποτρέπει την αβεβαιότητα ως προς το αν ο παραιτηθείς θα καταστεί τελικώς κληρονόμος κατά τον χρόνο επαγωγής της κληρονομίας. Αντιθέτως, η προτεινόμενη λύση θα μπορούσε να δημιουργήσει εκκρεμότητες και αμφιβολίες κατά τον κρίσιμο χρόνο, γεγονός που κρίθηκε ανεπιθύμητο για την ασφάλεια δικαίου.</p> <p>- Στο άρθρο 1841 του Αστικού Κώδικα, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στον δογματικό χαρακτηρισμό της σύμβασης παραίτησης με αντάλλαγμα ως επαχθούς και όχι ως χαριστικής, διότι πρόκειται για συνειδητή νομοθετική επιλογή, η οποία αποτυπώνεται ρητώς στη διάταξη, σύμφωνα με την οποία η συμφωνία ως προς το αντάλλαγμα θεωρείται δωρεά. Η ρύθμιση αυτή κρίθηκε σαφής και λειτουργικά απλή, στοιχείο ιδιαίτερα κρίσιμο δεδομένου ότι εισάγεται νέος θεσμός στο δίκαιο. Περαιτέρω, η προσέγγιση αυτή αξιολογήθηκε θετικά και από τη θεωρία, ενώ η ένταξη του ανταλλάγματος στην πλασματική κληρονομία κρίνεται αναγκαία για τη δίκαιη προστασία των λοιπών μεριδούχων κατά τον υπολογισμό της νόμιμης μοίρας, αποτρέποντας καταστρατηγήσεις. Επιπλέον, η επιλογή αυτή διευκολύνει την εφαρμογή των διατάξεων περί διάρρηξης, χωρίς πάντως να αφήνει απροστάτευτο τον παραιτούμενο, ο οποίος διατηρεί το δικαίωμα υπαναχώρησης κατά το ίδιο άρθρο. Τέλος, επισημάνθηκε ότι η ελληνική ρύθμιση δεν ακολουθεί αυτούσιο κάποιο αλλοδαπό πρότυπο, αλλά διαμορφώθηκε αυτοτελώς με γνώμονα τη λειτουργικότητα και τη συστηματική συνοχή.</p> <p>- Στα άρθρα 1838 έως 1843 του Αστικού Κώδικα, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην ένταξη των συμβάσεων παραίτησης από δικαιώματα στην κληρονομία στο ίδιο κεφάλαιο με τις κληρονομικές συμβάσεις, διότι κρίθηκε ότι, μετά τη μεταρρύθμιση, οι κατηγορίες αυτές παρουσιάζουν ουσιώδεις δογματικές και λειτουργικές διαφορές</p>
--	--	--

		<p>που επιβάλλουν τη διακριτή ρύθμισή τους. Ειδικότερα, ενώ στο υφιστάμενο δίκαιο ο όρος «κληρονομικές συμβάσεις» χρησιμοποιούνταν ευρύτερα λόγω της ενιαίας αντιμετώπισής τους, πλέον οι συμβάσεις αιτία θανάτου και οι συμβάσεις εκ των προτέρων παραίτησης διαφοροποιούνται ουσιωδώς ως προς τη λειτουργία τους: οι πρώτες περιορίζουν την ελευθερία του διατιθέναι του κληρονομούμενου, ενώ οι δεύτερες, κατά περίπτωση, την ενισχύουν.</p> <p>Περαιτέρω, κρίθηκε ότι η ενιαία ρύθμιση, με εσωτερικές διακρίσεις ως προς το εφαρμοστέο καθεστώς, δεν θα εξυπηρετούσε τη σαφήνεια του νόμου, σε αντίθεση με τη διακριτή συστηματική ένταξη που επιλέχθηκε. Ως εκ τούτου, η υφιστάμενη διάρθρωση θεωρήθηκε πιο κατανοητή και λειτουργική για την εφαρμογή των επιμέρους ρυθμίσεων.</p> <p>- Στις μεταβατικές διατάξεις, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην πρόβλεψη αναδρομικής προστασίας υπέρ κληρονόμων που είχαν αποποιηθεί εκπροθέσμως ή είχαν επιβαρυνθεί με χρέη της κληρονομίας κατά το υφιστάμενο δίκαιο, διότι κρίθηκε ότι μια τέτοια ρύθμιση θα προσέκρουε σε συνταγματικές και υπερεθνικές εγγυήσεις προστασίας της περιουσίας των δανειστών. Ειδικότερα, η αναδρομική εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 1892 Αστικού Κώδικα, περί μη ευθύνης του κληρονόμου με την ατομική του περιουσία θα παραβίαζε το άρθρο 17 του Συντάγματος και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, καθώς θα έθιγε ήδη θεμελιωμένα δικαιώματα των δανειστών της κληρονομίας. Περαιτέρω, η τυχόν επιλεκτική αναδρομικότητα (π.χ. μόνο σε περιπτώσεις χωρίς εκτελεστό τίτλο ή χωρίς έναρξη αναγκαστικής εκτέλεσης) θα οδηγούσε σε αδικαιολόγητη άνιση μεταχείριση μεταξύ δανειστών και, αντιστοίχως, μεταξύ συνεπών και ασυνεπών κληρονόμων, γεγονός που κρίθηκε ανεπίτρεπτο από πλευράς ισότητας και ασφάλειας δικαίου.</p> <p>- Στο πλαίσιο των διατάξεων περί αποποίησης και ευθύνης του κληρονόμου, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην αναθεώρηση του</p>
--	--	---

		<p>συστήματος της πλασματικής αποδοχής λόγω παρέλευσης της τετράμηνης προθεσμίας, διότι κρίθηκε ότι ο σχετικός προβληματισμός καλύπτεται πλέον από τη νέα ρύθμιση του άρθρου 1892 του Αστικού Κώδικα, σύμφωνα με την οποία ο κληρονόμος δεν ευθύνεται με την ατομική του περιουσία για τα χρέη της κληρονομίας.</p> <p>- Περαιτέρω, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στη θέσπιση υποχρεωτικής ενημέρωσης των δυνητικών κληρονόμων από δημόσιες αρχές, καθώς εκτιμήθηκε ότι, υπό το νέο καθεστώς περιορισμού της ευθύνης, παρέχεται ήδη επαρκής προστασία, ενώ η πρακτική εφαρμογή ενός τέτοιου μηχανισμού κρίνεται εξαιρετικά αμφίβολη στην ελληνική έννομη τάξη.</p> <p>- Επίσης, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στην έναρξη της προθεσμίας αποποίησης μόνο από την πλήρη και αποδεδειγμένη γνώση του ενεργητικού και παθητικού της κληρονομίας, διότι κρίθηκε ότι μια τέτοια ρύθμιση θα καθιστούσε υπέρμετρα ελαστικό το σύστημα και θα δημιουργούσε ανασφάλεια δικαίου.</p> <p>- Στις μεταβατικές διατάξεις, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στη χορήγηση ειδικής ετήσιας προθεσμίας αποποίησης για ανηλίκους, λόγω της κατάργησης του άρθρου 35 του ν. 4786/2021 (Α' 43), διότι κρίθηκε ότι δεν υφίσταται αιφνιδιασμός ή αναδρομική επιδείνωση της θέσης τους. Ειδικότερα, η κατάργηση της εν λόγω διάταξης εφαρμόζεται μόνο σε περιπτώσεις θανάτων που επέρχονται μετά την έναρξη ισχύος του νέου νόμου (16η.9.2026), ενώ για θανάτους που έχουν επέλθει πριν από την ημερομηνία αυτή εξακολουθεί να εφαρμόζεται κανονικά το υφιστάμενο καθεστώς. Κατά συνέπεια, διασφαλίζεται η προστασία των ήδη θεμελιωμένων δικαιωμάτων και δεν κρίθηκε αναγκαία η θέσπιση πρόσθετης μεταβατικής ρύθμισης.</p> <p>- Τέλος, δεν υιοθετήθηκε το σχόλιο που αφορούσε στη διεύρυνση της δυνατότητας ακύρωσης της αποδοχής λόγω πλάνης ως προς το ύψος των χρεών, διότι κάτι τέτοιο θα οδηγούσε στην πρακτική δυνατότητα ακύρωσης της πλασματικής αποδοχής</p>
--	--	---

		σχεδόν σε κάθε περίπτωση, υπονομεύοντας τη σταθερότητα των συναλλαγών.
--	--	--

Στ. Έκθεση νομιμότητας

24.	Συναφείς συνταγματικές διατάξεις	
	Παρ. 1 του άρθρου 2, παρ. 1 και 2 του άρθρου 4, παρ. 1 του άρθρου 5, άρθρο 17, παρ. 1 του άρθρου 21 και άρθρο 25 του Συντάγματος	
25.	Ενωσιακό δίκαιο	
☐	Πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο (συμπεριλαμβανομένου του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων)	
☐	Κανονισμός	- Παρ. 4 του άρθρου 43 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14 ^{ης} Μαΐου 2024 για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της οδηγίας 2013/32/ΕΕ (L, 22.05.2024) - Άρθρο 10 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1356 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14 ^{ης} Μαΐου 2024 για τη θέσπιση ελέγχου διαλογής υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 767/2008, (ΕΕ) 2017/2226, (ΕΕ) 2018/1240 και (ΕΕ) 2019/817 (L, 22.05.2024)
☐	Οδηγία	
☐	Απόφαση	
26.	Συναφείς διατάξεις διεθνών συνθηκών ή συμφωνιών	
☐	Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	

?	Διεθνείς συμβάσεις	
---	--------------------	--

27.	Συναφής νομολογία των ανωτάτων και άλλων εθνικών δικαστηρίων, καθώς και αποφάσεις των Ανεξάρτητων Αρχών	
		<i>Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης</i>
	Ανώτατο ή άλλο εθνικό δικαστήριο (αναφέρατε)	Δεν υφίσταται.
	Ανεξάρτητη Αρχή (αναφέρατε)	Δεν υφίσταται.
28.	Συναφής ευρωπαϊκή και διεθνής νομολογία	
		<i>Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης</i>
r	Νομολογία Δικαστηρίου Ε.Ε.	Δεν υφίσταται.
r	Νομολογία Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	Δεν υφίσταται.
r	Άλλα ευρωπαϊκά ή διεθνή δικαστήρια ή διαιτητικά όργανα	Δεν υφίσταται.

Ζ. Πίνακας τροποποιούμενων ή καταργούμενων διατάξεων

29.	Τροποποίηση – αντικατάσταση – συμπλήρωση διατάξεων	
	Διατάξεις αξιολογούμενης ρύθμισης	Υφιστάμενες διατάξεις

<p style="text-align: center;">Άρθρο 4 Διεύρυνση της προστασίας της προσωπικότητας μετά θάνατον μέσω αναγνώρισης δικαιώματος σε κληρονόμους από κάθε διάταξη τελευταίας βούλησης – Τροποποίηση άρθρου 57 Αστικού Κώδικα</p> <p>Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 57 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164), περί δικαιώματος στην προσωπικότητα, η λέξη «διαθήκη» αντικαθίσταται από τις λέξεις «διάταξη τελευταίας βούλησης» και το άρθρο 57 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 57 Δικαίωμα στην προσωπικότητα Όποιος προσβάλλεται παράνομα στην προσωπικότητά του έχει δικαίωμα να απαιτήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον. Αν η προσβολή αναφέρεται στην προσωπικότητα προσώπου που έχει πεθάνει, το δικαίωμα αυτό έχουν ο σύζυγος, οι κατιόντες, οι ανιόντες, οι αδελφοί και οι κληρονόμοι του από διάταξη τελευταίας βούλησης. Αξίωση αποζημίωσης σύμφωνα με τις διατάξεις για τις αδικοπραξίες δεν αποκλείεται.»</p>	<p style="text-align: center;">Το άρθρο 57 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164) έχει ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 57 Δικαίωμα στην προσωπικότητα Όποιος προσβάλλεται παράνομα στην προσωπικότητά του έχει δικαίωμα να απαιτήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον. Αν η προσβολή αναφέρεται στην προσωπικότητα προσώπου που έχει πεθάνει, το δικαίωμα αυτό έχουν ο σύζυγος, οι κατιόντες, οι ανιόντες, οι αδελφοί και οι κληρονόμοι του από διαθήκη. Αξίωση αποζημίωσης σύμφωνα με τις διατάξεις για τις αδικοπραξίες δεν αποκλείεται.»</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 5 Ακυρότητα σύμβασης για την κληρονομία ζώντος τρίτου – Αντικατάσταση άρθρου 368 Αστικού Κώδικα</p> <p>Το άρθρο 368 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164), περί ακυρότητας σύμβασης για την κληρονομία ζώντος τρίτου, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 368 Σύμβαση για την κληρονομία ζώντος τρίτου Σύμβαση, είτε για ολόκληρη την κληρονομία ζώντος τρίτου προσώπου είτε για ποσοστό της, είναι άκυρη.»</p>	<p style="text-align: center;">Το άρθρο 368 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164) έχει ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 368 Σύμβαση για την κληρονομία προσώπου που ζει Σύμβαση για την κληρονομία προσώπου που ζει, είτε με τον ίδιο, είτε με τρίτο πρόσωπο, είτε για ολόκληρη είτε για ποσοστό της, είναι άκυρη. Το ίδιο ισχύει και για τη σύμβαση με την οποία περιορίζεται η ελευθερία ως προς τις διατάξεις τελευταίας βούλησης.»</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 6 Διεύρυνση της προστασίας της οικογενειακής στέγης σε περίπτωση θανάτου του μισθωτή – Τροποποίηση άρθρου 612 Αστικού Κώδικα</p> <p>Στο άρθρο 612 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164), περί θανάτου του</p>	<p style="text-align: center;">Το άρθρο 612 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164) έχει ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 612 Θάνατος του μισθωτή Όταν αποβιώσει ο μισθωτής οι κληρονόμοι του έχουν δικαίωμα να καταγγείλουν τη μίσθωση. Η καταγγελία γίνεται τουλάχιστον πριν από τρεις μήνες και ισχύει για το τέλος του ημερολογιακού</p>

<p>μισθωτή, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 2 μετά τις λέξεις «ο σύζυγος του» προστίθενται οι λέξεις «ή ο σύντροφός με σύμφωνο συμβίωσης» και β) προστίθεται παρ. 3 και το άρθρο 612, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 612 Θάνατος του μισθωτή Όταν αποβιώσει ο μισθωτής, οι κληρονόμοι του έχουν δικαίωμα να καταγγείλουν τη μίσθωση. Η καταγγελία γίνεται τουλάχιστον πριν από τρεις (3) μήνες και ισχύει για το τέλος του ημερολογιακού μήνα. Στην περίπτωση που το μίσθιο χρησίμευε, ενόσω ζούσε ο μισθωτής, ως οικογενειακή στέγη με την έννοια του άρθρου 1393 και ζει κατά τον χρόνο του θανάτου του ο σύζυγος του ή ο σύντροφός με σύμφωνο συμβίωσης, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις από τη μίσθωση περιέρχονται αποκλειστικά σε αυτόν, ο οποίος δικαιούται τηρώντας την προθεσμία της παρ. 1, να καταγγείλει οποτεδήποτε τη μίσθωση. Η παρ. 2 εφαρμόζεται αναλόγως και στην περίπτωση που το μίσθιο χρησίμευε, ενόσω ζούσε ο μισθωτής, ως ο κύριος τόπος διαμονής του ιδίου και του προσώπου με το οποίο εκείνος συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση, εφόσον συναινέσει ο εκμισθωτής. Αν ο κληρονομούμενος και ο σύντροφος σε ελεύθερη ένωση είχαν αποκτήσει κοινά τέκνα, συναίνεση του εκμισθωτή δεν απαιτείται.»</p>	<p>μηγός Στην περίπτωση όπου το μίσθιο χρησίμευε, όσο ζούσε ο μισθωτής, ως οικογενειακή στέγη με την έννοια του άρθρου 1393 και ζει κατά το χρόνο του θανάτου του ο σύζυγος του, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις από τη μίσθωση περιέρχονται αποκλειστικά σ'αυτόν ο οποίος δικαιούται όμως, τηρώντας την προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου, να καταγγείλει οποτεδήποτε τη μίσθωση.»</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 7 Επέκταση της προστασίας της οικογενειακής στέγης στον σύντροφο με σύμφωνο συμβίωσης - Τροποποίηση άρθρου 612Α Αστικού Κώδικα</p> <p>Στο άρθρο 612Α του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164), περί οικογενειακής στέγης, μετά τη λέξη «σύζυγο» προστίθενται οι λέξεις «ή σύντροφο με σύμφωνο συμβίωσης» και το άρθρο 612Α, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 612Α Οικογενειακή στέγη</p> <p>Στην περίπτωση που το μίσθιο χρησιμεύει ως οικογενειακή στέγη και η χρήση αυτή έχει</p>	<p>Το άρθρο 612Α του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164) έχει ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 612Α Οικογενειακή στέγη</p> <p>Στην περίπτωση όπου το μίσθιο χρησιμεύει ως οικογενειακή στέγη και η χρήση αυτή έχει γνωστοποιηθεί στον εκμισθωτή, η καταγγελία της μίσθωσης, στην οποία αυτός προβαίνει, είναι άκυρη, εφόσον δεν την κοινοποιεί και στο σύζυγο του μισθωτή, τηρώντας την ίδια προθεσμία που τυχόν απαιτείται για την καταγγελία.»</p>

<p>γνωστοποιηθεί στον εκμισθωτή, η καταγγελία της μίσθωσης, στην οποία αυτός προβαίνει, είναι άκυρη, εφόσον δεν την κοινοποιεί και στον σύζυγο ή σύντροφο με σύμφωνο συμβίωσης του μισθωτή, τηρώντας την ίδια προθεσμία που τυχόν απαιτείται για την καταγγελία.».</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 8 Επέκταση του τίτλου από τον νόμο υπέρ των νόμιμων μεριδούχων - Τροποποίηση άρθρου 1262 Αστικού Κώδικα</p> <p>Στην περ. 6 του άρθρου 1262 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164), περί τίτλου από τον νόμο για απόκτηση υποθήκης, μετά τις λέξεις «που τους έλαχαν» προστίθενται οι λέξεις «, καθώς επίσης και οι νόμιμοι μεριδούχοι, στα ακίνητα της κληρονομίας, για την αξίωση στη νόμιμη μοίρα» και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, το άρθρο 1262 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 1262 Τίτλος από τον νόμο</p> <p>Τίτλο από τον νόμο για την απόκτηση υποθήκης έχουν:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. το δημόσιο, στα ακίνητα των οφειλετών του, για απαιτήσεις από καθυστερούμενους φόρους· 2. το δημόσιο, οι δήμοι, οι κοινότητες, τα θρησκευτικά ή τα κοινής ωφέλειας ιδρύματα και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, στα ακίνητα των διαχειριστών ή των εγγυητών τους, για τις απαιτήσεις που πηγάζουν από τη διαχείριση· 3. εκείνοι που τελούν υπό γονική μέριμνα ή επιτροπεία, στα ακίνητα των γονέων ή του επιτρόπου, για την περιουσία τους που αυτοί διαχειρίζονται και για τις απαιτήσεις τους από αυτή τη διαχείριση· 4. ο κάθε σύζυγος για την απαίτησή του από την επαύξηση της περιουσίας του άλλου συζύγου κατά το άρθρο 1400· 5. οι κληροδόχοι στα ακίνητα της κληρονομίας, για τις απαιτήσεις τους· 6. οι κληρονόμοι, στα ακίνητα της κληρονομίας, για τις απαιτήσεις προς εξίσωση των μερίδων τους ή λόγω νομικών ελαττωμάτων των αντικειμένων της κληρονομίας που τους έλαχαν, καθώς επίσης και οι νόμιμοι μεριδούχοι, στα ακίνητα της κληρονομίας, για την αξίωση στη νόμιμη μοίρα· 7. ο ενυπόθηκος δανειστής, στο ενυπόθηκο ακίνητο, για τους καθυστερούμενους τόκους της απαίτησης και για τη δαπάνη της εγγραφής της υποθήκης ή τη δικαστική δαπάνη 	<p>Το άρθρο 1262 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164) έχει ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 1262 Τίτλος από τον νόμο</p> <p>Τίτλο από τον νόμο για την απόκτηση υποθήκης έχουν: 1. το δημόσιο, στα ακίνητα των οφειλετών του, για απαιτήσεις από καθυστερούμενους φόρους· 2. το δημόσιο, οι δήμοι, οι κοινότητες, τα θρησκευτικά ή τα κοινής ωφέλειας ιδρύματα και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, στα ακίνητα των διαχειριστών ή των εγγυητών τους, για τις απαιτήσεις που πηγάζουν από τη διαχείριση· 3. εκείνοι που τελούν υπό γονική μέριμνα ή επιτροπεία, στα ακίνητα των γονέων ή του επιτρόπου, για την περιουσία τους που αυτοί διαχειρίζονται και για τις απαιτήσεις τους από αυτή τη διαχείριση· 4. ο κάθε σύζυγος για την απαίτησή του από την επαύξηση της περιουσίας του άλλου συζύγου κατά το άρθρο 1400· 5. οι κληροδόχοι στα ακίνητα της κληρονομίας, για τις απαιτήσεις τους· 6. οι κληρονόμοι, στα ακίνητα της κληρονομίας, για τις απαιτήσεις προς εξίσωση των μερίδων τους ή λόγω νομικών ελαττωμάτων των αντικειμένων της κληρονομίας που τους έλαχαν· 7. ο ενυπόθηκος δανειστής, στο ενυπόθηκο ακίνητο, για τους καθυστερούμενους τόκους της απαίτησης και για τη δαπάνη της εγγραφής της υποθήκης ή τη δικαστική δαπάνη εφόσον το ενυπόθηκο ακίνητο δεν μεταβιβάστηκε σε άλλον.»</p>

<p>δαπάνη, εφόσον το ενυπόθηκο ακίνητο δεν μεταβιβάστηκε σε άλλον.».</p>	
<p>Άρθρο 9 Ελαττωμένη διατροφή - Τροποποίηση άρθρου 1495 Αστικού Κώδικα</p> <p>Στο άρθρο 1495 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164), περί ελαττωμένης διατροφής οι λέξεις «που δικαιολογεί την αποκλήρωσή τους» αντικαθίστανται από τις λέξεις «που δικαιολογεί τη στέρηση της νόμιμης μοίρας» και το άρθρο 1495 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 1495 Ελαττωμένη διατροφή</p> <p>Οι κατιόντες και οι ανιόντες δικαιούνται μόνο τη στοιχειώδη διατροφή, που περιλαμβάνει τα απολύτως αναγκαία για τη συντήρηση, αν υπέπεσαν απέναντι στον υπόχρεο διατροφής σε παράπτωμα που δικαιολογεί τη στέρηση της νόμιμης μοίρας.».</p>	<p>Το άρθρο 1495 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164) έχει ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 1495 Ελαττωμένη διατροφή</p> <p>Οι κατιόντες και οι ανιόντες δικαιούνται μόνο τη στοιχειώδη διατροφή, που περιλαμβάνει τα απολύτως αναγκαία για τη συντήρηση, αν υπέπεσαν απέναντι στον υπόχρεο διατροφής σε παράπτωμα που δικαιολογεί την αποκλήρωσή τους.</p>
<p>Άρθρο 10 Αποσαφήνιση της βούλησης του κληρονομούμενου ως προς τη διοίκηση περιουσίας ανηλίκου - Τροποποίηση άρθρου 1521 Αστικού Κώδικα</p> <p>Στο άρθρο 1521 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164), περί περιουσίας του τέκνου από διάταξη τελευταίας βούλησης ή δωρεά, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στον τίτλο, η λέξη «διαθήκη» αντικαθίσταται από τις λέξεις «διάταξη τελευταίας βούλησης», β) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 η λέξη «διαθέτης» αντικαθίσταται από τη λέξη «κληρονομούμενος» και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, το άρθρο 1521 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 1521</p> <p>Περιουσία του τέκνου από διάταξη τελευταίας βούλησης ή δωρεά</p> <p>Η διοίκηση των γονέων δεν εκτείνεται και στα περιουσιακά στοιχεία που περιέχονται στο τέκνο από διάταξη τελευταίας βούλησης ή από δωρεά, με τον όρο να μην έχουν τη διοίκησή τους οι γονείς. Αν ο κληρονομούμενος ή ο δωρητής δεν ορίσει το πρόσωπο που θα έχει τη διοίκηση αυτών των</p>	<p>Το άρθρο 1521 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164) έχει ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 1521</p> <p>Περιουσία του τέκνου από διαθήκη ή δωρεά</p> <p>"Η διοίκηση των γονέων δεν εκτείνεται και στα περιουσιακά στοιχεία που περιέχονται στο τέκνο από διάταξη τελευταίας βούλησης, ή από δωρεά με τον όρο να μην έχουν τη διοίκησή τους οι γονείς" (αντικ. του εφαφ. α' από το άρθρο 26 του Ν. 2447/96, ΦΕΚ-278 Α'). Αν ο διαθέτης ή ο δωρητής δεν ορίσει το πρόσωπο που θα έχει την διοίκηση αυτών των περιουσιακών στοιχείων, το δικαστήριο διορίζει ειδικό επίτροπο.</p> <p>Αν στη διατάξη της τελευταίας βούλησης ή στη δωρεά ορίζεται να μην έχει τη διοίκηση ο ένας από τους γονείς, η διοίκηση ανήκει, σε περίπτωση αμφιβολίας, στον άλλο γονέα, ο οποίος και αντιπροσωπεύει το τέκνο μόνος του στις σχετικές δικές ή δικαιοπραξίες.»</p>

<p>περιουσιακών στοιχείων, το δικαστήριο διορίζει ειδικό επίτροπο.</p> <p>Αν στη διάταξη της τελευταίας βούλησης ή στη δωρεά ορίζεται να μην έχει τη διοίκηση ο ένας από τους γονείς, η διοίκηση ανήκει, σε περίπτωση αμφιβολίας, στον άλλο γονέα, ο οποίος και αντιπροσωπεύει το τέκνο μόνος του στις σχετικές δίκες ή δικαιοπραξίες.».</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 11 Διοίκηση περιουσίας ανηλίκου από διάταξη τελευταίας βούλησης ή δωρεά - Τροποποίηση άρθρου 1522 Αστικού Κώδικα</p> <p>Στο άρθρο 1522 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164), περί ορισμού τρόπου διοίκησης περιουσίας του τέκνου από κληρονομούμενο ή δωρητή, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο αα) η λέξη «διαθέτης» αντικαθίσταται από τη λέξη «κληρονομούμενος», αβ) οι λέξεις «μπορούν να ορίσουν» αντικαθίστανται από τις λέξεις «μπορεί να ορίσει», αγ) οι λέξεις «άφησαν ή έδωσαν» αντικαθίστανται από τις λέξεις «αφέθηκαν ή δόθηκαν», β) στο δεύτερο εδάφιο η λέξη «αυτή» αντικαθίσταται από τη λέξη «αυτή» και το άρθρο 1522 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 1522 Ο κληρονομούμενος ή ο δωρητής μπορεί να ορίσει τον τρόπο, με τον οποίο θα διοικηθούν τα περιουσιακά στοιχεία που αφέθηκαν ή δόθηκαν στο τέκνο. Παρέκκλιση επιτρέπεται στην περίπτωση της δωρεάς, εφόσον ο δωρητής συναινεί σε αυτή. Αν ο δωρητής δεν ζει ή αρνείται να συναινέσει ή η συναινέσή του δεν είναι εφικτή, καθώς και στις περιπτώσεις των επιδόσεων με διάταξη τελευταίας βούλησης, η παρέκκλιση επιτρέπεται μόνο με άδεια του δικαστηρίου και εφόσον επιβάλλεται από το συμφέρον του τέκνου.».</p>	<p>Το άρθρο 1522 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164) έχει ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 1522</p> <p>Ο διαθέτης ή ο δωρητής μπορούν να ορίσουν τον τρόπο με τον οποίο θα διοικηθούν τα περιουσιακά στοιχεία που άφησαν ή έδωσαν στο τέκνο. Παρέκκλιση επιτρέπεται στην περίπτωση της δωρεάς, εφόσον ο δωρητής συναινεί σ'αυτήν. Αν ο δωρητής δεν ζει ή αρνείται να συναινέσει ή η συναινέση του δεν είναι εφικτή καθώς και στις περιπτώσεις των επιδόσεων με διάταξη τελευταίας βούλησης, η παρέκκλιση επιτρέπεται μόνο με άδεια του δικαστηρίου και εφόσον επιβάλλεται από το συμφέρον του τέκνου.»</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 12 Ευθύνη γονέων και προστασία ανηλίκου σε περίπτωση επαγωγής κληρονομίας - Αντικατάσταση άρθρου 1527 Αστικού Κώδικα</p>	<p>Το άρθρο 1527 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164) έχει ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 1527</p> <p>Η κληρονομία που επάγεται στο ανήλικο τέκνο θεωρείται ότι γίνεται αποδεκτή πάντοτε με το ευεργέτημα της απογραφής και το τέκνο, με την</p>

<p>Το άρθρο 1527 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164), περί κληρονομίας που επάγεται σε ανήλικο τέκνο και ευθύνης των γονέων, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 1527</p> <p>Για την κληρονομία που επάγεται σε ανήλικο τέκνο οι γονείς του μπορούν να υποβάλουν τη δήλωση της παρ. 1 του άρθρου 1892 μόνο μετά από άδεια δικαστηρίου. Η άδεια χορηγείται εφόσον: 1. οι γονείς δηλώσουν ότι θα ευθύνονται για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας εις ολόκληρον με το τέκνο και 2. η αξία της περιουσίας τους ισούται ή υπερβαίνει την αξία της ατομικής περιουσίας του τέκνου κατά τον χρόνο κατάθεσης της αίτησης. Η υποβολή της δήλωσης δεν επιφέρει επίταση της ευθύνης του τέκνου έναντι των δανειστών της κληρονομίας και με την ατομική του περιουσία. Δικαίωμα αναγωγής των γονέων κατά του τέκνου αποκλείεται.</p> <p>Αν οι γονείς παραλείψουν να υποβάλουν τη δήλωση ή δεν τους χορηγήθηκε η σχετική άδεια του δικαστηρίου, οι γονείς ευθύνονται με την περιουσία τους έναντι των δανειστών της κληρονομίας για την περίπτωση που διέθεσαν αντικείμενά της. Το ίδιο ισχύει και αν η αξία της κληρονομίας μειώθηκε από την πλημμελή διαχείριση των γονέων, η οποία οφείλεται σε δόλο ή βαριά τους αμέλεια.»</p>	<p>επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 1912, δεν εκπίπτει από το ευεργέτημα αυτό.</p> <p>Τρίτοι, που έχουν έννομο συμφέρον, μπορούν να αξιώσουν από το γονέα, ο οποίος έχει τη διοίκηση να συντάξει απογραφή μέσα σε τέσσερις μήνες το βραδύτερο.»</p>
<p>Άρθρο 13</p> <p>Λύση με δικαστική απόφαση-Τροποποίηση άρθρου 1571 Αστικού Κώδικα</p> <p>Στο άρθρο 1571 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164), περί λύσης με δικαστική απόφαση, οι λέξεις «λόγος αποκλήρωσης του θετού τέκνου για μια από τις περιπτώσεις 1, 2 και 3 του άρθρου 1840,» αντικαθίστανται από τις λέξεις «λόγος στέρησης της νόμιμης μοίρας του θετού τέκνου για μια από τις περιπτώσεις 1 και 2 του άρθρου 1833,» και το άρθρο 1571 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 1571</p> <p>Λύση με δικαστική απόφαση</p> <p>Αν ο θετός γονέας εκπέσει από τη γονική μέριμνα ή αν του αφαιρεθεί η άσκησή της για έναν από τους λόγους του άρθρου 1532, καθώς και αν συντρέχει λόγος στέρησης της νόμιμης μοίρας του θετού τέκνου για μια από τις περιπτώσεις 1 και 2 του άρθρου 1833, το δικαστήριο μπορεί, εφόσον οι συνέπειες αυτές κρίνονται ανεπαρκείς, να διατάσσει</p>	<p>Το άρθρο 1571 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164) έχει ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 1571</p> <p>Λύση με δικαστική απόφαση</p> <p>Αν ο θετός γονέας εκπέσει από τη γονική μέριμνα ή αν του αφαιρεθεί η άσκησή της για έναν από τους λόγους του άρθρου 1532, καθώς και αν συντρέχει λόγος αποκλήρωσης του θετού τέκνου για μία από τις περιπτώσεις 1, 2 και 3 του άρθρου 1840, το δικαστήριο μπορεί, εφόσον οι συνέπειες αυτές κρίνονται ανεπαρκείς, να διατάσσει, λόγω της βαρύτητας της περίπτωσης ακόμη και τη λύση της υιοθεσίας.</p>

<p>λόγω της βαρύτητας της περίπτωσης ακόμη και τη λύση της υιοθεσίας.».</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 14 Διοίκηση περιουσίας ανηλίκου από διάταξη τελευταίας βούλησης ή δωρεά – Τροποποίηση άρθρου 1616 Αστικού Κώδικα</p> <p>Στο άρθρο 1616 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164), περί διοίκησης περιουσίας που παραχωρήθηκε με διαχειριστικούς όρους, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 αα) η λέξη «διαθήκη» αντικαθίσταται από τις λέξεις «διάταξη τελευταίας βούλησης», αβ) η λέξη «διαθέτης» αντικαθίσταται από τη λέξη «κληρονομούμενος» και β) στην παρ. 2 η λέξη «δωρητής» αντικαθίσταται από τη λέξη «κληρονομούμενος» και το άρθρο 1616 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 1616</p> <p style="text-align: center;">Διοίκηση της περιουσίας που παραχωρήθηκε με διαχειριστικούς όρους</p> <p>Ο επίτροπος οφείλει να διοικεί την περιουσία που παραχωρήθηκε στον ανήλικο με χαρακτηριστική πράξη εν ζωή ή που περιήλθε σε αυτόν με διάταξη τελευταίας βούλησης, σύμφωνα με τους όρους που έθεσε ο δωρητής ή ο κληρονομούμενος. Το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει παρέκκλιση από αυτούς τους όρους, αν το επιβάλλει το συμφέρον του ανηλίκου.</p> <p>Αν ο δωρητής ή ο κληρονομούμενος ορίσουν να μην έχει τη διοίκηση της περιουσίας που παραχώρησαν ο επίτροπος και δεν όρισαν το πρόσωπο που θα έχει τη διοίκηση αυτής της περιουσίας, το δικαστήριο διορίζει ειδικό επίτροπο.».</p>	<p>Το άρθρο 1616 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164) έχει ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 1616</p> <p style="text-align: center;">Διοίκηση της περιουσίας που παραχωρήθηκε με διαχειριστικούς όρους</p> <p>Ο επίτροπος οφείλει να διοικεί την περιουσία που παραχωρήθηκε στον ανήλικο με χαρακτηριστική πράξη εν ζωή ή που περιήλθε σ' αυτόν με διαθήκη, σύμφωνα με τους όρους που έθεσε ο δωρητής ή ο διαθέτης. Το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει παρέκκλιση από αυτούς τους όρους, αν το επιβάλλει το συμφέρον του ανηλίκου.</p> <p>Αν ο δωρητής ή ο διαθέτης ορίσουν να μην έχει την διοίκηση της περιουσίας που παραχώρησαν ο επίτροπος και δεν όρισαν το πρόσωπο που θα έχει τη διοίκηση αυτής της περιουσίας, το δικαστήριο διορίζει ειδικό επίτροπο.»</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 15 Κληρονομία ή κληροδοσία που επάγεται στον ανήλικο-Τροποποίηση άρθρου 1625 Αστικού Κώδικα</p> <p>Η παρ. 2 του άρθρου 1625 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164), περί κληρονομίας ή κληροδοσίας που επάγεται στον ανήλικο, αντικαθίσταται και το άρθρο 1625 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 1625</p>	<p>Το άρθρο 1625 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164) έχει ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 1625</p> <p style="text-align: center;">Κληρονομία ή κληροδοσία που επάγεται στον ανήλικο</p> <p>Ο επίτροπος, χωρίς τη γνωμοδότηση του εποπτικού συμβουλίου και την άδεια του δικαστηρίου, δεν έχει το δικαίωμα στο όνομα του ανηλίκου: 1. να αποποιείται κληρονομία ή να παραιτείται από την νόμιμη μοίρα κληρονομίας που επάγεται στον ανήλικο 2. να αποδέχεται</p>

<p>Κληρονομία ή κληροδοσία που επάγεται στον ανήλικο</p> <p>Ο επίτροπος, χωρίς τη γνωμοδότηση του εποπτικού συμβουλίου και την άδεια του δικαστηρίου, δεν έχει το δικαίωμα στο όνομα του ανηλίκου: 1. να αποποιείται κληρονομία ή να παραιτείται από τη νόμιμη μοίρα κληρονομίας που επάγεται στον ανήλικο, 2. να αποδέχεται κληροδοσία ή δωρεά που συνεπάγεται βάρη, 3. να αποποιείται κληροδοσία που περιέρχεται στον ανήλικο. Η διάταξη του άρθρου 1527 εφαρμόζεται αναλόγως.».</p>	<p>κληροδοσία ή δωρεά που συνεπάγεται βάρη 3. να αποποιείται κληροδοσία που περιέρχεται στον ανήλικο. Όσον αφορά την αποδοχή κληρονομίας, η οποία επάγεται στον ανήλικο, έχει ανάλογη εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 1527.</p>
<p align="center">Άρθρο 16</p> <p align="center">Περιορισμός της ευθύνης του Δημοσίου για υποχρεώσεις κληρονομίας – Αντικατάσταση άρθρου 118 Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα</p> <p>1. Το άρθρο 118 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα (α.ν. 2783/1941, Α' 29), περί ευθύνης του Δημοσίου για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p align="center">«Άρθρο 118</p> <p>Το Δημόσιο ευθύνεται για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας μόνο με την κληρονομία και μέχρι το ύψος του ενεργητικού της. Καμία σύγχυση δεν επέρχεται ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του Δημοσίου έναντι της κληρονομίας. Η βεβαίωση του άρθρου 1865 του Αστικού Κώδικα εκδίδεται όπως ο νόμος ορίζει.».</p> <p>2. Η παρ. 1 του άρθρου 118 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, περί του κληρονομικού δικαιώματος του δημοσίου, εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση που νομικό πρόσωπο κληρονομεί εκ του νόμου με το ευεργέτημα της απογραφής.</p>	<p>Το άρθρο 118 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα (α.ν. 2783/1941, Α' 29) έχει ως εξής:</p> <p align="center">«Άρθρον 118</p> <p>Το δημόσιον θεωρείται πάντοτε κληρονόμος εξ απογραφής μη υποχρεούμενον εις δήλωσιν περί τούτου ή σύνταξιν απογραφής, ουδέ υποκείμενον εις έκπτωσιν από του ευεργετήματος της απογραφής.</p> <p>Την κατά το άρθρον 1868 του Αστικού Κώδικος βεβαίωσιν αιτείται ο Υπουργός των Οικονομικών δια του οικονομικού εφόρου εφαρμοζομένων κατ' αναλογίαν των άρθρων 8 έως 24, 26, 27, 30 έως 34 και 140 έως 141 του Αναγκαστικού Νόμου 2039 της 24 Οκτωβρίου 1939.</p> <p>Δια βασιλικού διατάγματος, προτάσει των επί της Δικαιοσύνης και των Οικονομικών Υπουργών κανονισθήσονται τα της διοικητικής εποπτείας επί των κηδεμόνων σχολαζουσών κληρονομιών, αι λεπτομέρειαι της διαχειρίσεως και ο τρόπος της εκκαθαρίσεως αυτών ως και τα της αντιμισθίας των κηδεμόνων τούτων.»</p>
<p align="center">Άρθρο 17</p> <p align="center">Διεύρυνση της επιδίκασης επιχείρησης και θέσπιση ρύθμισης αναβολής καταβολής – Τροποποίηση άρθρου 483 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας</p> <p>Στο άρθρο 483 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), περί επιδίκασης επιχείρησης ως οικονομικού συνόλου κατά τη διανομή, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1, μετά τις λέξεις «οικονομικό σύνολο,»</p>	<p>Το άρθρο 483 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) έχει ως εξής:</p> <p align="center">«Άρθρο 483</p> <p>1. Αν στην κοινωνία υπάρχει εμπορική, βιομηχανική, βιοτεχνική, μεταλλευτική, γεωργική, κτηνοτροφική ή άλλη επιχείρηση που αποτελεί οικονομικό σύνολο, το δικαστήριο μπορεί με αίτηση κάποιου από τους κοινωνούς να επιδικάσει ολόκληρη την επιχείρηση που πρέπει να διανεμηθεί σε εκείνον που το ζητεί έναντι καταβολής χρηματικού ποσού ίσου προς</p>

προστίθενται οι λέξεις «ακόμη και αν αυτή βρίσκεται στο στάδιο πριν από την έναρξη λειτουργίας ή προσωρινής αναστολής λειτουργίας ή εκκαθάρισης,» β) προστίθενται παρ. 1Α και 1Β, και το άρθρο 483 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 483

1. Αν στην κοινωνία υπάρχει εμπορική, βιομηχανική, βιοτεχνική, μεταλλευτική, γεωργική, κτηνοτροφική ή άλλη επιχείρηση που αποτελεί οικονομικό σύνολο, ακόμη και αν αυτή βρίσκεται στο στάδιο πριν από την έναρξη λειτουργίας ή προσωρινής αναστολής λειτουργίας ή εκκαθάρισης, το δικαστήριο μπορεί με αίτηση κάποιου από τους κοινωνούς να επιδικάσει ολόκληρη την επιχείρηση που πρέπει να διανεμηθεί σε εκείνον που το ζητεί έναντι καταβολής χρηματικού ποσού ίσου προς την αγοραία αξία της επιχείρησης. Για να καθορισθεί η αξία εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 482. Αν περισσότεροι κοινωνοί ζητήσουν να επιδικασθεί σε αυτούς η επιχείρηση, το δικαστήριο την επιδικάζει σε εκείνον που κατά την κρίση του είναι πιο ικανός να τη συνεχίσει κατά τρόπο επωφελή.

1Α. Αν ζητείται η διανομή όλων των αντικειμένων κληρονομίας, στην οποία περιλαμβάνεται και επιχείρηση, το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει ολόκληρη την επιχείρηση σε εκείνον που το ζητεί έναντι αυτούσιας απόδοσης ποσοστού ή περιουσιακού στοιχείου της κληρονομίας στους λοιπούς κληρονόμους.

1Β. Ο κοινωνός που ζητεί να επιδικασθεί η επιχείρηση σε αυτόν μπορεί να αιτηθεί την αναβολή ικανοποίησης, εν όλω ή εν μέρει, της αξίωσης των λοιπών κοινωνών, αν η άμεση ικανοποίηση θα του προκαλούσε σοβαρά προβλήματα ρευστότητας. Εφόσον γίνει δεκτό το αίτημα του κοινωνού, το δικαστήριο μπορεί, ανάλογα με τις περιστάσεις: α) να προσδιορίσει τον χρόνο της αναβολής, ο οποίος δεν μπορεί να υπερβαίνει την πενταετία από την επίδοση της αγωγής των λοιπών κοινωνών, καθώς και την τοκοφορία της αξίωσης των λοιπών κοινωνών, δυνάμενο να διατάξει και την παροχή ασφάλειας από τον κοινωνό που ζητεί να επιδικασθεί η επιχείρηση σε αυτόν, β) να αναστείλει την πρόοδο της δίκης και να διατάξει την επανάληψη της συζήτησης μετά από την παρέλευση ορισμένου χρονικού διαστήματος, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει την τριετία από την επίδοση της

την αγοραία αξία της επιχείρησης. Για να καθορισθεί η αξία εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ.2 του άρθρου 482. Αν περισσότεροι κοινωνοί ζητήσουν να επιδικασθεί ο αυτοίς η επιχείρηση, το δικαστήριο την επιδικάζει σε εκείνον που κατά την κρίση του είναι πιο ικανός να τη συνεχίσει κατά τρόπο επωφελή.

2. Η αίτηση πρέπει να υποβάλλεται μέχρι την πρώτη συζήτηση στο ακροατήριο.

3. Η αίτηση ενός ή περισσότερων κοινωνών για επιδίκαση ολόκληρης της επιχείρησης ως οικονομικού συνόλου, είτε η επιχείρηση αποτελεί το μοναδικό περιουσιακό στοιχείο της κοινωνίας, είτε ένα από τα στοιχεία που την αποτελούν, μπορεί, αν συντρέχουν σοβαροί λόγοι για τους οποίους δικαιολογείται να μη γίνει η διανομή της, να υποβληθεί στο δικαστήριο της διανομής και πριν από κάθε εκκαθάριση ή άσκηση της αγωγής για διανομή της κοινής περιουσίας και να δικαστεί από το ίδιο δικαστήριο αυτοτελώς. Το άρθρο 220 εφαρμόζεται και εδώ.»

<p>αγωγής των λοιπών κοινωνιών, δυνάμενο και πάλι να προσδιορίσει την τοκοφορία της αξίωσης των λοιπών κοινωνιών, καθώς και να διατάξει την παροχή ασφάλειας από τον κοινωνό που ζητεί να επιδικασθεί η επιχείρηση σε αυτόν ή γ) να διατάξει την καταβολή της χρηματικής αξίας της επιχείρησης σε δόσεις εντός χρονικού διαστήματος που δεν μπορεί να υπερβαίνει την πενταετία από την επίδοση της αγωγής.</p> <p>2. Η αίτηση πρέπει να υποβάλλεται μέχρι τη συζήτηση στο ακροατήριο.</p> <p>3. Η αίτηση ενός ή περισσότερων κοινωνιών για επιδίκαση ολόκληρης της επιχείρησης ως οικονομικού συνόλου, είτε η επιχείρηση αποτελεί το μοναδικό περιουσιακό στοιχείο της κοινωνίας είτε ένα από τα στοιχεία που την αποτελούν, μπορεί, αν συντρέχουν σοβαροί λόγοι για τους οποίους δικαιολογείται να μη γίνει η διανομή της, να υποβληθεί στο δικαστήριο της διανομής και πριν από κάθε εκκαθάριση ή άσκηση της αγωγής για διανομή της κοινής περιουσίας και να δικασθεί από το ίδιο δικαστήριο αυτοτελώς. Το άρθρο 220 εφαρμόζεται και εδώ.».</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 18 Αρμοδιότητα για την κήρυξη ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας – Αντικατάσταση άρθρου 808Α Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας</p> <p>Το άρθρο 808Α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), περί κήρυξης ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 808Α</p> <p>1. Η κήρυξη δημοσιευθείσας ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας γίνεται με πράξη πιστοποιημένου συμβολαιογράφου από κατάλογο που καταρτίζεται ανά έτος από τον οικείο Συμβολαιογραφικό Σύλλογο και αν δεν υπάρχει από οποιονδήποτε πιστοποιημένο συμβολαιογράφο, εφόσον πιθανολογηθεί η γνησιότητα της γραφής και της υπογραφής του διαθέτη μετά από ένορκη εξέταση δύο (2) μαρτύρων. Στην περίπτωση αυτή, ο αιτών παρίσταται μετά πληρεξουσίου δικηγόρου.</p> <p>2. Στις περιπτώσεις του τρίτου και τέταρτου εδαφίου του άρθρου 1763 του Αστικού Κώδικα, για την κήρυξη ως κυρίας δημοσιευθείσας ιδιόγραφης διαθήκης διατάσσεται από τον συμβολαιογράφο γραφολογική πραγματογνωμοσύνη από</p>	<p>Το άρθρο 808Α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) έχει ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">Άρθρο 808Α</p> <p>Διαδικασία κήρυξης ιδιόγραφης διαθήκης</p> <p>Εφόσον ζητηθεί η κήρυξη δημοσιευθείσας ιδιόγραφης διαθήκης ως κύριας, αυτή γίνεται με πράξη του συμβολαιογράφου, ο οποίος προέβη στη δημοσίευση αυτής και υποχρεούται να προβεί στην κήρυξη υπό την προϋπόθεση συνδρομής των όρων του δεύτερου και του τρίτου εδαφίου. Στην περίπτωση αυτή, ο αιτών παρίσταται μετά πληρεξουσίου δικηγόρου και με δύο (2) μάρτυρες, οι οποίοι βεβαιώνουν τη γνησιότητα της γραφής και της υπογραφής του διαθέτη.</p> <p>Όταν με ιδιόγραφη διαθήκη ορίζεται αποκλειστικός κληρονόμος πρόσωπο που δεν είναι σύζυγος του διαθέτη ή πρόσωπο, με το οποίο ο διαθέτης έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης ή δεν έχει με τον διαθέτη συγγενική σχέση τουλάχιστον τέταρτου βαθμού, ο αιτών υποχρεούται να προσκομίζει γραφολογική πραγματογνωμοσύνη, προκειμένου να αποδεικνύεται η γνησιότητα της γραφής και της υπογραφής του διαθέτη. Στην περίπτωση αυτή, το πρακτικό δημοσίευσης κοινοποιείται από τον συμβολαιογράφο που προέβη στην κήρυξη της</p>

<p>πραγματογνώμονα που περιλαμβάνεται στον κατάλογο πραγματογνωμόνων, που τηρείται στο οικείο πρωτοδικείο και, εφόσον τιμώμενος με τη διαθήκη είναι αποκλειστικά εξωτικός, καλείται υποχρεωτικά με επιμέλεια του συμβολαιογράφου τριάντα (30) ημέρες τουλάχιστον πριν από τη συνεδρίαση το Δημόσιο.</p> <p>3. Ο ορισθείς συμβολαιογράφος έχει δικαίωμα να ερευνήσει με κάθε τρόπο, προκειμένου να εξακριβώσει τη γνησιότητα της ιδióγραφης διαθήκης. Επίσης, έχει δικαίωμα να καλέσει για να ακουσθούν πρόσωπα που είναι πιθανό να αξιώνουν κληρονομικά δικαιώματα και ιδίως πρόσωπα τα οποία θα ήταν κληρονόμοι, αν τυχόν ήταν άκυρη η διαθήκη, ή πρόσωπα τα οποία εμπλέκονται σε δίκη που εκκρεμεί για το ίδιο κληρονομικό δικαίωμα. Στην περίπτωση του τρίτου εδαφίου του άρθρου 1763 του Αστικού Κώδικα, ο συμβολαιογράφος έχει υποχρέωση να καλέσει τους κατιόντες και τον σύζυγο που παραλείφθηκαν από τη διαθήκη, εφόσον αυτό δεν είναι αδύνατον ή ιδιαίτερα δύσκολο. Σε κάθε περίπτωση, η πράξη του συμβολαιογράφου για την κήρυξη της ιδióγραφης διαθήκης ως κυρίας πρέπει να περιέχει συνοπτική αιτιολογία και να αναφέρει τους μάρτυρες που εξετάστηκαν και τη γραφολογική πραγματογνωμοσύνη που τυχόν διατάχθηκε, καθώς και την άποψη των προσώπων που κλήθηκαν από τον συμβολαιογράφο ή τον λόγο της παράλειψης της κλήτευσής τους.</p> <p>4. Με την επιφύλαξη της παρ. 2 όταν η ιδióγραφη διαθήκη δημοσιεύθηκε από προξενική αρχή κατά το άρθρο 1761 του Αστικού Κώδικα, αρμόδιος να την κηρύξει κυρία είναι συμβολαιογράφος που ορίζεται μέσω του Μητρώου Διαθηκών από σχετικό κατάλογο συμβολαιογράφων του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Εφετείων Αθηνών, Πειραιώς, Αιγαίου και Δωδεκανήσου.».</p>	<p>διαθήκης ως κύριας στο ελληνικό Δημόσιο το αργότερο δέκα (10) ημέρες από την επομένη της κήρυξης της διαθήκης ως κύριας.</p> <p>Όταν η διαθήκη δημοσιεύθηκε από προξενική αρχή, αρμόδιος να την κηρύξει κύρια είναι συμβολαιογράφος που ορίζεται μέσω του Μητρώου Διαθηκών, από σχετικό κατάλογο συμβολαιογράφων, μελών του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Εφετείων Αθηνών, Πειραιώς, Αιγαίου και Δωδεκανήσου.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 20 Διαδικασία δήλωσης αποποίησης ή αποδοχής κληρονομιάς – Τροποποίηση άρθρου 812 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας</p> <p>Στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 812 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), περί διαδικασίας δήλωσης αποποίησης ή αποδοχής κληρονομιάς, διαγράφονται οι λέξεις «και αποδοχής του διορισμού κηδεμόνα σχολάζουσας</p>	<p>Το άρθρο 812 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) έχει ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 812</p> <p style="text-align: center;">Διαδικασία δήλωσης αποποίησης ή αποδοχής κληρονομιάς</p> <p>Η δήλωση αποποίησης κληρονομιάς ή αποδοχής κληρονομιάς με το ευεργέτημα της απογραφής, αποδοχής ή αποποίησης του λειτουργήματος του εκτελεστή ή παραίτησης από αυτό και αποδοχής</p>

<p>κληρονομιάς ή παραίτησης από αυτόν» και το άρθρο 812 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 812</p> <p style="text-align: center;">Διαδικασία δήλωσης αποποίησης ή αποδοχής κληρονομιάς.</p> <p>Η δήλωση αποποίησης κληρονομιάς ή αποδοχής κληρονομιάς με το ευεργέτημα της απογραφής, αποδοχής ή αποποίησης του λειτουργήματος του εκτελεστή ή παραίτησης από αυτό γίνεται στη γραμματεία του δικαστηρίου της κληρονομιάς. Με τη διαδικασία του πρώτου εδαφίου δύναται να υποβληθεί και δήλωση αποδοχής κληρονομιάς από τον κληρονόμο. Στην περίπτωση αυτή, ο δηλών έχει υποχρέωση να παρίσταται μετά ή διά πληρεξουσίου δικηγόρου.»</p>	<p>του διορισμού κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομιάς ή παραίτησης από αυτόν γίνεται στη γραμματεία του δικαστηρίου της κληρονομιάς. Με τη διαδικασία του πρώτου εδαφίου δύναται να υποβληθεί και δήλωση αποδοχής κληρονομιάς από τον κληρονόμο. Στην περίπτωση αυτή, ο δηλών έχει υποχρέωση να παρίσταται μετά ή διά πληρεξουσίου δικηγόρου.»</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 22</p> <p style="text-align: center;">Βεβαίωση ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος εκτός από το Δημόσιο - Τροποποίηση άρθρου 813 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας</p> <p>Στο άρθρο 813 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), περί της ειδικής διάταξης εκουσίας δικαιοδοσίας για τον διορισμό κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομιάς, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) διαγράφεται το δεύτερο εδάφιο, β) προστίθεται παρ. 2 και το άρθρο 813 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 813</p> <p>1. Όταν κατά τον νόμο το δικαστήριο μπορεί να διορίσει ειδικό κηδεμόνα για τη διεξαγωγή δίκης, ο διορισμός, η αντικατάσταση και η παύση του γίνεται από το δικαστήριο της κληρονομιάς.</p> <p>2. Όταν ζητείται κατά τον νόμο να βεβαιωθεί ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος εκτός από το Δημόσιο, αρμόδιος είναι ο δικαστής του μονομελούς πρωτοδικείου της έδρας του δικαστηρίου της κληρονομιάς και, αν δεν υπάρχει κατοικία ή διαμονή του κληρονομούμενου στην Ελλάδα, αρμόδιος είναι ο δικαστής του μονομελούς πρωτοδικείου της πρωτεύουσας του κράτους.»</p>	<p>Το άρθρο 813 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) έχει ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 813</p> <p>Όταν κατά το νόμο το δικαστήριο μπορεί να διορίσει ειδικό κηδεμόνα για τη διεξαγωγή δίκης, ο διορισμός, η αντικατάσταση και η παύση του γίνεται από το δικαστήριο της κληρονομιάς. Από το ίδιο δικαστήριο γίνεται και η βεβαίωση ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος εκτός από το Δημόσιο.»</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 23</p>	<p>Το άρθρο 814 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) έχει ως εξής:</p>

<p>Αρμοδιότητα και διαδικασία δικαστικής εκκαθάρισης κληρονομίας – Τροποποίηση άρθρου 814 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας</p> <p>Στο άρθρο 814 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), περί δικαστικής εκκαθάρισης κληρονομίας, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) η παρ. 1 αντικαθίσταται, β) προστίθεται παρ. 1Α, γ) στην παρ. 2 οι λέξεις «κατάσταση πτώχευσης» αντικαθίστανται από τη λέξη «πτώχευση» και το άρθρο 814 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 814</p> <p>1. Το δικαστήριο της κληρονομίας είναι αρμόδιο να διατάσσει τη δικαστική εκκαθάριση της κληρονομίας, να διορίζει και να αντικαθιστά τον εκκαθαριστή, να παρατείνει την προθεσμία για τη σύνταξη της έκθεσης απογραφής, καθώς και να καθορίζει την αμοιβή του εκκαθαριστή.</p> <p>1Α. Αν την αίτηση για δικαστική εκκαθάριση υποβάλλει δανειστής της κληρονομίας ή δανειστής του κληρονόμου, το δικαστήριο καλεί τους κληρονόμους, εφόσον αυτοί είναι γνωστοί, ή τον κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας. Το ίδιο ισχύει και όταν την αίτηση υποβάλλει ένας μόνο κληρονόμος.</p> <p>2. Αν εκείνος που πέθανε έχει κηρυχθεί σε πτώχευση, δεν είναι δυνατό να διαταχθεί δικαστική εκκαθάριση της κληρονομίας του και η εκκαθάριση παύει, αν κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης κατά τη διάρκειά της.»</p>	<p>«Άρθρο 814</p> <p>1. Όταν κατά το νόμο έχει κανείς το δικαίωμα να ζητήσει την εκκαθάριση κληρονομίας και το διορισμό εκκαθαριστή της, η εκκαθάριση της κληρονομίας διατάσσεται και ο διορισμός, η αντικατάσταση και η παύση του εκκαθαριστή γίνεται από το δικαστήριο της κληρονομίας. Από το ίδιο δικαστήριο παρατείνεται η προθεσμία για τη σύνταξη της απογραφής της κληρονομίας από τον εκκαθαριστή και γίνεται ο κανονισμός της σύμμετρης πληρωμής των δανειστών.</p> <p>2. Αν εκείνος που πέθανε έχει κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης, δεν είναι δυνατό να διαταχθεί δικαστική εκκαθάριση της κληρονομίας του και η εκκαθάριση παύει, αν κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης κατά τη διάρκειά της.»</p>
<p>Άρθρο 24</p> <p>Αναμόρφωση της διαδικασίας ανακοπής κατά την εκκαθάριση κληρονομίας – Αντικατάσταση άρθρου 817 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας</p> <p>Το άρθρο 817 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), περί αντιρρήσεων κατά της έκθεσης απογραφής και του πίνακα κατάταξης στην εκκαθάριση κληρονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 817</p> <p>1. Αντιρρήσεις κατά της έκθεσης απογραφής και κατά του πίνακα κατάταξης των δανειστών της κληρονομίας που συντάσσει ο εκκαθαριστής ασκούνται μόνο με ανακοπή που εισάγεται στο δικαστήριο της</p>	<p>Το άρθρο 817 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) έχει ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 817</p> <p>Όταν κατά το νόμο ο κληρονόμος που έχει το ευεργέτημα της απογραφής έχει το δικαίωμα να παραχωρήσει την κληρονομική περιουσία προς τους δανειστές της κληρονομίας και τους κληροδόχους, το δικαστήριο της κληρονομίας διατάζει τη δικαστική εκκαθάριση της κληρονομικής περιουσίας που περιέχεται στον κληρονόμο, ο οποίος έχει το ευεργέτημα της απογραφής και διορίζει εκκαθαριστή της κληρονομίας.</p> <p>2. Η δικαστική εκκαθάριση που αναφέρεται στην παρ.1 διατάσσεται με αίτηση του κληρονόμου που έχει το ευεργέτημα της απογραφής και εφαρμόζονται οι διατάξεις για τη δικαστική</p>

<p>κληρονομίας και δικάζεται κατά την παρούσα διαδικασία.</p> <p>2. Αντίγραφο της ανακοπής με την πράξη ορισμού δικασίμου επιδίδεται και στον εκκαθαριστή μέσα σε προθεσμία που ορίζεται από τον δικαστή.</p> <p>3. Η ανακοπή κατά της έκθεσης απογραφής δεν αναστέλλει τη διαδικασία της εκκαθάρισης. Αν είχε ρευστοποιηθεί αντικείμενο της κληρονομίας από τον εκκαθαριστή και το δικαστήριο δεχθεί την ανακοπή, διατάσσει, αν το ζητήσει ο κληρονόμος ή οι δανειστές του που είχαν ζητήσει την εκκαθάριση, την επαναφορά των πραγμάτων στην κατάσταση που βρισκόταν πριν από τη σύνταξη της έκθεσης απογραφής.</p> <p>4. Κατά της απόφασης που δέχεται ή απορρίπτει την ανακοπή κατά της έκθεσης απογραφής ή κατά του πίνακα κατάταξης επιτρέπεται να ασκηθεί μόνο το ένδικο μέσο της έφεσης.».</p>	<p>εκκαθάριση της κληρονομίας και του άρθρου 814.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 25</p> <p style="text-align: center;">Αναδιάρθρωση γενικών προνομίων και καθιέρωση προνομίου υπέρ της νόμιμης μοίρας – Τροποποίηση άρθρου 975 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας</p> <p>Στο άρθρο 975 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), περί γενικών προνομίων και κατάταξης δανειστών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) προστίθεται τίτλος, β) προστίθεται περ. 3Α, γ) η περ. 6 καταργείται και το άρθρο 975 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 975</p> <p>Γενικά προνόμια</p> <p>Η κατάταξη των δανειστών στον πίνακα γίνεται με την εξής σειρά. Αφού αφαιρεθούν τα έξοδα της εκτέλεσης, που ορίζονται αιτιολογημένα από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού, κατατάσσονται:</p> <p>1) Οι απαιτήσεις για την κηδεία ή τη νοσηλεία εκείνου κατά του οποίου είχε στραφεί η εκτέλεση, του συζύγου και των τέκνων του, αν προέκυψαν κατά τους τελευταίους δώδεκα (12) μήνες πριν από την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή κήρυξης της πτώχευσης. Στην ίδια τάξη υπάγονται και οι απαιτήσεις αποζημίωσης δανειστών, λόγω αναπηρίας ποσοστού ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, με εξαίρεση την ικανοποίηση για ηθική βλάβη, εφόσον προέκυψαν έως την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή την κήρυξη της πτώχευσης.</p> <p>2) Οι απαιτήσεις για την παροχή τροφίμων αναγκαίων για τη συντήρηση εκείνου κατά του οποίου είχε στραφεί η εκτέλεση, του συζύγου και των τέκνων του, αν προέκυψαν κατά τους τελευταίους έξι (6) μήνες πριν από την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή κήρυξης της πτώχευσης.</p> <p>3) Οι απαιτήσεις, που έχουν ως βάση τους την παροχή εξαρτημένης εργασίας, καθώς και οι απαιτήσεις από αμοιβές, έξοδα και αποζημιώσεις των δικηγόρων, που αμείβονται με</p>	<p>Το άρθρο 975 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) έχει ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 975</p> <p>Η κατάταξη των δανειστών στον πίνακα γίνεται με την εξής σειρά. Αφού αφαιρεθούν τα έξοδα της εκτέλεσης, που ορίζονται αιτιολογημένα από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού, κατατάσσονται:</p> <p>1) Οι απαιτήσεις για την κηδεία ή τη νοσηλεία εκείνου κατά του οποίου είχε στραφεί η εκτέλεση, του συζύγου και των τέκνων του, αν προέκυψαν κατά τους τελευταίους δώδεκα (12) μήνες πριν από την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή κήρυξης της πτώχευσης. Στην ίδια τάξη υπάγονται και οι απαιτήσεις αποζημίωσης δανειστών, λόγω αναπηρίας ποσοστού ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, με εξαίρεση την ικανοποίηση για ηθική βλάβη, εφόσον προέκυψαν έως την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή την κήρυξη της πτώχευσης.</p> <p>2) Οι απαιτήσεις για την παροχή τροφίμων αναγκαίων για τη συντήρηση εκείνου κατά του οποίου είχε στραφεί η εκτέλεση, του συζύγου και των τέκνων του, αν προέκυψαν κατά τους τελευταίους έξι (6) μήνες πριν από την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή κήρυξης της πτώχευσης.</p> <p>3) Οι απαιτήσεις, που έχουν ως βάση τους την παροχή εξαρτημένης εργασίας, καθώς και οι απαιτήσεις από αμοιβές, έξοδα και αποζημιώσεις των δικηγόρων, που αμείβονται με</p>

<p>ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή την κήρυξη της πτώχευσης.</p> <p>2) Οι απαιτήσεις για την παροχή τροφίμων αναγκαίων για τη συντήρηση εκείνου κατά του οποίου είχε στραφεί η εκτέλεση, του συζύγου και των τέκνων του, αν προέκυψαν κατά τους τελευταίους έξι (6) μήνες πριν από την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή κήρυξης της πτώχευσης.</p> <p>3) Οι απαιτήσεις, που έχουν ως βάση τους την παροχή εξαρτημένης εργασίας, καθώς και οι απαιτήσεις από αμοιβές, έξοδα και αποζημιώσεις των δικηγόρων, που αμείβονται με πάγια περιοδική αμοιβή, εφόσον προέκυψαν μέσα στην τελευταία διετία πριν από την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή κήρυξης της πτώχευσης. Οι αποζημιώσεις λόγω καταγγελίας της σχέσης εργασίας, καθώς και οι απαιτήσεις των δικηγόρων για αποζημίωση λόγω λύσης της σύμβασης έμμισθης εντολής κατατάσσονται στην τάξη αυτή ανεξάρτητα από τον χρόνο που προέκυψαν. Στην ίδια τάξη κατατάσσονται απαιτήσεις δικηγόρων από δικηγορικές υπηρεσίες που παρασχέθηκαν κατά υπόθεση στον οφειλέτη, εφόσον προέκυψαν ένα έτος πριν από την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού. Οι απαιτήσεις του Δημοσίου από φόρο προστιθέμενης αξίας και παρακρατούμενους και επιρριπτόμενους φόρους με τις προσαυξήσεις κάθε φύσης και τους τόκους που επιβαρύνουν τις απαιτήσεις αυτές. Στην ίδια τάξη υπάγονται και οι απαιτήσεις των φορέων κοινωνικής ασφάλισης αρμοδιότητας της γενικής γραμματείας κοινωνικών ασφαλίσεων, οι απαιτήσεις αποζημίωσης σε περίπτωση θανάτου του υπόχρεου προς διατροφή, καθώς και οι απαιτήσεις αποζημίωσης λόγω αναπηρίας ποσοστού εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, εφόσον προέκυψαν έως την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή την κήρυξη της πτώχευσης.</p> <p>3Α) Οι απαιτήσεις του μεριδούχου από την αξίωσή του στη νόμιμη μοίρα ανεξάρτητα από τον χρόνο που προέκυψαν.</p> <p>4) Οι απαιτήσεις αγροτών ή αγροτικών συνεταιρισμών από πώληση αγροτικών προϊόντων, αν προέκυψαν κατά τον τελευταίο χρόνο πριν από την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή κήρυξης της πτώχευσης.</p> <p>5) Οι απαιτήσεις του Δημοσίου και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης από κάθε αιτία, με τις προσαυξήσεις κάθε φύσης</p>	<p>πάγια περιοδική αμοιβή, εφόσον προέκυψαν μέσα στην τελευταία διετία πριν από την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή κήρυξης της πτώχευσης. Οι αποζημιώσεις λόγω καταγγελίας της σχέσης εργασίας, καθώς και οι απαιτήσεις των δικηγόρων για αποζημίωση λόγω λύσης της σύμβασης έμμισθης εντολής κατατάσσονται στην τάξη αυτή ανεξάρτητα από τον χρόνο που προέκυψαν. Στην ίδια τάξη κατατάσσονται απαιτήσεις δικηγόρων από δικηγορικές υπηρεσίες που παρασχέθηκαν κατά υπόθεση στον οφειλέτη, εφόσον προέκυψαν ένα έτος πριν από την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού. Οι απαιτήσεις του Δημοσίου από φόρο προστιθέμενης αξίας και παρακρατούμενους και επιρριπτόμενους φόρους με τις προσαυξήσεις κάθε φύσης και τους τόκους που επιβαρύνουν τις απαιτήσεις αυτές. Στην ίδια τάξη υπάγονται και οι απαιτήσεις των φορέων κοινωνικής ασφάλισης αρμοδιότητας της γενικής γραμματείας κοινωνικών ασφαλίσεων, οι απαιτήσεις αποζημίωσης σε περίπτωση θανάτου του υπόχρεου προς διατροφή, καθώς και οι απαιτήσεις αποζημίωσης λόγω αναπηρίας ποσοστού εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, εφόσον προέκυψαν έως την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή την κήρυξη της πτώχευσης.</p> <p>4) Οι απαιτήσεις αγροτών ή αγροτικών συνεταιρισμών από πώληση αγροτικών προϊόντων, αν προέκυψαν κατά τον τελευταίο χρόνο πριν από την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή κήρυξης της πτώχευσης.</p> <p>5) Οι απαιτήσεις του Δημοσίου και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης από κάθε αιτία, με τις προσαυξήσεις κάθε φύσης και τους τόκους που επιβαρύνουν τις απαιτήσεις αυτές.</p> <p>6) Οι απαιτήσεις του Συνεγγυητικού κατά του οφειλέτη, εφόσον ο τελευταίος έχει ή είχε στο παρελθόν την ιδιότητα της επιχείρησης παροχής επενδυτικών υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 2396/1996 και οι απαιτήσεις του Συνεγγυητικού έχουν προκύψει εντός δύο (2) ετών πριν από την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή κήρυξης της πτώχευσης.»</p>
--	--

<p>και τους τόκους που επιβαρύνουν τις απαιτήσεις αυτές. 6) [Καταργείται].».</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 26 Ευθύνη του Δημοσίου για υποχρεώσεις κληρονομιάς – Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 3 Κώδικα κοινωφελών περιουσιών και σχολαζουσών κληρονομιών</p> <p>Η παρ. 3 του άρθρου 3 του Κώδικα κοινωφελών περιουσιών και σχολαζουσών κληρονομιών (ν. 4182/2013, Α' 185), περί ευθύνης του Δημοσίου για τις υποχρεώσεις της κληρονομιάς, αντικαθίσταται ως εξής: «3. Το δημόσιο ευθύνεται για τις υποχρεώσεις της κληρονομιάς μόνο με την κληρονομία και μέχρι το ύψος του ενεργητικού της. Καμία σύγχυση δεν επέρχεται ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του Δημοσίου έναντι της κληρονομιάς.».</p>	<p>Η παρ. 3 του άρθρου 3 του Κώδικα κοινωφελών περιουσιών και σχολαζουσών κληρονομιών (ν. 4182/2013, Α' 185) έχει ως εξής:</p> <p>«3. Το Δημόσιο θεωρείται ότι αποδέχεται πάντα την κληρονομία με το ευεργέτημα της απογραφής, μη περιοριζόμενο σε προθεσμία για σύνταξη απογραφής και μη στερούμενο σε καμιά περίπτωση των πλεονεκτημάτων του εξ απογραφής κληρονόμου.»</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 27 Διατήρηση Αριθμού Φορολογικού Μητρώου - Τροποποίηση άρθρων 10 και 83 Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας</p> <p>1. Στην παρ. 10 του άρθρου 10 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α' 58), περί εγγραφής στο φορολογικό μητρώο και απόδοσης Αριθμού Φορολογικού Μητρώου, προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:</p> <p>«10. Ο Α.Φ.Μ. φορολογούμενου φυσικού προσώπου που απεβίωσε, νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας που λύθηκε ή ολοκλήρωσε τις εργασίες της εκκαθάρισης ή διαγράφηκε από το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, κατά περίπτωση, χρησιμοποιείται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των προσώπων αυτών στη Φορολογική Διοίκηση, κατά την κείμενη νομοθεσία, καθώς και για την επιβολή και βεβαίωση οποιουδήποτε φόρου, τέλους, εισφοράς ή κυρώσεων και για την είσπραξη αυτών.»</p> <p>Η παρ. 7 του άρθρου 83 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α' 58) έχει ως εξής:</p> <p>«7. Με απόφαση του Διοικητή: α) καθορίζονται τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στη δήλωση εγγραφής στο φορολογικό μητρώο, ιδίως τα προσωπικά στοιχεία του φορολογούμενου, η φορολογική κατοικία σε περίπτωση φυσικού προσώπου, καθώς και η επωνυμία, η φορολογική κατοικία, η έδρα και η νόμιμη εκπροσώπηση, σε περίπτωση νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας, καθώς και σε κάθε δήλωση μεταβολής των στοιχείων αυτών,</p>	<p>Η παρ. 10 του άρθρου 10 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α' 85) έχει ως εξής:</p> <p>«10. Ο Α.Φ.Μ. φορολογούμενου φυσικού προσώπου που απεβίωσε, νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας που λύθηκε ή ολοκλήρωσε τις εργασίες της εκκαθάρισης ή διαγράφηκε από το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, κατά περίπτωση, χρησιμοποιείται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των προσώπων αυτών στη Φορολογική Διοίκηση, κατά την κείμενη νομοθεσία, καθώς και για την επιβολή και βεβαίωση οποιουδήποτε φόρου, τέλους, εισφοράς ή κυρώσεων και για την είσπραξη αυτών.»</p> <p>Η παρ. 7 του άρθρου 83 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α' 58) έχει ως εξής:</p> <p>«7. Με απόφαση του Διοικητή: α) καθορίζονται τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στη δήλωση εγγραφής στο φορολογικό μητρώο, ιδίως τα προσωπικά στοιχεία του φορολογούμενου, η φορολογική κατοικία σε περίπτωση φυσικού προσώπου, καθώς και η επωνυμία, η φορολογική κατοικία, η έδρα και η νόμιμη εκπροσώπηση, σε περίπτωση νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας, καθώς και σε κάθε δήλωση μεταβολής των στοιχείων αυτών,</p>

<p>εκτελεστή διαθήκης, διατηρείται ο Α.Φ.Μ. του κληρονομούμενου ως Α.Φ.Μ. της κληρονομιάς.»</p> <p>2. Στην παρ. 7 του άρθρου 83 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, περί εξουσιοδοτικών διατάξεων, προστίθεται περ. δγα) ως εξής: «δγα) καθορίζονται οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη διατήρηση του Α.Φ.Μ του δευτέρου εδαφίου της παρ. 10 του άρθρου 10.»</p>	<p>β) ορίζονται η διαδικασία και τα δικαιολογητικά μεταβολής των στοιχείων της περ. α), καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου 10, περί εγγραφής στο φορολογικό μητρώο και απόδοσης Αριθμού Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.),</p> <p>γ) δύναται να προβλέπονται και άλλες κατηγορίες προσώπων, ακόμη και αν δεν τυγχάνουν φορολογούμενοι, για τις οποίες απαιτείται εγγραφή στο φορολογικό μητρώο και απόδοση Α.Φ.Μ., εξαιρέσεις από την υποχρεωτική χρήση Α.Φ.Μ., ιδίως για συναλλαγές με πιστωτικά ιδρύματα, ιδρύματα πληρωμών, φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και επιπλέον στοιχεία, τα οποία δηλώνονται με τη δήλωση εγγραφής στο φορολογικό μητρώο, και</p> <p>δ) ορίζονται: δα) το περιεχόμενο και ο τρόπος χορήγησης του Α.Φ.Μ., δβ) οι περιπτώσεις αναφοράς του Α.Φ.Μ. στις δηλώσεις ή στα άλλα έγγραφα που προβλέπονται κατά την εφαρμογή του Κώδικα, δγ) περιπτώσεις αναστολής ή απενεργοποίησης Α.Φ.Μ. σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 10, καθώς και η διαδικασία με την οποία ο φορολογούμενος μπορεί να αποδείξει ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπό του οι προϋποθέσεις της παρ. 6 του άρθρου 10 που οδηγούν σε αναστολή ή απενεργοποίηση του Α.Φ.Μ., δδ) η διαδικασία και οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εκκαθάριση του φορολογικού μητρώου, και δε) κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου 10.»</p>
<p>Άρθρο 28 Σχολάζουσα κληρονομία – Τροποποίηση άρθρου 92 ν. 5259/2025</p> <p>Στο άρθρο 92 του ν. 5259/2025 (Α' 228), περί σχολάζουσας κληρονομιάς, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 προστίθενται οι λέξεις «για θανάτους οι οποίοι επήλθαν έως και τη 15η Σεπτεμβρίου 2026,», β) στην παρ. 3 προστίθενται οι λέξεις «της παρ. 2» και οι παρ. 2 και 3 διαμορφώνονται ως εξής:</p> <p>«2. Κατά παρέκκλιση της διαδικασίας των άρθρων 95 έως 97, για θανάτους οι οποίοι επήλθαν έως και την 15η Σεπτεμβρίου 2026, εφόσον, μετά τον θάνατο του κληρονομούμενου, διαπιστωθεί από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση της τελευταίας κατοικίας του ή από τη Διεύθυνση Κοινοφελών Περιουσιών της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για τους κληρονομούμενους που η τελευταία κατοικία τους ήταν στο εξωτερικό, κατόπιν ελέγχου στα αρμόδια Ληξιαρχεία, στο Μητρώο Πολιτών, στο Μητρώο Διαθηκών και στα Πρωτοδικεία της χώρας και στους φορείς που διαθέτουν στοιχεία για το ενεργητικό και το παθητικό της κληρονομιάς, ότι: α) δεν υφίσταται δημοσιευμένη διαθήκη του κληρονομούμενου ή η διαδοχή από διαθήκη έχει ματαιωθεί ολικώς, και β) οι εξ αδιαθέτου</p>	<p>Οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 92 του ν. 5259/2025 (Α' 228) έχουν ως εξής:</p> <p>«2. Κατά παρέκκλιση της διαδικασίας των άρθρων 95 έως 97, εφόσον, μετά τον θάνατο του κληρονομούμενου, διαπιστωθεί από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση της τελευταίας κατοικίας του ή από τη Διεύθυνση Κοινοφελών Περιουσιών της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για τους κληρονομούμενους που η τελευταία κατοικία τους ήταν στο εξωτερικό, κατόπιν ελέγχου στα αρμόδια Ληξιαρχεία, στο Μητρώο Πολιτών, στο Μητρώο Διαθηκών και στα Πρωτοδικεία της χώρας και στους φορείς που διαθέτουν στοιχεία για το ενεργητικό και το παθητικό της κληρονομιάς, ότι: α) δεν υφίσταται δημοσιευμένη διαθήκη του κληρονομούμενου ή η διαδοχή από διαθήκη έχει ματαιωθεί ολικώς, και β) οι εξ αδιαθέτου</p>

κατοικίας του ή από τη Διεύθυνση Κοινοφελών Περιουσιών της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για τους κληρονομούμενους που η τελευταία κατοικία τους ήταν στο εξωτερικό, κατόπιν ελέγχου στα αρμόδια Ληξιαρχεία, στο Μητρώο Πολιτών, στο Μητρώο Διαθηκών και στα Πρωτοδικεία της χώρας και στους φορείς που διαθέτουν στοιχεία για το ενεργητικό και το παθητικό της κληρονομιάς, ότι: α) δεν υφίσταται δημοσιευμένη διαθήκη του κληρονομούμενου ή η διαδοχή από διαθήκη έχει ματαιωθεί ολικώς, και β) οι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του, μέχρι και την πέμπτη τάξη, έχουν αποποιηθεί την κληρονομία, ή δεν υπάρχουν τέτοιοι κληρονόμοι, η ως άνω αρμόδια αρχή συντάσσει αιτιολογημένη εισήγηση, σχετικά με το κληρονομικό δικαίωμα του Δημοσίου, και την υποβάλλει στην Επιτροπή του άρθρου 93. Κατόπιν γνωμοδότησης της Επιτροπής επί της εισήγησης, εκδίδεται από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, πράξη διαπίστωσης του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου. Η πράξη του προηγούμενου εδαφίου αναρτάται στην ψηφιακή πλατφόρμα «e-diadochi» για χρονικό διάστημα ενός (1) μηνός. Κατά της πράξης διαπίστωσης χωρεί αίτηση θεραπείας ενώπιον του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, η οποία ασκείται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την εκπνοή του ανωτέρω χρονικού διαστήματος της ανάρτησης. Μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας για υποβολή αίτησης θεραπείας, τεκμαίρεται ότι μοναδικός εξ αδιαθέτου κληρονόμος έκτης τάξης είναι το Ελληνικό Δημόσιο.

3. Για την αντιμετώπιση επείγουσών αναγκών, και μέχρι την καταχώριση στο οικείο κτηματολογικό γραφείο της πράξης της παρ. 2, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής του πρώτου εδαφίου της παρ. 2, δύναται να ανατίθεται στον Φορέα η διενέργεια των αναγκαίων διαχειριστικών πράξεων επί σχολαζουσών κληρονομιών της παρ. 2.»

κληρονόμοι του, μέχρι και την πέμπτη τάξη, έχουν αποποιηθεί την κληρονομία, ή δεν υπάρχουν τέτοιοι κληρονόμοι, η ως άνω αρμόδια αρχή συντάσσει αιτιολογημένη εισήγηση, σχετικά με το κληρονομικό δικαίωμα του Δημοσίου, και την υποβάλλει στην Επιτροπή του άρθρου 93. Κατόπιν γνωμοδότησης της Επιτροπής επί της εισήγησης, εκδίδεται από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, πράξη διαπίστωσης του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου. Η πράξη του προηγούμενου εδαφίου αναρτάται στην ψηφιακή πλατφόρμα «e-diadochi» για χρονικό διάστημα ενός (1) μηνός. Κατά της πράξης διαπίστωσης χωρεί αίτηση θεραπείας ενώπιον του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, η οποία ασκείται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την εκπνοή του ανωτέρω χρονικού διαστήματος της ανάρτησης. Μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας για υποβολή αίτησης θεραπείας, τεκμαίρεται ότι μοναδικός εξ αδιαθέτου κληρονόμος έκτης τάξης είναι το Ελληνικό Δημόσιο.

3. Για την αντιμετώπιση επείγουσών αναγκών, και μέχρι την καταχώριση στο οικείο κτηματολογικό γραφείο της πράξης της παρ. 2, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής του πρώτου εδαφίου της παρ. 2, δύναται να ανατίθεται στον Φορέα η διενέργεια των αναγκαίων διαχειριστικών πράξεων επί σχολαζουσών κληρονομιών.»

<p style="text-align: center;">Άρθρο 29 Επιτροπή Σχολαζουσών Κληρονομιών – Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 93 ν. 5259/2025</p> <p>Στην παρ. 4 του άρθρου 93 του ν. 5259/2025 (Α' 228), περί της Επιτροπής Σχολαζουσών Κληρονομιών, διαγράφονται οι λέξεις «, καθώς και της παρ. 1 του άρθρου 97», και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«4. Η Επιτροπή Σχολαζουσών Κληρονομιών γνωμοδοτεί, μετά από εισήγηση της αρμόδιας αρχής του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 92, ή του Φορέα, για το κληρονομικό ή μη δικαίωμα του Δημοσίου, πριν από την έκδοση της πράξης διαπίστωσης του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου της παρ. 2 του άρθρου 92.».</p>	<p>Η παρ. 4 του άρθρου 93 του ν. 5259/2025 (Α' 228) έχει ως εξής:</p> <p>«4. Η Επιτροπή Σχολαζουσών Κληρονομιών γνωμοδοτεί, μετά από εισήγηση της αρμόδιας αρχής του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 92, ή του Φορέα, για το κληρονομικό ή μη δικαίωμα του Δημοσίου, πριν από την έκδοση της πράξης διαπίστωσης του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου της παρ. 2 του άρθρου 92, καθώς και της παρ. 1 του άρθρου 97.»</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 30 Αναγνώριση κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου από σχολάζουσα κληρονομία – Τροποποίηση άρθρου 97 ν. 5259/2025</p> <p>Στο άρθρο 97 του ν. 5259/2025 (Α' 228), περί αναγνώρισης κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου από σχολάζουσα κληρονομία, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις:</p> <p>α) στην παρ. 1, αα) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «αιτιολογημένη εισήγηση στην Επιτροπή του άρθρου 93, περί του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου, η οποία γνωμοδοτεί επ' αυτής» αντικαθίστανται από τις λέξεις «αίτηση σύμφωνα με το άρθρο 1865 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164) και την παρ. 2 του άρθρου 813 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) για τη βεβαίωση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου», αβ) το δεύτερο εδάφιο διαγράφεται,</p> <p>β) η παρ. 2 καταργείται,</p> <p>γ) στην παρ. 3, γα) προστίθενται οι λέξεις «διαταγή του δικαστή κατά την παρ. 2 του άρθρου 813 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας καθώς και η», γβ) διαγράφονται οι λέξεις «της παρ. 1, καθώς και η αντίστοιχη πράξη», γγ) διαγράφονται οι λέξεις «(π.δ. 456/1984, Α' 164)»</p> <p>δ) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 4 οι λέξεις «με το ευεργέτημα της απογραφής» αντικαθίστανται από τις λέξεις «κατά την παρ. 1 του άρθρου 118 του Εισαγωγικού</p>	<p>Το άρθρο 97 του ν. 5259/2025 (Α' 228) έχει ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 97</p> <p>Αναγνώριση κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου από σχολάζουσα κληρονομία</p> <p>1. Εάν, μετά την πάροδο ενός (1) έτους από την ανάρτηση της πρόσκλησης της παρ. 2 του άρθρου 95, δεν έχει δηλωθεί νόμιμος κληρονόμος της σχολάζουσας κληρονομίας, δεν υπάρχει εκκρεμοδικία και δεν προκύπτει από τα διαθέσιμα στοιχεία ότι υπάρχει άλλος κληρονόμος εκτός από το Δημόσιο, ο Φορέας υποβάλλει αιτιολογημένη εισήγηση στην Επιτροπή του άρθρου 93, περί του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου, η οποία γνωμοδοτεί επ' αυτής. Κατόπιν της γνωμοδότησης της Επιτροπής, ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών εκδίδει πράξη διαπίστωσης του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου.</p> <p>2. Η πράξη της παρ. 1 αναρτάται στην πλατφόρμα «e-diadoxi» για χρονικό διάστημα ενός (1) μηνός. Κατά της πράξης διαπίστωσης του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου επιτρέπεται αίτηση θεραπείας ενώπιον του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών, από την εκπνοή του ανωτέρω χρονικού διαστήματος ανάρτησης. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία για την υποβολή αίτησης θεραπείας, τεκμαίρεται μαχητά ότι μοναδικός εξ αδιαθέτου κληρονόμος έκτης τάξης είναι το Ελληνικό Δημόσιο.</p> <p>3. Η πράξη του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών περί της διαπίστωσης του κληρονομικού δικαιώματος του δημοσίου της παρ. 1, καθώς και η αντίστοιχη πράξη της παρ. 2</p>

Νόμου του Αστικού Κώδικα (α.ν. 2783/1941, Α' 29) και τον παρόντα νόμο», και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, το άρθρο 97 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 97

Αναγνώριση κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου από σχολάζουσα κληρονομία

1. Εάν, μετά την πάροδο ενός (1) έτους από την ανάρτηση της πρόσκλησης της παρ. 2 του άρθρου 95, δεν έχει δηλωθεί νόμιμος κληρονόμος της σχολάζουσας κληρονομίας, δεν υπάρχει εκκρεμοδικία και δεν προκύπτει από τα διαθέσιμα στοιχεία ότι υπάρχει άλλος κληρονόμος εκτός από το Δημόσιο, ο Φορέας υποβάλλει αίτηση σύμφωνα με το άρθρο 1865 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164) και την παρ. 2 του άρθρου 813 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) για τη βεβαίωση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου.

2. [Καταργείται].

3. Η διαταγή του δικαστή κατά την παρ. 2 του άρθρου 813 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας καθώς και η πράξη του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών περί της διαπίστωσης του κληρονομικού δικαιώματος του δημοσίου της παρ. 2 του άρθρου 92 επέχουν θέση κληρονομητηρίου υπέρ του Δημοσίου, κατά τα άρθρα 1956, 1962 και 1963 του Αστικού Κώδικα.

4. Με τη διαπίστωση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου θεωρείται ότι η κληρονομία επάγεται σε αυτό κατά την παρ.1 του άρθρου 118 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα (α.ν. 2783/1941, Α' 29) και τον παρόντα νόμο χωρίς όρο και χωρίς περιορισμό σε προθεσμία για σύνταξη απογραφής. Για τη σύνταξη της απογραφής και την εκκαθάριση της κληρονομίας ακολουθείται, κατ' αναλογία, η διαδικασία των άρθρων 80 έως 86.

5. Μετά το πέρας της εκκαθάρισης, τα κληρονομαία ακίνητα καθίστανται ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου και καταχωρίζονται στο όνομά του στο αρμόδιο Κτηματολογικό Γραφείο με ευθύνη του Φορέα, ο οποίος στη συνέχεια αποστέλλει την πράξη καταχώρισης με τον οικείο φάκελο στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία για την καταγραφή τους στα Βιβλία Δημοσίων Κτημάτων.»

του άρθρου 92 επέχουν θέση κληρονομητηρίου υπέρ του Δημοσίου, κατά τα άρθρα 1956, 1962 και 1963 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164).

4. Με τη διαπίστωση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου, θεωρείται ότι η κληρονομία επάγεται σε αυτό με το ευεργέτημα της απογραφής, χωρίς όρο και χωρίς περιορισμό σε προθεσμία για σύνταξη απογραφής. Για τη σύνταξη της απογραφής και την εκκαθάριση της κληρονομίας ακολουθείται, κατ' αναλογία, η διαδικασία των άρθρων 80 έως 86.

5. Μετά το πέρας της εκκαθάρισης, τα κληρονομαία ακίνητα καθίστανται ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου και καταχωρίζονται στο όνομά του στο αρμόδιο Κτηματολογικό Γραφείο με ευθύνη του Φορέα, ο οποίος στη συνέχεια αποστέλλει την πράξη καταχώρισης με τον οικείο φάκελο στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία για την καταγραφή τους στα Βιβλία Δημοσίων Κτημάτων.»

<p style="text-align: center;">Άρθρο 31 Αμφισβήτηση του εξ αδιαθέτου κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 98 ν. 5259/2025</p> <p>Στην παρ. 2 του άρθρου 98 του ν. 5259/2025 (Α' 228), περί αμφισβήτησης του εξ αδιαθέτου κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου: α) οι λέξεις «έκδοση των πράξεων διαπίστωσης» αντικαθίστανται από τη λέξη «διαπίστωση» και β) οι λέξεις «της παρ. 2 του άρθρου 92 και της παρ. 1 του άρθρου 97,» διαγράφονται και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«2. Πριν από τη διαπίστωση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου δεν μπορεί να ασκηθεί δικαίωμα από το Δημόσιο ή κατά του Δημοσίου ως εξ αδιαθέτου κληρονόμου.».</p>	<p>Η παρ. 2 του άρθρου 98 του ν. 5259/2025 (Α' 228) έχει ως εξής:</p> <p>«2. Πριν από την έκδοση των πράξεων διαπίστωσης του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου της παρ. 2 του άρθρου 92 και της παρ. 1 του άρθρου 97, δεν μπορεί να ασκηθεί δικαίωμα από το Δημόσιο ή κατά του δημοσίου ως εξ αδιαθέτου κληρονόμου.»</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 35 Ορισμός δικηγόρου για την έκδοση διαταγής πληρωμής και την κατάθεση της αίτησης - Τροποποίηση άρθρου 626 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας</p> <p>1. Στο άρθρο 626 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, περί της έκδοσης διαταγής πληρωμής, των στοιχείων αίτησης και των προϋποθέσεων διορισμού δικηγόρων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1, προστίθεται δεύτερο εδάφιο, β) στην παρ. 4, προστίθενται οι λέξεις «ο τρόπος λειτουργίας του καταλόγου» και το άρθρο 626 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 626</p> <p style="text-align: center;">Έκδοση διαταγής πληρωμής - Στοιχεία αίτησης - Προϋποθέσεις διορισμού δικηγόρων</p> <p>1. Η διαταγή πληρωμής εκδίδεται ύστερα από αίτηση του δικαιούχου της απαίτησης. Η αίτηση κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου στο οποίο δωσιδικεί η διαφορά και συντάσσεται, κάτω από αυτήν, έκθεση.</p> <p>2. Η αίτηση πρέπει να περιέχει: α) όσα ορίζουν τα άρθρα 117 ή 118 και η παρ. 1 του άρθρου 119, β) αίτηση για την έκδοση διαταγής πληρωμής και γ) την απαίτηση και το ακριβές ποσό των χρημάτων ή των χρεογράφων με τους τυχόν οφειλόμενους τόκους των οποίων ζητείται η καταβολή.</p> <p>3. Στην αίτηση πρέπει να αναφέρονται και να επισυνάπτονται και όλα τα έγγραφα από τα οποία προκύπτει η απαίτηση και το ποσό της.</p>	<p>Το άρθρο 626 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) έχει ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 626</p> <p style="text-align: center;">Έκδοση διαταγής πληρωμής -Στοιχεία αίτησης - Προϋποθέσεις διορισμού δικηγόρων</p> <p>1. Η διαταγή πληρωμής εκδίδεται ύστερα από αίτηση του δικαιούχου της απαίτησης.</p> <p>2. Η αίτηση πρέπει να περιέχει: α) όσα ορίζουν τα άρθρα 117 ή 118 και η παρ. 1 του άρθρου 119, β) αίτηση για την έκδοση διαταγής πληρωμής και γ) την απαίτηση και το ακριβές ποσό των χρημάτων ή των χρεογράφων με τους τυχόν οφειλόμενους τόκους των οποίων ζητείται η καταβολή.</p> <p>3. Στην αίτηση πρέπει να αναφέρονται και να επισυνάπτονται και όλα τα έγγραφα από τα οποία προκύπτει η απαίτηση και το ποσό της.</p> <p>4. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης καθορίζονται οι προϋποθέσεις διορισμού των δικηγόρων των άρθρων 625 και 638 τα ειδικά προσόντα τους, ο τρόπος κατάθεσης των αιτήσεων, το ύψος της αποζημίωσης των δικηγόρων στις ως άνω περιπτώσεις, ο τρόπος, ο χρόνος και οι λοιποί όροι καταβολής της, καθώς και οι αναγκαίες εγγυήσεις για την αδιάβλητη επιλογή των δικηγόρων και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος.»</p>

<p>4. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης καθορίζονται οι προϋποθέσεις διορισμού των δικηγόρων των άρθρων 625 και 638 τα ειδικά προσόντα τους, ο τρόπος λειτουργίας του καταλόγου, ο τρόπος κατάθεσης των αιτήσεων, το ύψος της αποζημίωσης των δικηγόρων στις ως άνω περιπτώσεις, ο τρόπος, ο χρόνος και οι λοιποί όροι καταβολής της, καθώς και οι αναγκαίες εγγυήσεις για την αδιάβλητη επιλογή των δικηγόρων και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος.».</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 36 Υποβολή αίτησης για έκδοση διαταγής πληρωμής οφειλόμενου μισθού - Τροποποίηση άρθρου 636Α Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας</p> <p>Στην παρ. 2 του άρθρου 636Α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), περί έκδοσης διαταγής πληρωμής για οφειλόμενους μισθούς και διαδικασίας άσκησης ανακοπής κατ' αυτής, οι λέξεις «στον κατά τόπο αρμόδιο δικαστή» αντικαθίστανται από τις λέξεις «στην γραμματεία του κατά τόπο αρμόδιου δικαστηρίου» και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«2. Η αίτηση για την έκδοση διαταγής πληρωμής υποβάλλεται και στην γραμματεία του κατά τόπον αρμόδιου δικαστηρίου της παρ. 1 του άρθρου 621.».</p>	<p>Η παρ. 2 του άρθρου 636Α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) έχει ως εξής:</p> <p>«2. Η αίτηση για την έκδοση διαταγής πληρωμής υποβάλλεται και στον κατά τόπο αρμόδιο δικαστή της παρ. 1 του άρθρου 621.»</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 37 Νομοτεχνικές βελτιώσεις στα άρθρα για τις διαταγές απόδοσης μισθίου - Τροποποίηση άρθρων 637, 640 και 641 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας</p> <p>1. Στο άρθρο 637 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), περί έκδοσης διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «ή παρέλευσης του ορισμένου χρόνου διάρκειάς της» και οι λέξεις «ή η λήξη της» διαγράφονται, β) προστίθεται νέο τέταρτο εδάφιο, γ) στο νέο πέμπτο εδάφιο, γα) οι λέξεις «Όσον αφορά στην έκδοση διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου λόγω παρέλευσης του χρόνου διάρκειας της μίσθωσης, προϋπόθεση αποτελεί» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου, προϋπόθεση της έκδοσης της διαταγής</p>	<p>Το άρθρο 637 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) έχει ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 637</p> <p>Έκδοση διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου Κατά τις διατάξεις των άρθρων 638 έως 645, στις περιπτώσεις καθυστέρησης του μισθώματος από δυστροπία ή παρέλευσης του ορισμένου χρόνου διάρκειάς της, αν η έναρξη της μίσθωσης ή η λήξη της, αποδεικνύεται εγγράφως, και εφόσον έχει επιδοθεί έγγραφη όχληση με δικαστικό επιμελητή δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από την κατάθεση της αίτησης, μπορεί να ζητηθεί η έκδοση διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου ακινήτου. Η καταβολή των μισθωμάτων εντός του δεκαπενθήμερου, αποδεικνυόμενη εγγράφως, αποκλείει την έκδοση διαταγής απόδοσης της χρήσης του μισθίου, εκτός αν υπάρχει επανειλημμένη καθυστέρηση από δυστροπία. Επίδοση έγγραφης όχλησης απαιτείται μόνο την πρώτη φορά. Όσον αφορά</p>

<p>αποτελεί και», γβ) προστίθενται οι λέξεις «ορισμένου χρόνου διάρκειάς της» και γγ) οι λέξεις «επίδοση της διαταγής απόδοσης» αντικαθίσταται από τις λέξεις «υποβολή της αίτησης για την έκδοση της διαταγής απόδοσης», δ) το νέο έκτο εδάφιο διαγράφεται, και το άρθρο 637, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">«Άρθρο 637 Έκδοση διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου</p>	<p>στην έκδοση διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου λόγω παρέλευσης του χρόνου διάρκειας της μίσθωσης, προϋπόθεση αποτελεί η επίδοση από τον εκμισθωτή εξώδικης πρόσκλησης απόδοσης του μισθίου, τουλάχιστον τρεις (3) μήνες πριν από την παρέλευσή του ή επί μισθώσεως που έχει καταστεί αορίστου χρόνου μετά τη λήξη της, τουλάχιστον τρεις (3) μήνες πριν από την επίδοση της διαταγής απόδοσης. Στην περίπτωση του τέταρτου εδαφίου, η διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης μπορεί να αρχίσει μετά την παρέλευση δύο (2) μηνών από την επίδοση της διαταγής στον μισθωτή.».</p>
<p>Κατά τις διατάξεις των άρθρων 638 έως 645, στις περιπτώσεις καθυστέρησης του μισθώματος από δυστροπία, αν η έναρξη της μίσθωσης, αποδεικνύεται εγγράφως, και εφόσον έχει επιδοθεί έγγραφη όχληση με δικαστικό επιμελητή δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από την κατάθεση της αίτησης, μπορεί να ζητηθεί η έκδοση διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου ακινήτου. Η καταβολή των μισθωμάτων εντός του δεκαπενθήμερου, αποδεικνυόμενη εγγράφως, αποκλείει την έκδοση διαταγής απόδοσης της χρήσης του μισθίου, εκτός αν υπάρχει επανειλημμένη καθυστέρηση από δυστροπία. Επίδοση έγγραφης όχλησης απαιτείται μόνο την πρώτη φορά. Διαταγή απόδοσης της χρήσης μισθίου μπορεί να ζητηθεί και σε περίπτωση παρέλευσης του ορισμένου χρόνου διάρκειάς της, καθώς και στην περίπτωση λήξης της διάρκειας μίσθωσης ορισμένου χρόνου που κατέστη αορίστου μετά τη λήξη της, αν αποδεικνύονται εγγράφως τόσο η έναρξη, όσο και η λήξη της μίσθωσης. Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου, προϋπόθεση της έκδοσης της διαταγής αποτελεί και η επίδοση από τον εκμισθωτή εξώδικης πρόσκλησης απόδοσης του μισθίου, τουλάχιστον τρεις (3) μήνες πριν από την παρέλευση του ορισμένου χρόνου διάρκειάς της ή επί μισθώσεως που έχει καταστεί αορίστου χρόνου μετά τη λήξη της, τουλάχιστον τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή της αίτησης για την έκδοση της διαταγής απόδοσης.».</p> <p>2. Στις παρ. 2 και 3 του άρθρου 640 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, περί διαταγής απόδοσης μισθίου, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 2, αα) στην περ.</p>	<p>Οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 640 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) έχουν ως εξής:</p> <p>«2. Η διαταγή καταρτίζεται εγγράφως και περιέχει:</p> <p>α) το ονοματεπώνυμο του δικηγόρου που την εκδίδει, β) το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, την κατοικία, τη διεύθυνση, καθώς και τον αριθμό φορολογικού μητρώου εκείνου που ζήτησε την έκδοση της διαταγής και αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο την επωνυμία, τη διεύθυνση της έδρας του και τον αριθμό φορολογικού μητρώου γ) το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, την κατοικία, τη διεύθυνση, καθώς και αν αυτό είναι εφικτό τον αριθμό φορολογικού μητρώου εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση και αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο την επωνυμία, τη διεύθυνση της έδρας του, καθώς και αν αυτό είναι εφικτό τον αριθμό φορολογικού μητρώου, δ) περιγραφή του μισθίου, ε) την αιτία της απόδοσης με έκθεση των αναγκαίων περιστατικών και μνεία της έκθεσης επίδοσης της όχλησης, στ) διαταγή απόδοσης της χρήσης του μισθίου, ζ) υπόμνηση στον καθ' ου ότι η διαταγή αποτελεί τίτλο εκτελεστό που μπορεί να εκτελεστεί μετά την πάροδο είκοσι (20) ημερών από την προς αυτόν επίδοση και ότι δικαιούται να ασκήσει κατ' αυτής ανακοπή μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την επίδοση και η) υπογραφή του δικαστή που την εξέδωσε.</p> <p>3. Η διαταγή αποτελεί τίτλο εκτελεστό. Η εκτέλεση μπορεί να πραγματοποιηθεί αφού παρέλθουν είκοσι (20) ημέρες από την επίδοσή αντιγράφου εξ απογράφου με επιταγή προς εκτέλεση, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη επίδοση αντιγράφου της. Η διαταγή εκτελείται και κατά των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 616.».</p>

ζ) προστίθενται οι λέξεις «ή δύο (2) μηνών στην περίπτωση του τετάρτου εδαφίου του άρθρου 637», αβ) στην παρ. η) η λέξη «δικαστή» αντικαθίσταται από τη λέξη «δικηγόρου», β) στην παρ. 3 προστίθεται νέο τρίτο εδάφιο και οι παρ. 2 και 3, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, διαμορφώνονται ως εξής:

«2. Η διαταγή καταρτίζεται εγγράφως και περιέχει: α) το ονοματεπώνυμο του δικηγόρου που την εκδίδει, β) το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, την κατοικία, τη διεύθυνση, καθώς και τον αριθμό φορολογικού μητρώου εκείνου που ζήτησε την έκδοση της διαταγής και αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο την επωνυμία, τη διεύθυνση της έδρας του και τον αριθμό φορολογικού μητρώου γ) το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, την κατοικία, τη διεύθυνση, καθώς και αν αυτό είναι εφικτό τον αριθμό φορολογικού μητρώου εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση και αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο την επωνυμία, τη διεύθυνση της έδρας του, καθώς και αν αυτό είναι εφικτό τον αριθμό φορολογικού μητρώου, δ) περιγραφή του μισθίου, ε) την αιτία της απόδοσης με έκθεση των αναγκαίων περιστατικών και μνεία της έκθεσης επίδοσης της όχλησης, στ) διαταγή απόδοσης της χρήσης του μισθίου, ζ) υπόμνηση στον καθ' ου ότι η διαταγή αποτελεί τίτλο εκτελεστό που μπορεί να εκτελεστεί μετά την πάροδο είκοσι (20) ημερών ή δύο (2) μηνών στην περίπτωση του τετάρτου εδαφίου του άρθρου 637 από την προς αυτόν επίδοση και ότι δικαιούται να ασκήσει κατ' αυτής ανακοπή μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την επίδοση και η) υπογραφή του δικηγόρου που την εξέδωσε.

3. Η διαταγή αποτελεί τίτλο εκτελεστό. Η εκτέλεση μπορεί να πραγματοποιηθεί αφού παρέλθουν είκοσι (20) ημέρες από την επίδοση αντιγράφου εξ απογράφου με επιταγή προς εκτέλεση, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη επίδοση αντιγράφου της. Επί έκδοσης διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου κατά το τέταρτο εδάφιο του άρθρου 637, η προθεσμία του δεύτερου εδαφίου της παρούσας είναι δύο (2) μήνες. Η διαταγή εκτελείται και κατά των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 616.»

3. Στην περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 641 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, περί

Η παρ. 1 του άρθρου 641 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) έχει ως εξής:

«1. Ο ορισθείς δικηγόρος απορρίπτει την αίτηση: α) αν δεν συντρέχουν οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για την έκδοσή της και β) αν ο αιτών δεν δίνει τις τυχόν ζητούμενες από αυτόν εξηγήσεις ή δεν προβαίνει στις υποδεικνυόμενες συμπληρώσεις ή διορθώσεις της αίτησης ή δεν παρέχει τις τυχόν ζητούμενες από αυτόν βεβαιώσεις της υπογραφής ιδιωτικών εγγράφων ή αν, μολονότι έχει κληθεί να βεβαιώσει ενόρκως τα κατά το άρθρο 639 περιστατικά, δεν προβαίνει στη βεβαίωση αυτή.»

<p>απόρριψης της αίτησης, οι λέξεις «ή αν, μολονότι έχει κληθεί να βεβαιώσει ενόρκως τα κατά το άρθρο 639 περιστατικά, δεν προβαίνει στη βεβαίωση αυτή» διαγράφονται και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«1. Ο ορισθείς δικηγόρος απορρίπτει την αίτηση: α) αν δεν συντρέχουν οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για την έκδοσή της και β) αν ο αιτών δεν δίνει τις τυχόν ζητούμενες από αυτόν εξηγήσεις ή δεν προβαίνει στις υποδεικνυόμενες συμπληρώσεις ή διορθώσεις της αίτησης ή δεν παρέχει τις τυχόν ζητούμενες από αυτόν βεβαιώσεις της υπογραφής ιδιωτικών εγγράφων.».</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 38</p> <p style="text-align: center;">Συμπλήρωση εξουσιοδοτικής διάταξης για τη λειτουργία της ψηφιακής πλατφόρμας που διατηρεί η Ομοσπονδία Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδας (portal.odee.gr) - Τροποποίηση άρθρου 985 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας</p> <p>Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 985 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), περί υποβολής της δήλωσης στην ψηφιακή πλατφόρμα της Ομοσπονδίας Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδας (portal.odee.gr), προστίθενται οι λέξεις «και τη διενέργεια της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου που γίνεται μέσω της πλατφόρμας της Ομοσπονδίας Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδας (portal.odee.gr), συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής των δικαστικών επιμελητών και των τελών χρήσης της πλατφόρμας» και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«2. Η δήλωση της παρ. 1 συντάσσεται, υπογράφεται και υποβάλλεται ηλεκτρονικά από πληρεξούσιο δικηγόρο ή συμβολαιογράφο στις κατασχέσεις εις χείρας τρίτου στις οποίες, στο πλαίσιο των καθηκόντων του, φέρει την ιδιότητα του τρίτου, στον δικαστικό επιμελητή που επέβαλε την κατάσχεση, με Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών μέσω της εγκεκριμένης ψηφιακής πλατφόρμας που διατηρεί η Ομοσπονδία Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδας (portal.odee.gr), με χρήση του Μοναδικού Κωδικού Δήλωσης που αναφέρεται στην περ. ε) της παρ. 1 του άρθρου 983. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζεται κάθε τεχνική λεπτομέρεια σχετικά με την υποβολή της δήλωσης. Η καταφατική δήλωση του άρθρου 988 αποτελεί τίτλο εκτελεστό κατά του τρίτου. Τον εκτελεστήριο τύπο δίνει Πρωτοδικής του κεντρικού Πρωτοδικείου της περιφέρειας όπου ο οφειλέτης έχει, κατά τον χρόνο διενέργειας της κατάσχεσης, την κατοικία, τη διαμονή ή την έδρα του.»</p>	<p>Η παρ. 2 του άρθρου 985 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) έχει ως εξής:</p> <p>«2. Η δήλωση της παρ. 1 συντάσσεται, υπογράφεται και υποβάλλεται ηλεκτρονικά από πληρεξούσιο δικηγόρο ή συμβολαιογράφο στις κατασχέσεις εις χείρας τρίτου στις οποίες, στο πλαίσιο των καθηκόντων του, φέρει την ιδιότητα του τρίτου, στον δικαστικό επιμελητή που επέβαλε την κατάσχεση, με Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών μέσω της εγκεκριμένης ψηφιακής πλατφόρμας που διατηρεί η Ομοσπονδία Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδας (portal.odee.gr), με χρήση του Μοναδικού Κωδικού Δήλωσης που αναφέρεται στην περ. ε) της παρ. 1 του άρθρου 983. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζεται κάθε τεχνική λεπτομέρεια σχετικά με την υποβολή της δήλωσης. Η καταφατική δήλωση του άρθρου 988 αποτελεί τίτλο εκτελεστό κατά του τρίτου. Τον εκτελεστήριο τύπο δίνει Πρωτοδικής του κεντρικού Πρωτοδικείου της περιφέρειας όπου ο οφειλέτης έχει, κατά τον χρόνο διενέργειας της κατάσχεσης, την κατοικία, τη διαμονή ή την έδρα του.»</p>

<p>λεπτομέρεια σχετικά με την υποβολή της δήλωσης και τη διενέργεια της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου που γίνεται μέσω της πλατφόρμας της Ομοσπονδίας Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδας (portal.odde.gr), συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής των δικαστικών επιμελητών και των τελών χρήσης της πλατφόρμας. Η καταφατική δήλωση του άρθρου 988 αποτελεί τίτλο εκτελεστό κατά του τρίτου. Τον εκτελεστήριο τύπο δίνει Πρωτοδίκης του κεντρικού Πρωτοδικείου της περιφέρειας όπου ο οφειλέτης έχει, κατά τον χρόνο διενέργειας της κατάσχεσης, την κατοικία, τη διαμονή ή την έδρα του.».</p>	
30.	Κατάργηση διατάξεων
<p><i>Διατάξεις αξιολογούμενης ρύθμισης που προβλέπουν κατάργηση</i></p>	<p><i>Καταργούμενες διατάξεις</i></p>
<p>Άρθρο 25 Αναδιάρθρωση γενικών προνομίων και καθιέρωση προνομίου υπέρ της νόμιμης μοίρας – Τροποποίηση Άρθρου 975 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας</p> <p>Στο άρθρο 975 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), περί γενικών προνομίων και κατάταξης δανειστών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: γ) η περ. 6 καταργείται</p>	<p>Η περ. 6 του άρθρου 975 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) έχει ως εξής:</p> <p>«6) Οι απαιτήσεις του Συνεγγυητικού κατά του οφειλέτη, εφόσον ο τελευταίος έχει ή είχε στο παρελθόν την ιδιότητα της επιχείρησης παροχής επενδυτικών υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 2396/1996 και οι απαιτήσεις του Συνεγγυητικού έχουν προκύψει εντός δύο (2) ετών πριν από την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή κήρυξης της πτώχευσης.»</p>
<p>Άρθρο 34 Καταργούμενες διατάξεις</p> <p>Από τη 16η Σεπτεμβρίου 2026 καταργούνται:</p> <p>α) το άρθρο 35 του ν. 4786/2021 (Α' 43), περί ερμηνευτικής διάταξης για κληρονόμους που ενηλικιώνονται,</p> <p>β) το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 8 του ν. 4356/2015 (Α' 181), περί του κληρονομικού δικαιώματος των μερών συμφώνου συμβίωσης,</p> <p>γ) η παρ. 2 του άρθρου 1625 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164), περί κληρονομίας ή κληροδοσίας που επάγεται στον ανήλικο,</p> <p>δ) το άρθρο 1 του ν.δ. 472/1974 (Α' 174), περί συμβάσεων παραίτησης αλλοδαπού συζύγου από κληρονομικά δικαιώματα, και</p>	<p>Το άρθρο 35 του ν. 4786/2021 (Α' 43) έχει ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 35 Ερμηνευτική διάταξη για κληρονόμους που ενηλικιώνονται</p> <p>Κατά την αληθή έννοια του άρθρου 1912 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ., π.δ. 456/1984, Α' 164), ο κληρονόμος που ενηλικιώνεται δικαιούται εντός της ετήσιας προθεσμίας του άρθρου 1912 ΑΚ να αποποιηθεί την κληρονομία.»</p> <p>Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 8 του ν. 4356/2015 (Α' 181) έχει ως εξής:</p> <p>«Κατά την κατάρτιση του Συμφώνου το κάθε μέρος μπορεί να παραιτηθεί από το δικαίωμά του στη νόμιμη μοίρα.»</p>

ε) το άρθρο 7 του ν. 1118/1972 (Α' 29), περί διαθηκών ατόμων που νοσηλεύονται ή φιλοξενούνται σε ιδιωτικές μονάδες περίθαλψης.

Η παρ. 2 του άρθρου 1625 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164) έχει ως εξής:

«Όσον αφορά την αποδοχή κληρονομίας, η οποία επάγεται στον ανήλικο, έχει ανάλογη εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 1527.»

Το άρθρο 1 του ν.δ. 472/1974 (Α' 174) έχει ως εξής:

«Άρθρο 1

1. Συμβάσεις συναπτόμεναι εν τη αλλοδαπή δι' ιδιωτικού ή συμβολαιογραφικού εγγράφου μεταξύ προσώπων μελλόντων να έλθουν εις γάμον, εκ των οποίων ο εις τυγχάνει Ελληνικής ιθαγενείας, ο έτερος δε αλλοδαπής, κατοίκων αμφοτέρων αλλοδαπής κατά τον χρόνον της συνάψεως της συμβάσεως και δια των οποίων ο αλλοδαπός παραιτείται, έναντι ή άνευ ανταλλάγματος, δια τον μετά την τέλεσιν του γάμου χρόνον, από του κληρονομικού δικαιώματος αυτού επί της κληρονομίας του Ελληνικής ιθαγενείας συζύγου του, εν τω συνόλω της ή από ποσοστού ταύτης ή από του δικαιώματος νομίμου μοίρας, είναι έγκυροι και ισχυραί, εφόσον επηκολούθησεν, ο εν όψει του οποίου συνήφθησαν, γάμος των συμβαλλομένων.

2. Αι διατάξεις της προηγουμένην παρ., εφαρμόζονται υπό τας αυτάς προϋποθέσεις, και επί συμβάσεων συναπτομένων μετά την τέλεσιν του γάμου των αυτών προσώπων.

3. Τα εν παρ. 1 και 2 οριζόμενα εφαρμόζονται και επί συμβάσεων συναφθεισών μέχρι της ενάρξεως ισχύος του παρόντος εφόσον ο κατά τας παρ. ταύτας, συμβληθείς Έλλην υπήκοος τελεί εν ζωή κατά την έναρξην ισχύος του παρόντος.»

Το άρθρο 7 του ν. 1118/1972 (Α' 29) έχει ως εξής:

«Άρθρο 7

1. Πάσα πράξις τελευταίας βουλήσεως, καταρτιζομένη παρά των εις τας εν άρθρ. 1 του παρόντος Ιδιωτικές Επιχειρήσεις περιθαλπομένων προσώπων, κατά την διάρκειαν της περιθάλψεως των ή εντός τριμήνου από της δι' οιονδήποτε λόγον διακοπής αυτής, λογίζεται άκυρος, καθ' ο μέρος δι' αυτής μεταβιβάζονται περιουσιακά εν γένει στοιχεία εις φυσικά ή νομικά πρόσωπα ασκούντα τας επιχειρήσεις ταύτας ή εις τα εν αυταίς υφ' οιανδήποτε σχέσιν εργασίας απασχολούμενα πρόσωπα, εφ' όσον

	<p>δεν καταρτισθή διά δημοσίου εγγράφου ενώπιον Συμβολαιογράφου, τηρουμένων κατά τα λοιπά των προβλεπομένων υπό της κειμένης νομοθεσίας νομίμων προς τούτο διατυπώσεων.</p> <p>2.Περιοδικαί διακοπαί της περιθάψεως κατά διαδοχικά διαστήματα μικρότερα των τριών μηνών έκαστον, δεν θεωρούνται διακόπτουσαι την περίθαλψιν διά την εφαρμογήν του παρόντος άρθρου.</p> <p>3.Επί προσωπικών εταιρειών ασκουσών τας εν άρθρ.1 του παρόντος επιχειρήσεις η κατά την προηγουμένη παράγραφον απαγγελλομένη ακυρότης εκτείνεται εις πάντα τα αποτελούμενα ταύτας πρόσωπα.»</p>
--	--

Η. Έκθεση εφαρμογής της ρύθμισης

31.	Συναρμοδιότητα Υπουργείων / υπηρεσιών / φορέων		
Σχετική διάταξη αξιολογούμενης ρύθμισης	Συναρμόδια Υπουργεία – Συναρμόδιες υπηρεσίες / φορείς	Αντικείμενο συναρμοδιότητας	

32.	Έκδοση κανονιστικών πράξεων και εγκυκλίων			
Εξουσιοδοτική ή διάταξη	Είδος πράξης	Αρμόδιο ή επισπεύδον Υπουργείο ή υπηρεσία	Αντικείμενο	Χρονοδιάγραμμα (ενδεικτική ή αποκλειστική προθεσμία)
Παρ. 1 του άρθρου 32	Κοινή απόφαση	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης	<p>Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης καθορίζονται:</p> <p>α) οι προϋποθέσεις εγγραφής των δικηγόρων στον ειδικό κατάλογο του άρθρου 1896 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164)· β)</p>	

			<p>το ύψος των γραμματίων προείσπραξης των δικηγόρων, ο τρόπος, ο χρόνος και οι λοιποί όροι καταβολής της, εφαρμοζομένης αναλόγως της παρ. 3 του άρθρου 108 του π.δ. 26/2012 (Α' 57) σχετικά με την αποζημίωση· γ) οι αναγκαίες εγγυήσεις για την αδιάβλητη επιλογή των δικηγόρων, την επιμόρφωσή τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος.</p>	
<p>Παρ. 2 του άρθρου 32</p>	<p>Απόφαση</p>	<p>Υπουργείο Δικαιοσύνης</p>	<p>Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης καθορίζονται οι προϋποθέσεις εγγραφής των συμβολαιογράφων στους ειδικούς καταλόγους του άρθρου 808Α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας καθώς και οι αναγκαίες εγγυήσεις για την αδιάβλητη επιλογή των συμβολαιογράφων, την επιμόρφωσή τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος.</p>	

Αθήνα, 8 Μαΐου 2026

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΙΣ 08.05.2026 22:07	GEORGIOS GERAPETRITIS 08.05.2026 22:08	THEODOROS LIVANIOS 08.05.2026 22:11
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ	ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ
GEORGIOS FLORIDIS 08.05.2026 22:08	ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ 08.05.2026 22:16	ΔΟΜΝΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ 08.05.2026 22:21
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ	ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ	ΔΟΜΝΑ – ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ
ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ		ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΔΙΜΙΤΡΙΟΣ ΠΑΡΑΣΤΕΡΓΙΟΥ 08.05.2026 22:09		ΧΡΗΣΤΟΣ-ΣΚΕΡΤΣΟΣ 08.05.2026 22:28
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ		ΧΡΗΣΤΟΣ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΚΕΡΤΣΟΣ
	Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	
	ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΡΑΘΑΝΑΣΙΣ 08.05.2026 22:10	
	ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ	